

EMINESCU

POEZII

EDIȚIA MAIORESCU

BUCUREȘTI
SOCEC & Co S.A.

80-1

Vitrina Librăriei SOCEC & Co., S. A., București

Sucursale: IAȘI, CRAIOVA, GALAȚI, CONSTANȚA, PLOEȘTI,
CALARASI, SLOBOZIA

MIRCEA RADULESCU

Leii de Piatră

POEZII

MIHAIL EMINESCU

2 Volumașe de Poezii

(Biblioteca clasică)

RADU D. ROSETTI

DIN TOATE

POEZII

V. DEMETRIUS

FECIOARELE

POEZII

VASILE ALECSANDRI

2 Volumașe de Poezii

(Biblioteca clasică)

ST. O. IOSIF

CÂNTECE

POEZII

MIRCEA RĂDULESCU

POEME

pentru Galateea

ST. O. IOSIF

TALMACIRI

POEZII

Nu se împru-
mută acasă.

MIHAIL EMINESCU

POEZII.

Cu o notiță biografică de T. Maiorescu

BIBLIOTECA
DOCUMENTARĂ
ORAȘUL FIATRA NEAMȚ

330
~~1640~~
BUCUREȘTI

Editura Librăriei „SOCEC & Co.”, S. A.

76403.

[1926]

C.B., 1987 ; v.41 cop.4

K. 11. 193

PREFAȚA LA EDIȚIA DINTÂIA

Colecția de față cuprinde toate poeziile lui Eminescu, publicate în *Convorbiri Literare* de vreo doisprezece ani încoace, precum și cele aflate până acum numai în manuscris pe la unele persoane particulare.

Publicarea se face în lipsa poetului din țară. El a fost totdeauna prea impersonal și prea nepăsător de soarta lucrărilor sale, pentru a fi putut fi înduplecat să se îngrijească însuși de o asemenea culegere, cu toată stăruința amicilor săi literari.

Poeziile, așa cum se prezintă în paginile următoare, nu sunt dar revăzute de Eminescu și sunt prin urmare lipsite de îndreptările ce avea de gând să le facă, cel puțin la cele vechi (*Venere și Madonă*, *Mortua est*, *Egiptul*, *Noaptea*, *Inger de pază*, *Impărat și proletar*, *Rugăciunea unui Dac*, *Inger și Demon*).

Dacă totuși am publicat aceste poezii împreună cu celelalte așa cum se găsesc, am făcut-o dintr'un simțimânt de datorie literară. Trebuiau să devie mai ușor accesibile pentru iubitorii de literatura noastră toate scrierile poetice, chiar și cele începătoare, ale unui autor, care a fost înzestrat cu darul de a întrupa adâncă sa simțire și cele mai înalte gândiri într'o frumusețe de forme, sub al cărei farmec limba română pare a primi o nouă viață.

J. Maiorescu

București. Decembrie 1883.

POETUL EMINESCU

Tânăra generație română se află astăzi sub influența operei poetice a lui Eminescu.

Se cuvine dar să ne dăm seamă de individualitatea omului, care a personificat în sine cu atâta strălucire ultima fază a poeziei române de astăzi.

Viața lui externă e simplă de povestit, și nu credem, că în tot decursul ei să fi avut vreo întâmplare din afară o înrâurire mai însemnată asupra lui. Ce a fost și ce a devenit Eminescu, este rezultatul geniului său înăscut, care eră prea puternic în a sa proprie ființă, încât să-l fi abătut vreun contact cu lumea dela drumul său firesc. Ar fi fost crescut Eminescu în România sau în Franța și nu în Austria și în Germania; ar fi moștenit sau ar fi

agonisit el mai multă sau mai puțină avere; ar fi fost așezat în hierarchia Statului la o poziție mai înaltă; ar fi întâlnit în viața lui sentimentală orice alte figuri omenesti: Eminescu rămâneă acelaș, soarta lui nu s'ar fi schimbat.

Născut la 15 Ianuarie 1850 în Botoșani, primind prima învățătură la gimnaziul din Cernăuți, părăsind la 1874 școala pentru a se lua după trupa de teatru a d-nei Fani Tardini prin România și prin Transilvania, părăsind și această trupă pentru a se aruncă cu cea mai mare încordare în studii felurite la Viena, susținut acolo și la Berlin în parte prin contribuțiile unor amici literari, numit între 1874 și 1876 revizor școlar și bibliotecar la Iași, destituit și dat în judecată de guvernul următor, însărcinat apoi cu redacția ziarului „*Timpu*l“, încălzit din vreme, dar numai sporadic de farmecul unor femei dela care au rămas în poeziile lui câteva urme de păr bălăi, de ochi întunecați, de mâne reci, *de un nu știu ce și nu știu cum*, lovit în Iunie 1883 de izbucnirea nebuniei, al cărei germen

eră din naștere îndreptat întru câtvă la începutul anului 1884, dar degenerat în forma lui etică și intelectuală, apucat din nou de nemiloasa fatalitate ereditară, Eminescu moare la 15 Iunie 1889, în institutul de alienați din București.

La o privire superficială, fuga lui Eminescu dela gimnaziu după o trupă de actori, darea lui în judecată, activitatea lui ca redactor de ziar, care adecă nu s'ar putea explica decât prin necesități materiale, lipsa de orice distincții convenționale, de premii academice, de decorații ș. c. l., toate aceste puse în legătură mai ales cu izbucnirea alienației mentale, par a da vieții sale o coloare romantică, și unele reviste și ziare, care l-au ignorat câtă vreme eră în toată vigoarea lui, au găsit aci prilejul de a-și arăta sentimentalitatea și de a acuza societatea română, că ar fi lăsat un asemenea om nebăgat în seamă și într'o mizerie, din cauza căreia ar fi înebunit.

Noi credem, că aceste aprecieri sunt greșite.

Ceeace caracterizează mai întâi de toate perso-

nalitatea lui Eminescu, este o așă de covârșitoare
 inteligență, ajutată de o memorie, căreia nimic din
 cele ce-și întipărise vre-odată nu-i mai scăpă (nici
 chiar în epoca alienației declarate), încât lumea,
 în care trăia el, după firea lui și fără nici o silă,
 era aproape exclusiv lumea ideilor generale ce și le
 însușise și le avea pururea la îndemână. În aceeaș
 proporție tot ce era caz individual, întâmplare ex-
 ternă, convenție socială, avere sau neavere, rang
 sau nivelare obștească, și chiar soarta externă a
 persoanei sale ca persoană, îi erau indifferente. A
 vorbi de mizeria materială a lui Eminescu însem-
 nează a întrebuița o expresie nepotrivită cu indi-
 vidualitatea lui și pe care el cel dintâi ar fi res-
 pins-o. Cât i-a trebuit lui Eminescu pentru ca să
 trăiască în accepțiunea materială a cuvântului, a
 avut el totdeauna. Grijile existenței nu l-au coprins
 niciodată în vremea puterii lui intelectuale; când
 nu câștiga singur, îl susținea tatăl său și-l ajutau
 amicii. Iar recunoașterile publice le-a desprețuit
 totdeauna.

Vre-un premiu academic pentru poeziile lui Eminescu, de a cărui lipsă se plânge o revistă germană din București? Dar Eminescu ar fi întâmpinat o asemenea propunere cu un răs homeric sau, după dispoziția momentului, cu acel surâs de indulgență miloasă ce-l avea pentru nimicurile lumești. — Regina României, admiratoare a poeziilor lui, a dorit să-l vadă, și Eminescu a avut mai multe convorbiri literare cu Carmen Sylva. L-am văzut și eu la Curte și l-am văzut păstrând și aici simplitatea încântătoare ce o avea în toate raporturile sale omenești. Dar când a fost vorba să i se confere o distincție onorifică, un *bene-merenti* sau nu știu ce altă decorație, el s'a împotrivit cu energie. Rege el însuși al cugetărei omenești, care alt Rege ar fi putut să-l distingă? Și aceasta nu din vre-o vanitate a lui, de care era cu desăvârșire lipsit, nu din sumeția unei inteligențe excepționale, de care numai el singur nu era știutor, ci din naivitatea unui geniu cuprins de lumea ideală, pentru care orice coborâre în lumea convențională era o supărare și o nepotrivire firească.

Cine-și dă seama de o asemenea figură, va înțelege îndată, că nu-l puteai prinde pe Eminescu cu interesele cari ademenesc pe cei mai mulți oameni. Luxul stării materiale, ambiția, iubirea de glorie nu a fost în nici un grad obiectul preocupărilor lui. Să fi avut ca redactor al „Timpului” mai mult decât a avut, să fi avut mai puțin: pentru mijloacele lui trebuințe materiale tot atât eră. Numai după izbucnirea nebuniei, în intervalele lucide, în care se arătau însă feluritele forme de degenerare etică obișnuite la asemenea stări, devenise lacom de bani.

Prin urmare legenda, că mizeria ar fi adus pe Eminescu la nebunie, trebuie să aibă soarta multor altor legende, să dispară înaintea realității.

Și nici munca specială a unui redactor de ziar nu credem că trebuie privită la Eminescu ca o sforțare impusă de nevoie unui spirit recalcitrant. Eminescu eră omul cel mai silitor, veșnic cetind, meditănd, scriind. Lipsit de orice interes egoist, el se interesă cu atât mai mult la toate manifestele

vieții intelectuale; fie scrierile vre-unui prieten, fie citirea a tot ce se publică în literatura română, fie izvoarele istorice, despre care avea cunoștința cea mai amănunțită, fie luptele politice din țară. A se ocupa cu una din aceste chestii, a cugeta și a scrie asupra lor, era lucrul cel mai potrivit cu felul spiritului său. Și energia cu care a redactat „Timpul“, înălțimea de vederi, ce apare în toate articolele lui, puterea nouității, cu care în contra frazei despre *naționalismul liberal* al partidului dela guvern a opus importanța elementului autohton, sunt o dovadă pentru aceasta.

Cu o așa natură, Eminescu găsea un element firesc pentru activitatea sa în toate situațiile, în cari a fost pus. La bibliotecă, pentru a-și sporii comoara deja imensă a memoriei sale; ca revizor școlar, pentru a stăruî cu limpezimea spiritului său asupra nouelor metode de învățământ; în ceroul de amici literari, pentru a se bucura fără invidie sau a râde fără răutate de scrierile citite; la redacția „Timpului“, pentru a biciui frascologia neadevărată

și a formulă sinteza unei direcții istorice naționale: în toate aceste ocupări și sfere, Eminescu se află fără silă în elementul său.

Dacă a nebunit Eminescu, cauza este exclusiv internă, este înăscută, este ereditară. Cei ce cunosc datele din familia lui, știu că la doi frați ai săi, morți sinuciși, a izbucnit nebunia înainte de a sa și că această nevropatie se poate urmări în linie ascendentă.

De altminteri și în vremea în care spiritul îi era în vigoare, felul traiului său făcuse pe amici să se teamă de rezultatul final. Viața lui era neregulată; adese se hrănea numai cu narcotice și excitante; abuz de tutun și de cafea, nopți petrecute în cetire și scriere, zile întregi petrecute fără mâncare, și apoi deodată la vreme neobișnuită, după miezul nopții, mâncare și băutură fără alegere și fără măsură: așa era viața lui Eminescu. Nu această viață i-a cauzat nebunia, ci germenele de nebunie înăscut a cauzat această viață. Ceeace o dovedește, este, că toate încercările, adeseori și cu stăruință repetate

de unii prieteni ai săi, nu au fost în stare să-l aducă la un trai mai regulat.

Și nici de nefericiri, care ar fi influențat sănătatea intelectuală sau fizică a lui Eminescu, nu credem că se poate vorbi. Dacă ne-ar întreba cineva: a fost fericit Eminescu? am răspunde: cine e fericit? Dar dacă ne-ar întreba: a fost nefericit Eminescu? am răspunde cu toată convingerea: nu! Ce e drept, el era pătruns de ideile lui Schopenhauer, era prin urmare pesimist. Dar acest pesimism nu era redus la plângerea mărginită a unui egoist nemulțumit cu soarta sa particulară, ci era eterizat sub forma mai senină a melancoliei pentru soarta omenirii îndeobște; și chiar acolo, unde din poezia lui străbate indignarea în contra epigonilor și a demagogilor înșelători, avem aface cu un simțământ estetic, iar nu cu o amărăciune personală. Eminescu, din punct de vedere al egoismului cel mai nepăsător om ce și-l poate închipui cineva, precum nu putea fi atins de un simțământ prea intensiv al fericirii, nu putea fi nici expus la o prea

mare nefericire. Seninătatea abstractă — iată nota lui caracteristică, în melancolie ca și în veselie. Și lucru interesant de observat: chiar forma nebuniei lui era o veselie exsultantă.

Când venea în mijlocul nostru cu naivitatea sa de copil, care îi câștigase de mult inima tuturor, și ne aducea ultima poezie ce o făcuse, o refăcuse, o rafinase, căutând mereu o formă mai perfectă, o citea par'că ar fi fost o lucrare străină de el. Nici odată nu s'ar fi gândit măcar să o publice: publicarea îi era indiferentă, unul sau altul din noi trebuia să-i ia manuscrisul din mână și să-l dea la „Convorbiri“.

Și dacă pentru poeziile lui, în care și-a întrupat sub o formă așa de minunată quinzecenta cugetărilor și simțirilor, se mulțumea cu emoțiunea estetică a unui mic cerc de amici, fără a se gândi la nici o satisfacție de amor-propriu; dacă el se considera oarecum ca organul accidental, prin care însă poezia se manifestă, așa încât ar fi primit cu aceeași mulțumire să se fi manifestat prin altul;

ne este permis a conchide, nu numai că eră nepăsător pentru întâmplările vieții externe, dar și chiar că în relațiile lui pasionale eră de un caracter cu totul neobișnuit. Cuvintele de amor fericit sau nefericit nu se pot aplică lui Eminescu în accepțiunea de toate zilele. Nici o individualitate femeiască nu-l putea captivă și ținea cu desăvârșire în mărginirea ei. Ca și Leopardi în *Aspasia*, el nu vedea în femeia iubită decât copia imperfectă a unui prototip nerealizabil. El iubea întâmplătoarea copie sau îl părăsea, tot copie rămânea, și el se refugia cu melancolie impersonală într'o lume mai potrivită cu el, în lumea cugetării și a poeziei. De aici „Luceafărul“ cu versurile dela sfârșit:

Ce-ți pasă ție, chip de lut
 Dac'oi fi eu sau altul?
 Trăind în cercul vostru strimt,
 Norocul vă petrece;
 Ci eu în lumea mea mă simt
 Nemuritor și rece.

J. Maiorescu

București, Octombrie 1897.

POEZII

SINGURĂTATE.

1a
Cu perdelele lăsate
Șed la masa mea de brad,
Focul pălpăc în sobă,
Iară eu pe gânduri cad.

11. A
13
Stoluri, stoluri trec prin minte
Dulcei iluzii, amintiri
Ți-iesc încet ca greeri
Printre negre, vechi zidiri,

10
Sau cad grele, mângâioase
Și se sfarmă 'n suflet trist,
Cum în picuri cade ceara
La picioarele lui Christ.

1a 7a 10

13 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

1a 7a

13

In odae prin unghere
S'a țesut păinjenis,
Și prin cărțile în vravuri
Umblă șoarecii furis.

In această dulce pace
Imi ridic privirea 'n pod
Și ascult cum învelișul
Cărilor încet mi-l rod.

Ah! de câte ori voit-am
Ca să spânzur lira 'n cui
Și un capăt poeziei
Și pustiului să pui.

Dar' atuncea, grăeri, șoareci,
Cu ușor-măruntul mers,
Readuc melancolia-mi
Iară ea se face vers.

Câte-odată... prea arare
A târziu când arde lampa,
Inima din loc îmi sare,
Când aud că sună clampa.

Este Ea. Deșarta casă
Dintr'o dată-mi pare plină,
În privazul negru-al nopții
E icoana de lumină,

Și mă mir eu, cum de vremea
Să mai treacă se îndură,
Când eu stau șoptind cu draga
Mână 'n mână, gură 'n gură.

Și mi-i cîndă

→ Între degete țigara,
Eu mă uit zîmbind în foc
Și găsesc, că în justiciu-mă
E un dulce, trist noroc.

Cădrea de fum în lăcră
mai multă

LASĂ-ȚI LUMEA TA UITATĂ

Lasă-ți lumea ta uitată
Mi te dă cu totul mie,
De ți-ai da viața toată
Nime 'n lume nu ne știe.

Vin' cu mine, rătăcește
Pe cărări cu cotituri
Unde noaptea ne trezește
Glasul vechilor păduri.

Printre crengi scânteie stele.
Farmec dând cărării strimte,
Și afară doar de ele
Nime 'n lume nu ne simte.

Părul tău ți se desprinde
 Și frumos ți se mai șede,
 Nu zi ba, de te-oi cuprinde
 Nime 'n lume nu ne vede.

Tânguiosul buciun sună,
 L'ascultăm cu atâta drag,
 Pe când iese dulcea lună
 Dintr'o rariște de fag.

Și răspunde codrul verde
 Fermecat și dureros,
 Iară sufletu-mi se pierde
 După chipul tău frumos.

Te desfăci c'o dulce silă,
 Mai nu vrei și mai te lași.
 Ochii tăi sunt plini de milă,
 Chip de finger dragălaș.

Iată lacul. Luna plină
 Poleindu-l, îl străbate,
 El aprins de-a ei lumină
 Simte-a lui singurătate.

Tremurând ca unde 'n spume,
 Intre trestii le fărămă,
 Și visând o 'ntreagă lume,
 Tot nu poate să adoarmă.

De-al tău chip el se pătrunde,
 Ca oglinda îl alege —
 Ce privesți zâmbind în unde?
 Ești frumoasă, se 'nțelege.

Inălțimile albastre,
 Pleacă zarea lor pe dealuri,
 Arătând privirii noastre
 Stele 'n ceruri, stele 'n valuri.

E-un miros de tei în crânguri,
 Dulce-i umbra de răchiți,
 Și suntem atât de singuri
 Și atât de fericiți!

Numai luna printre ceață
 Varsă apelor văpae,
 Și te află strânsă 'n brațe,
 Dulce dragoste bălae.

ȘI DACĂ RAMURI BAT ÎN GEAM

Și dacă ramuri bat în geam
Și se cutremur' plopilor,
E ca în minte să te am
Și 'ncet să te apropiu.

Și dacă stele bat în lac
Adâncu-i lumînându-l,
E ca durerea mea s'o împac
Inseninându-mi gândul.

Și dacă norii deși se duo
De iese 'n lucru luna,
E ca aminte să-mi aduc
De tine 'n totdeauna.

PAJUL CUPIDON

Pajul Cupidon vicleanul
Mult e rău și alintat,
Cu copii se hârjonește,
Iar la dame doarme 'n pat.

De lumină ca tâlharii
Se ferește binișor,
Pe ferești se sue noaptea
Dibuind încetișor.

Cordeluțe și nimicuri
Iată toate-a lui averi,
Darnic când nu vreați nici una
Și zgârcit dacă le ceri.

În volumul ros de molii
 Cauti noaptea adevăr,
 Și 'ntâlnești lipită 'n file
 Viața-i galbenă de păr.

El dă gânduri ne 'nțelese
 Vârstei crude și necoapte,
 Cu icoane luminoase
 O îngână 'ntreaga noapte.

Când de-o sete sufletească
 E cuprinsă fata mică —
 A dormit cu ea alături
 Ca doi pui de turturică.

E sfios ca și copiii,
 Dar zâmbirea-i e vicleană.
 Dară galeși îi sunt ochii
 Ca și ochii de vădană.

Gât și umere frumoase,
 Sânuri albe și rotunde
 El le ține 'mbrățișate
 Și cu mâinile le-ascunde.

De te rogi frumos de dânsul,
Indestul e de hain,
Vălul alb de peste toate
Să-l înlăture puțin.

CE TE LEGENI CODRULE

(*In formă populară*).

Ce te legeni codrule,
Fără ploae, fără vânt
Cu crengile la pământ?

— De ce nu m'aș legăna
Dacă trece vremea mea!
Ziua scade, noaptea crește
Și frunzișul mi-l rărește;
Bate vântul frunza 'n dungă —
Cântăreții mi-i alungă;
Bate vântul dintr'o parte —
Iarna-i ici, vara-i departe.
Și de ce să nu mă plec,
Dacă păsările trec!

Peste vârf de rămurele
Trec în stoluri rândunele,
Ducând gândurile mele
Și norocul meu cu ele.
Și se duc pe rând pe rând
Zarea lumii 'ntunecând;
Și se duc ca clipele
Scuturând aripele,
Și mă lasă pustiit
Vestejit și amortit.
Și cu doru-mi singurel
De mă 'ngân numai cu el!

MELANCOLIE

Părea că printre nori s'a fost deschis o poartă,
Prin care trece albă regina nopții moartă —
O dormi, o dormi în pace printre făclii o mie
Și în mormânt albastru și 'n pânze argintie,
În mausoleu-ți mândru, al cerurilor arc,
Tu adorat și dulce al nopților monarc!
Bogată în întinderi stă lumea 'n promoroacă,
Ce sate și câmpii c'un luciū vâl îmbracă;
Văzduhul scânteiază, și ca unse cu var
Lucesc zidiri, ruine pe câmpul solitar.
Și țințirimul singur cu strâmbe crucei veghiază.
O cucuvea sură pe una se așează.
Clopotnița troznește, în tălpi izbește toaca,
Și străveziul demon, prin aer când să treacă,
Atinge încet arama cu zimți-aripei sale
De auzi din ea un vaiet, un aiurit de jale.

Biserica 'n ruină

Stă cuvicoasă, tristă, pustie și bătrână,
 Și prin ferestre sparte, prin uși țiue vântul;
 Se pare că vrăjește și că-i auzi cuvântul.
 Năuntrul ei pe stâlpi-i, pereți, iconostas
 Abia conture triste și umbre au rămas;
 Drept preot toarce-un greer un gând fin și obscur,
 Drept dascăl toacă cariul sub învechitul mur.

.
 Credința zugrăvește icoanele 'n biserici —
 Și 'n sufletu-mi pusese poveștile-i fcerici,
 Dar de-ale vieței valuri, de al furtunei pas,
 Abia conture triste și umbre au mai rămas.
 În van mai caut lumea-mi în obositul creer,
 Căci, răgușit, tomnatec vrăjește trist un greer;
 Pe inima-mi pustie zadarnic mâna-mi țiiu.
 Ea bate ca și cariul încet într'un sicriu.
 Și când gândesc la viața-mi, îmi pare că ea cură
 Încet repovestită de o străină gură,
 Ca și când n'ar fi viața-mi, ca și când n'aș fi fost.

Cine e acel ce-mi spune povestea pe de rost,
 De-mi țin la el urechea și rād de câte-ascult!
 Ca de dureri străine? . . . Parc'am murit de mult!

RUGĂCIUNEA UNUI DAC

Pe când nu eră moarte, nimic nemuritor
 Nici simburul luminii de viață dătător,
 Nu eră *azi* nici *măine*, nici *eri* nici *totdeauna*.
 Căci *unul* eră toate, și *totul* eră una;
 Pe când pământul, cerul, văzduhul, lumea toată
 Erau din rândul celor ce n'au fost niciodată
 Pe atunci erai Tu singur, încât mă 'ntreb în sine-mi:
 Au cine-i zeul, cărui plecăm a noastre inemi?

El singur zeu stătut-a 'nainte d'a fi zeii,
 Și din noian de ape puteri au dat scânteii,
 El zeilor dă suflet și lumii fericire,
 El este al omenirii izvor de mântuire. —
 Sus inimile voastre! Cântare aduceți-i.
 El este moartea morții și învierea vieții!

Și el îmi dete ochii să văd lumina zilei,
 Și inima-mi umplut-au cu farmecele milei,
 În vuetul de vânturi auzit-am al lui mers
 Și 'n glas purtat de cântec simții duiosu-i vers
 Și tot pe lâng'aceste cerșesc înc'un adaos:
 Să 'ngădue intrarea-mi în veșnicul repaos!

Să blesteme pe oricine de mine-o aveà milă,
 Să binecuvinteze pe cel ce mă impilă,
 S'asculte orice gură ce ar vreà ca să mă ridă,
 Puteri să pue 'n brațul ce-ar stă să mă ucidă,
 Ș'acela între oameni devină cel întâi,
 Ce mi-ar răpi chiar piatra ce-oi pune-o căpătâi,

Gonit de toată lumea prin anii mei să trec
 Pân' ce-oiu simți că ochiu-mi de lacrimi e sec,
 Că 'n orice om din lume un dușman mi se naște.
 C'ajung pe mine însu-mi a nu mă mai cunoaște,
 Că chinul și durerea simțirea-mi a 'mpietrit-o,
 Că pot să-mi blestem mama, pe care am iubit-o
 Când ura cea mai crudă mi s'ar părea amor,
 Poate-oiu uita durerea-mi și voi putea să mor.

Străin și făr' de lege de voi muri atunce,
 Nevrednicu-mi cadavru în uliță 'l arunce,

S'aceluia, Părinte, să-i dai coroana scumpă,
Ce-o să amuțe câinii ca inima-mi s'o rumpă,
Iar celui ce cu pietre mă va izbi în față,
Indură-te, stăpâne, și dă-i pe veci viață!

Astfel numai, părinte, eu pot să-ți mulțumesc
Că tu mi-ai dat în lume norocul să trăesc.
Să cer a tale daruri, genunchi și frunte nu plec,
Spre ură și blestemuri aș vreă să te înduplec,
Să simt că de suflarea-ți suflarea mea se curmă
Și 'n stingerea eternă dispar fără de urmă!

PE ACEEĂȘ ULICIOARĂ

Pe aceeaș ulicioară
Bate luna în ferești,
Numai tu de după gratii
Veșnic nu te mai ivești.

Și aceeași pomi în floare
Crengi întind peste zăplaz.
Numai zilele trecute
Nu le fac să fie azi.

Altul este al tău suflet,
Alții ochii tăi acum;
Numai eu, rămas acelaș,
Bat meru acelaș drum.

'Ah, subțire și gingașă
 Tu pășeai încet, încet,
 Dulce îmi veneai în umbra
 Tăinuitului boschet.

Și lăsându-te la pieptu-mi,
 Nu știam ce-i pe pământ,
 Nu spuneam atât de multe
 Făr' a zice un cuvânt.

Sărutări erau răspunsul
 La 'ntrebări îndeosebi,
 Și de alte cele în lume
 N'aveai vreme să întrebi.

Și în farmecul vieți-mi
 Nu știam că-i tot aceea
 De te razini de o umbră
 Sau de crezi ce-a zis femeia.

Vântul tremură 'n perdele
 Astăzi ca și alte dăți,
 Numai tu de după ele
 Veșnic nu te mai arăți!

DE CÂTE ORI IUBITO . . .

De câte ori, iubito, de noi mi-aduc aminte,
 Oceanul cel de ghiață mi-apare înaintea:
 Pe bolta alburie o stea nu se arată,
 Departe doară luna cea galbenă — o pată;
 Iar peste mii de sloiuri de valuri repezite
 O pasăre plutește cu aripi ostenite,
 Pe când a ei pereche nainte tot s'a dus
 C'un pălec întreg de păsări, perzându-se 'n apus.
 Aruncă pe-a ei urmă priviri suferitoare,
 Nici rău nu-i pare-acuma, nici bine nu—ea moare
 Visându-se 'ntr'o clipă cu anii înapoi.

.

Suntem tot mai departe deolaltă amândoi,
 Din ce în ce mai sigur mă 'ntunec și îngheț,
 Când tu te pierzi în zarea eternei dimineți.

O RĂMÂI

„O rămâi, rămâi la mine!
„Te iubesc atât de mult!
„Ale tale doruri toate
„Numai eu știu să le-ascult.

„In al umbrei întuneric
„Te asemăn unui prinț
„Ce se uit' adânc în ape
„Cu ochi negri și cuminți;

„Și prin vuetul de valuri,
„Prin mișcarea naltei ierbi
„Eu te fac s'auzi în taină
„Mersul cârdului de cerbi:

„Eu te văd răpit de farmec
„Cum îngâni cu glas domol,
„In a apei strălucire
„Intinzând piciorul gol;

„Și privind în luna plină
„La văpaia de pe lacuri,
„Anii tăi se par ca clipe,
„Clique dulci se par ca veacuri“.

Astfel zise lin pădurea,
Bolți asupra-mi clătinând
Șueram l'a ei chemare
Ș'am eșit în câmp răsând.

Astăzi chiar de m'aș întoarce
A 'nțelege n'o mai pot....
Unde ești, copilărie,
Cu pădurea ta cu tot?

DESPĂRTIRE

Să-ți cer **un** semn, iubito, spre a nu te **mai** uită?
 Te-aș cere doar pe tine, dar nu mai ești a ta?
 Nu floarea vestejită din părul tău bălai
 Căci singura mea rugă-i: uitării să mă dai.

La ce simțirea crudă a stinsului noroc
 Să nu se sting-așemeni, ci 'n veci să stea pe loc?
 Tot alte unde unde-i sună aceluiaș părău?
 La ce statornicia părerilor de rău,
 Când prin această lume să trecem ne e scris
 Ca visul unei umbre și umbra unui vis?
 La ce de-acu 'nainte tu grija mea s'o porți?
 La ce să măsoari anii ce zboară peste morți?
 Tot una-i, dacă astăzi sau mâine o să mor,
 Când voiu să-mi piară urma în mintea tutului,
 Când voiu să uiți norocul visat de amândoi.

Trezindu-te, iubito, cu anii înapoi,
 Să fie neagra umbră în care-om fi perit,
 Ca și când nici-cdată noi nu ne-am fi găsit,
 Ca și când anii mândri de dor ar fi deșerți.

Că te-am iubit atâta, putea-vei tu să ierți?
 Cu fața spre părete mă lasă prin străini.
 Să 'nghețe sub pleoape a ochilor lumini
 Și când se va întoarce pământul în pământ.
 Au cine o să știe de unde-s, cine sunt?
 Cântări tânguitoare prin zidurile reci
 Cerși-vor pentru mine repaosul de veci.
 Ci eu aș vrea ca unul, venind de mine aproape,
 Să-mi spue al tău nume pe 'nchisele'mi pleoape,
 Apoi — de vor — m'arunce în margine de drum....
 Tot îmi va fi mai bine ca 'n ceasul de acum
 Din zare depărtate răsar'un stol de corbi
 Să 'ntunece tot cerul pe ochii mei cei orbi,
 Răsar'o vijelie din margini de pământ.
 Dând pulberea-mi țării și inima-mi la vânt.

Ci tu rămâi în floare ca luna lui April,
 Cu ochii mari și umezi, cu zâmbet de copil;
 Din cât ești de copilă să 'ntinerești mereu,
 Să nu mă știi pe mine, cum nu m'oi ști nici eu.

CRĂIASA DIN POVEȘTI

Neguri albe, strălucite
Naște luna argintie,
Ea le scoate peste ape,
Le întinde pe câmpie.

S'adun' flori în șezătoare
De paianjen tort să rumpă,
Și anină 'n haina nopții
Boabe mari de piatră scumpă.

Lângă lac, pe care norii
Au urzit o umbră fină,
Ruptă de mișcări de valuri
Ca de bulgări de lumînă.

Dându-și trestia 'ntr'o parte
Stă copila lin plecată,
Trandafiri aruncă roșii
Peste unda fermecată.

Ca să vad'un chip, se uită
Cum aleargă apa 'n cercuri,
Căci vrăjit de mult e lacul
De-un cuvânt al sfintei Mercuri.

Ca să iasă chipu 'n față,
Trandafiri aruncă tineri,
Căci vrăjiți sunt trandafirii
De-un cuvânt al sfintei Vineri.

Ea se uită... păru-i galben,
Fața ei lucește în lună,
Iar în ochii ei albaștri
Toate basmele s'adună.

O D Ă

(în metru antic)

Nu credeam să 'nvăţ a muri vr'odată;
 Pururi tânăr, înfăşurat în manta-mi,
 Ochii mei nălţam visători la steaua
 Singurătăţii.

Când de-odată tu răsărişi în cale-mi,
 Suferinţă tu, dureros de dulce!
 Pân' în fund băui voluptatea morţii
 Ne'ndurătoare.

Jalnic ard de viu chinuit ca Nessus,
 Ori ca Hercul înveninat de haina-i;
 Focul meu a'l stinge nu pot cu toate
 Apele mării.

De-al meu propriu vis mistuit mă vaiet,
Pe-al meu propriu rug mă topesc în flacări...
Pot să mai re'nviu luminos din el ca
Pasărea Phœnix?

Piară-mi ochii turburători din cale,
Vino iar în sân, nepăsare tristă.
Ca să pot muri liniștit, pe mine
Mie redă-mă!

LA MIJLOC DE CODRU DES

(In formă populară).

La mijloc de codru des
Toate pasările ies
Din huceag de aluniș
La voiosul luminiș,
Luminiș de lângă baltă,
Care 'n trestia înaltă
Legănându-se din unde
In adâncu-i se pătrunde
Și de lună și de soare
Și de pasări călătoare,
Și de lună și de stele
Și de zbor de rândunele
Și de chipul dragei mele.

VENERE ȘI MADONA

Ideal pierdut în noaptea unei lumi ce nu mai este,
Lume ce gândeă în basme și vorbeă în poezii,
O! te văd, te aud, te cuget, tânără și dulce veste
Dintr'un cer cu alte stele, cu alte raiuri, cu alți zei.

Venere, marmură caldă, ochiu de piatră ce scânteie,
Braț molatic ca gândirea unui împărat poet,
Tu ai fost divinizarea frumuseții de femei,
A femeii, ce și astăzi tot frumoasă o revăd.

Rafael pierdut în visuri ca 'ntr'o noapte înstelată
Sufletu 'mbătat de raze și d'eterne primăveri,
Te-a văzut și-a visat raiul cu grădini îmbălsămate,
Te-a văzut plutind regină printre îngerii din cer.

Și-a creat pe pânza goală pe Madona-Dumnezeu
 Cu diademă de stele, cu surâsul blând, vergin,
 Fața pală 'n raze blonde, chip de înger, dar femeie,
 Căci femeia-i prototipul îngerilor din senin.

Astfel eu, pierdut în noaptea unei vieți de poezie,
 Te-am văzut, femeie stearpă, fără suflet, fără foc,
 Și-am făcut din tine-un înger blând ca ziua de magie,
 Când în viața pustită râde-o rază de noroc.

Am văzut fața ta pală de o bolnavă beție,
 Buza ta învinetită de-al corupției mușcat,
 Ș'am zvârlit asupra-ți, crudo, vâlul alb de poezie
 Și palorei tale raza inocenței eu i-am dat.

Ți-am dat palidele raze ce 'nconjoară cu magie
 Fruntea îngerului geniu, îngerului ideal,
 Din demon făcui o sfântă, dintr'un chiot simfonie,
 Din ochirile-ți murdare ochiu-aurorei matinal.

Dar azi vâlul cade, crudo! dezmețit din visuri sece,
 Fruntea mea este trezită de al buzei tale 'ngheț,
 Și privesc la tine, demon, și amoru-mi stins și rece
 Mă învață cum asupră-ți eu să caut cu dispreț!

Tu fmi pari ca o bacantă, ce-a luat cu 'nșelăciune
 De pe-o frunte de fecioară mîrtul verde de martir,
 O fecioar'al cărei suflet eră sfânt ca rugăciunea
 Pe când inima bacantei e spazmodic lung delir.

O, cum Rafael creat-a pe Madona-Dumnezeu
 Cu diadema-i de stele, cu surâsul blând, vergin,
 Eu făcut-am zeitățe dintr'o palidă femeie,
 Cu inima stearpă, rece și cu suflet de venin!

.

Plângi, copilă? C'o privire umedă și rugătoare
 Poți din nou zdrobi și frânge apostat' inima mea?—
 Ia picioare-ți cad și-ți caut în ochi negri-adânci ca mara
 Și sărut a tale mâne și te 'ntreb de poți iertă.

Șterge-ți ochii, nu mai plânge!... A fost crudă 'nvinuirea.
 A fost crudă și nedreaptă, fără razem, fără fond,
 Suflete! de-ai fi chiar demon, tu ești sfântă prin iubire,
 Și ador pe acest demon cu ochi mari, cu părul blond.

SONET

Tubind în taină am păstrat tăcere,
 Gândind că astfel o să-ți placă ție,
 Căci în priviri ceteam o veșnicie
 De-ucigătoare visuri de plăcere.

Dar nu mai pot. A dorului tărie
 Cuvinte dă duioaselor mistere,
 Vreau să mă 'nec de dulcea 'nvăpăiere
 A celui suflet, ce pe al meu știe.

Nu vezi că gura-mi arsă e de sete
 Și 'n ochii mei se vede 'n friguri chinu-mi
 Copila mea cu lungi și blonde plete?

Cu o suflare răcorești suspinu-mi, .
 C'un zâmbet faci gândirea-mi să se 'mbete:
 Fă un sfârșit durerii—vin la sânu-mi!

SONET

Afară-i toamnă, frunza 'mprăștiată,
 Iar vântul zvârle 'n geamuri grele picuri:
 Și tu citești scrisori din roase plicuri
 Și într'un ceas gândești la viața toată.

Perzându-ți timpul tău cu dulci nimicuri,
 N'ai vrea ca nime 'n ușa ta să bată:
 Dar și mai bine-i, când afară-i zloată,
 Să stai visând la foc, de somn să picuri.

Și eu astfel mă uit din jeț pe gânduri.
 Visez la basmul vechiu al zânei Dochii.
 În juru-mi ceața crește rânduri, rânduri —

De-odată aud foșnirea unei rochii,
 Un moale pas abia atins de scânduri—
 Iar mâni subțiri și reci mi-acopăr ochii.

S O N E T

Sunt ani la mijloc și încă mulți vor trece
Din ceasul sfânt în care ne 'ntâlnirăm,
Dar tot mereu gândesc cum ne iubirăm,
Minune cu ochi mari și mână rece.

O vino iar! Cuvinte dulci inspiră-mi,
Privirea ta asupra mea să plece,
Sub raza ei mă lasă a petrece
Și cânturi nouă zmulge tu din liră-mi.

Tu nici nu știi, a ta apropiere
Cum inima de-adânc o liniștește
Ca răsărirea stelei în tăcere;

Iar când te văd zâmbind copilărește,
Se stinge-atunci o viață de durere,
Privirea-mi arde, sufletul îmi crește.

S O N E T

Când însuș glasul gândurilor țace,
Mă 'ngână cântul unei dulci evlavii,
Atunci te chem; chemarea asculta-vei?
Din neguri reci plutind te vei desface?

Puterea nopții blând însenina-vei
Cu ochii mari și purtători de pace?
Răsai din umbra vremilor încoace
Ca să te văd venind — ca 'n vis, așa vii!

Cobori încet. . . aproape, mai aproape,
Te pleacă iar zâmbind peste-a mea față,
A ta iubire c'un suspin arat-o.

Cu geana ta m'atinge pe pleoape
Și simt fiorii străngerii în brațe,
Pe veci pierdute, veșnic adorato!

S O N E T

Trecut-au anii ca nori lungi pe șesuri
 Și nici odată n'or să vie iară,
 Căci nu mă 'ncântă azi cum mă mișcară
 Povești și doine, ghițitori, erezuri.

Cu fruntea-mi de copil o 'nseninară,
 Abia 'nțelese, pline de 'nțelesuri
 Cu-a tale umbre azi în van mă împresuri,
 O ceas al tainei, asfințit de sară!

Să zmulg un sunet din trecutul vieții,
 Să fac, o suflet, ca din nou să tremuri?
 Cu mâna mea în van pe liră lunec:

Pierdut e totu 'n zarea tinereții
 Și mută-i gura dulce-a altor vremuri,
 Iar timpul crește 'n urma mea... mă 'ntunec!

S O N E T

S'a stîns viața falnicei Veneții,
N'auzi cântări, nu vezi lumini de baluri;
Pe scări de marmură, prîn vechi portaluri
Pătrunde luna, înălbînd păreții.

Okeanos se plînge pe canaluri,
El numa 'n veci e 'n floarea tinereții.
Mîresei dulci i-ar da suflarea vieții,
Izbește 'n ziduri vechi, sunând din valuri.

Ca 'n țintirim tăcerea e 'n cetate.
Preot rămas din a vechimei zile
San-Marc, sinistru, miezu! nopții bate,

Cu glas adânc, cu graiul de Sibile
Rostește lin în clipe cadentate:
„Nu 'nvie morții—e 'nzadar, copile!”

D O R I N Ț A

Vino 'n codru la izvorul
Care tremură pe prund,
Unde prispa cea de brazde
Crengi plecate o ascund,

Și în brațele-mi întinse
Să alergi, pe piept să-mi cazi,
Să-ți desprind din creștet vâlul,
Să-l ridic de pe obraz.

Pe genunchii mei ședea-vei,
Vom fi singuri-singurei,
Iar în păr, înfiorate,
O să-ți cază flori de tei.

Fruntea albă 'n părul galben
Pe-al meu braț încet s'o culci
Lăsând pradă gurei mele
Ale tale buze dulci.

Vom visă un vis ferice,
Ingâna-ne-vor c'un cânt
Singuratece izvoare,
Blândă batere de vânt;

Adormind de armonia
Codrului bătut de vânturi,
Flori de tei de-asupra noastră
Or să cadă rânduri-rânduri.

MORTUA EST!

Făclie de veghe pe umezi morminte,
Un sunet de clopot în orele sfinte,
Un vis, ce își moaie aripa 'n amar
Astfel ai trecut de al lumii hotar,

Trecut-ai când ceru-i câmpie senină,
Cu râuri de lapte și flori de lumină.
Când norii cei negri par sumbre palate
De luna regină pe rând vizitate.

Te văd ca o umbră de-argint strălucită,
Cu-aripi ridicate, la ceruri pornită,
Suin-l, palid suflet, a norilor schele
Prin ploaia de raze, ninsoare de stela.

O rază te 'nalță, un cântec te duce
 Cu brațele albe pe piept puse cruce,
 Când torsul s'aude l'al vrăjilor caer
 Argint e pe ape, și aur în aer.

Văd sufletu-ți candid prin spațiu cum trece;
 Privesc apoi lutul rămas... alb și rece
 Cu haina lui lungă culcat în sieriu,
 Privesc la surăsu-ți rămas încă viu—

Și 'ntreb al meu suflet rănit de 'ndoială:
 De ce-ai murit, înger cu fața cea pală?
 Au nu ai fost jună, n'ai fost tu frumoasă?
 Te-ai dus spre a stinge o stea radioasă?

Dar poate acolo să fie castele
 Cu arcuri de aur zidite de stele,
 Cu râuri de foc și cu poduri de-argint,
 Cu țărături de zmirnă, cu flori care cânt?

Să treci tu prin ele, o sfântă regină,
 Cu păr lung de raze, cu ochi de lumină
 În haina albastră stropită de aur,
 Pe fruntea ta mândră cunună de laur?

O moartea-i un haos, o mare de stele,
Când viața-i o baltă de vise rebele;
O moartea-i un secol cu son înflorit,
Când viața-i un basmu pustiu și urât.

Dar poate... o! capu-mi pustiu, cu furtune!
Gândirile-mi rele sugrum cele bune...
Când zorii se sting și stelele pică
Imi vine a crede că toate-s nimică.

Se poate ca bolta de sus să se spargă,
Să cadă nimicul cu noaptea lui largă,
Să văd cerul negru, că lumile-și cerne
Ca prăzi trecătoare a morții eterne.

Ș'atunci, de-a fi astfel... atunci în vecie
Suflarea ta caldă, ea n'o să învie,
Atunci graiu-ți dulce în veci este mut,
Atunci acest înger n'a fost decât lut.

Și totuși, țărână frumoasă și moartă,
De racla ta razim eu harfa mea spartă
Și moartea ta n'o plâng, ci mai fericesc
O rază fugită din haos lănesc.

Ș'apoi cine știe, de este mai bine
 A fi sau a nu fi? Dar știe oricine,
 Că ceeace nu e, nu simte dureri—
 Și multe dureri-s, puține plăceri.

A fi? Nebunie și tristă și goală:
 Urechea te minte și ochiul te 'nșeală:
 Ce un secol ne zice, ceilalți deszic —
Decât un vis sarbăd, mai bine nimic.

Văd vise 'ntrupate gonind după vise
 Pân' dau în morminte ce-așteaptă deschise.
 Și nu știu gândirea-mi în ce să o sting:
 Să râd ca nebunii? să-i blestem? să-i plâng?

La ce? . . , Oare totul nu e nebunie?
 Au moartea ta înger, de ce fu să fie?
 Au e *sens* în lume? . . Tu chip zâmbitor
 Trăit-ai anume ca astfel să mori?

De e sens într'asta, e 'ntors și ateu
 Pe palida-ți frunte nu-i scris Dumnezeu.

N O A P T E A

Noaptea potolit și vânăț arde focul în cămin.
Dintr'un colț pe o sofă roșă eu în fața lui privesc,
Pân'ce mintea îmi adoarme, pân'ce genele 'mi clilesc;
Lumânarea-i stinsă 'n casă, somnu-i cald, molatic, lin.

Atunci tu prin întuneric te apropii surâzând,
Albă ca zăpada iernii, dulce ca o zi de vară;
Pe genunchi îmi șezi, iubito, brațele-ți îmi înconjoară
Gâtul... iar tu cu iubire privești fața mea pălindă.

Cu ale tale brațe albe, moi, rotunde, parfumate,
Tu grumazul mi-l înlănțui, pe al meu piept capul ți-l culci,
Ș'apoi ca din vis trezită, cu mânuțe albe, dulci
De pe fruntea mea cea tristă tu dai vițele 'ntr'o parte.

Netezești încet și leneș fruntea mea cea liniștită
Și, gândind că dorm, șireato, apeși gura ta de foc
Pe-ai mei ochi închiși ca somnul și pe fruntea-mi în mijloc
Și surâzi, cum râde visul într'o inimă 'ndrăgită.

O! dezmeardă, pân'ce fruntea-mi este netedă și lină,
O! dezmeardă, pân' ești jună ca lumina cea din soare,
Pân' ești clară ca o roză, pân' ești dulce ca o floare,
Pân' nu-i fața mea zbârcită, pân' nu-i inima bătrână.

E G I P E T U L

Nilul mișcă valuri blonde pe câmpii cuprinși de Maur,
Peste el cerul d'Egiptet desfăcut în foc și aur;
Pe-a lui maluri galbini, șese, stuful crește din adânc
Flori, juvaeruri în aer, scâlpesc tainice în soare,
Unele-albe, nalte, fragezi, ca argintul din ninsoare,
Alte roșii ca jăratec, alte-albastre—ochi ce plâng.

Și prin tufele de mături ce cresc verzi, adânce, dese,
Păsări îmblânzite 'n cuișuri disting penele alese,
Ciripind cu ciocu 'n soare, gugiulindu-se cu-amor.
Inecat de veșnici visuri, răsărit din sfinte-izvoară,
Nilul mișcă-a lui legendă și oglinda-i galben clară
Către marea liniștită, ce încacă al lui dor.

De-a lui maluri sunt unite câmpii verzi și țări ferice:
 Memfis colo 'n depărtare, cu zidirile-i antice,
 Mur pe mur, stâncă pe stâncă — o cetate de giganti.
 Sunt gândiri arhitectonici de-o grozavă măreție!
 Au zidit munte pe munte în antica lor trufie,
 I-a 'mbrăcat cu-argint ea 'n soare să lucească într'un lanț.

Și să pară răsărită din visările pustiei,
 Din nisipuri argintoase în mișcarea vijeliei,
 Ca un gând al mării sfinte reflectat de cerul cald
 Ș'aruncat în depărtare! Colo se ridic trufașe
 Și eterne ca și moartea piramidele-uriaeșe,
 Racle ca încap în ele epopeea unui scald.

Se 'nserează. Nilul doarme și ies stelele din strungă,
 Luna 'n mare își aruncă chipul și prin nori le-alungă.
 Cine-a deschis piramida și înlăuntru a intrat?
 Este regele. În haină de-aur roș și pietre scumpe
 El intră să vad'acolo tot trecutul: i se rumpe
 Al lui suflet, când privește peste-a vremurilor vad.

În zadar guverună regii lumea cu înțelepciune:
 Se 'nmulțesc semnele rele, se 'npuțin' faptele bune,
 În zadar caut'-al vieții înțeles nedezlegat.
 Iese 'n noapte . . . ș'a lui umbră lung întins se desfășoară
 Pe-ale Nălului lungi valuri. Astfel pe-unde de popoară
 Umbra gândurilor regii se aruncă 'ntunecat.

Ale piramidei visuri, ale Nilului reci unde
 Ale trestiilor sunet, ce sub luna ce pătrunde
 Par a fi znopuri gigantice de lungi sulite de-argint,
 Toat-a apei, a pustiei și a nopții măreție
 Se unesc să 'mbrace mândru, vechi-acea împărăție,
 Să învie în deșerturi și de visuri ce te mint.

Râu sfânt ne povestește cu-ale undelor lui gure
 De-a izvorului său taină, despre vremi apuse, sure,
 Sufletul se 'mbată 'n visuri care-alunecă în zbor,
 Palmii risipiți în crânguri auriți de-a lunei rază
 Naltă zveltele lor trunchiuri, noaptea-i clară, luminoasă,
 Unde visează spume, cerurile 'nșiră nori.

Și în templele mărețe, colonade 'n marmuri albe,
 Noaptea zeii se preumblă în veștmintele lor dalbe,
 Ș'al preoților cântec sună 'n harfe de argint;
 Și la vântul din pustie, la răcoarea nopții brună,
 Piramidele din creștet aiurind și jalnic sună,
 Și sălbatec se plâng regii în gigantul mormânt.

În zidirea cea antică, sus în frunte-i turnul maur,
 Magul privea pe gânduri în oglinda lui de aur,
 Unde a cerului mii stele ca 'ntr'un centru se adun.
 El în mic privește-acolo căile lor tănuite
 Și cu varga zugrăvește drumurile lor găsite:
 Au aflat sâmburul lumii, tot ce-i drept, frumos și bun.

Și se poate că, spre răul unei ginți efeminate,
 Regilor pătați de crime, preoțimei desfrânate,
 Magul, paza răzbunării, a cetit semnul întors;
 Ș'atunci vântul ridicat-a tot nisipul din pustiuri,
 Astupând cu el orașe, ca gigantice sicriuri
 Unei ginți ce fără viață 'ngreuiă pământul stors.

Uraganu-acum aleargă pân' ce caii lui îi crapă,
 Și în Nil numai deșertul nisipușul și-l adapă,
 Așternându-l peste câmpii cei odată înfloriți
 Memfis, Teba, țara 'ntreagă coperită-i de ruine,
 Prin deșert străbat sălbatec mari familii beduine
 Cu viața lor de basme pe câmpie risipiți.

Dar ș'acum, turburând stele pe-ale Nilului lungi unde,
 Noaptea flamingo cel roșu apa 'ncet, încet pătrunde.
 Ș'acum luna argintește tot Egiptul antic;
 Ș'atunci sufletul visează toată istoria străveche,
 Glasul din trecut străbate l'a prezentului ureche,
 Din a valurilor svadă prorocii se aridic.

Ș'atunci Memfis se înalță, argintos gând al pustiei.
 Inchezare măestrită din suflarea vijeliei...
 Beduini ce stau în lună, o minune, o privesc,
 Povestindu-și basme mândre îmbrăcate 'n flori și stelo
 De orașul care iese din pustiile de jale;
 Din pământ și de sub mare s'aud sunete ce cresc.

Marea 'n fund clopote are, care sună 'n orice noapte;
Nîlu 'n fund grădine are, pomi cu mere de-aur coapte;
Sub nisipul din pustie cufundat e un popor
Ce cu orașele-i de odată se trezește și se duce
Sus în curțile din Memfis, unde 'n săli lumina luce;
Ei petrec în vin și 'n chiot orice noapte până 'n zor.

A D I O

De-acuma nu te-oiu mai vedea,
Rămâi, rămâi cu bine!
Mă voiu feri în calea mea
De tine.

De astăzi dar tu fă ce vrei,
De astăzi nu'mi mai pasă,
Că cea mai dulce 'ntre femei
Mă lasă.

Căci nu mai am de obicei,
Ca 'n zilele acele,
Să mă îmbăt și de scântei
Din stele.

Când degerând atâtea dăți
 Eu mă uitam prin ramuri
 Și așteptam să te arăți
 La geamuri.

O cât eram de fericit
 Să mergem împreună
 Sub acel farmec liniștit
 De Lună!

Și când în taină mă rugam
 Ca noaptea în loc să stee,
 În veci alături să te am,
 Femeel

Din a lor treacăt să apuc
 Acele dulci cuvinte,
 De care azi abia mi-aduc
 Aminte.

Căci astăzi dacă mai ascult
 Nimicurile-aceste,
 Îmi pare-o veche de demult
 Povesta.

Și dacă luna bate 'n lunci
Și tremură pe lacuri,
Totuși îmi pare că deatunci
Sunt veacuri.

Cu ochii serii cei de 'ntâi!
Eu n'o voi mai privi-o,
De-accea 'n urma mea rămâi,
Adio!

CE E AMORUL

• Ce e amorul? E un lung
Prilej pentru durere;
Căci mii de lacrimi nu-i ajung
Și tot mai multe cere.

De-un semn în treacăt dela ea
El sufletul ți-l leagă,
Încât să n'o mai poți uita
Viața ta întreagă.

Dar încă de te-așteaptă 'n prag
În umbră de unghere,
De se 'ntâlnește drag cu drag,
Cum inima ta cere;

Dispar și ceruri și pământ
 Și pieptul tău se bate,
Și totu-atârnă de-un cuvânt
 Șoptit pe jumătate.

Te urmărește săptămâni
 Un pas făcut alene
O dulce strângere de mâni,
 Un tremurat de gene;

Te urmăresc luminători
 Ca soarele și luna
Și peste zi de-atâtea ori
 Și noaptea totdeauna.

Căci scris a fost ca viața ta
 De doru-i să nu 'ncapă,
Căci te-a cuprins asemenea
 Lianelor din apă.

L A C U I.

Lacul codrilor albastru,
 Nuferi galbeni el încarcă,
 Tresărind în cencuri albe
 El cutremură o barcă.

Și eu trec de-alung de maluri
 Parc'ascult și parc'aștept
 Ea din trestii să răsară
 Și să-mi cadă lin pe piept.

Să sărim în luntrea mică
 Ingânați de glas de ape,
 Și să scap din mână cârma
 Și lopețile să-mi scape,

Să plutim cuprinși de farmec
Sub lumina blândeii lune,
Vântu 'n trestii lin foșnească,
Unduioasa apă sune...

Dar nu vine! Singuratic
In zadar suspin și sufăr
Lângă lacul cel albastru,
Incărcat cu flori de nufăr.

INGER DE PAZĂ

Când sufletu-mi noaptea veghea în extază,
Vedeam ca în vis pe al meu înger de pază,
Încins cu o haină de umbră și rază,
C'asupră-mi c'un zâmbet aripile-a 'ntins;
Dar cum te văzû 'ntr'o palidă haină,
Copilă cuprinsă de dor și de taină,
Fugî acel înger de ochiu-ți învins

Ești demon, copilă, că numai c'o zare
Din genele-ți lunge, din ochiul tău mare,
Făcuși pe-al meu înger cu spaimă să zboare,
El, veghea mea sfântă, amicul fidel?
Ori poate... O 'nchide lungi genele tale
Să pot recunoaște trăsurile-ți pale —

Căci tu... *tu ești el.*

FLOARE ALBASTRĂ

„Iar te-ai cufundat în stele
 Și în nori și 'n ceruri nalte? /i
 De nu m'ai uită încalte,
 Sufletul vieții mele.

În zadar râuri în soare
 Grămădești 'n a ta gândire
 Și câmpiile Asire
 Și întunecata mare.

Piramidele 'nvechite
 Urcă 'n cer vârful lor mare —
 Nu cătă 'n depărtare
 Fericirea ta, iubite!“

Astfel zise mititica
 Dulce netezindu-și părul,
 Ah! ea spuse adevărul?
 Eu am râs, n'am zis uimica.

„Hai în codrul cu verdeață,
 Und' izvoare plâng în vale,
 Stânca stă să se prăvale
 În prăpastia măreață.

Acolo 'n ochi/ de pădure /u
 Lângă bolta cea senină
 Și sub trestia cea lină
 Vom ședa în foi de mure.

Și mi-i spune atunci povești
 Și minciuni cu a ta guriță,
 Eu pe-un fir de romaniță 10
 Voiu cercă de mă iubești.

Și de-a soarelui căldură
 Voiu fi roșie ca mărul
 Mi-oiu desface de-aur părul
 Să-ți astup cu dânsul gura,

1a De mi-i da o sărutare
 Nime 'n lume n' ~~o~~ s'o ştie,
 Căci va fi sub pălărie —
 Ş'apoi cine treabă are!

a răsărit sters
 Când prin crengi ~~s'a fi rîvît~~
 Luna 'n noaptea cea de vară
 Mi-i ţinea de subsuoară,
 Te-oiu ţinea de după gât.

Pe cărare 'n bolţi de frunze
 Apucând spre sat în vale,
 Ne-om da sărutări de cale
 Dulci ca florile ascunse.

Şi sosind l'al porţii prag,
 Vom vorbi 'n întunecime
 Grija noastră n'aibo nime:
 Cui, ce-i pasă că 'mi eşti drag?

Înc'o gură — şi dispăre...
 Ca un stâlp eu stau în lună!
 Ce frumoasă, ce nebună
 E albastra-mi dulce floare!

.....

Și te-ai dus, dulce minune,
 Și'a murit iubirea noastră,
 Floare-albastră! floare-albastră!...
 Totu' este trist în lume.

15

*Înregistrare după vers. de la Dns. Leibovici
 care s-a folosit la tipăritura în luv. lit.
 — dar m'îi suie la
 mână lui Sussman*

INGER ȘI DEMON

Noaptea 'n doma întristată prin lumini îngălbenite
 'A făclielor de ceară care ard lângă altare,
 Pe când bolta 'n fundul domei stă întunecoasă, mare,
 Nepătrunsă de-ochii roșii de pe mucuri ostenite.

În biserica pustie lângă arcul din părete
 Genunchiată stă pe trepte o copilă ca un inger.
 Pe-a altarului icoană în de raze roșii frângeri
 Palidă și mohorâtă Maica-Domnului se vede.

O făclie e înfiptă într'un stâlp de piatră sură,
 Lucii pieături de smoală la pământ cad sfârâind,
 Și cununi de flori uscate fâșălesc amirosind,
 Și a copilei rugăciune tainic un șoptit murmură.

Cufundat în întuneric, lâng'o cruce mărmurită,
 Intr'o umbră neagră, deasă, ca un demon *El* veghiază,
 Coatele pe brațul crucii le destinde și le-așează,
 Ochiul cufundați în capu-i, fruntea tristă și 'ncrețită.

Și bărbia lui s'apasă pe al pietrei umăr rece,
 Părul său negru ca noaptea pe al marmurei braț alb;
 Abia candela cea tristă cu reflectul ei roz-alb
 Blând o rază mai aruncă, ce peste-a lui față trece.

Ea un înger, ce se roagă — *El* un demon ce visează;
Ea o inimă de aur — *El* un suflet apostat:
El în umbra lui fatală stă 'ndărătnic răzimat —
 La picioarele Madonei triste, sfântă *Ea* veghează.

Pe un mur înalt și rece de o marmură curată
 Albă ca zăpada iernei, lucie ca apa lină,
 Se resfrânge ca 'n oglindă a copilei umbră plină.
 Umbra ei, ce ca și dânsa stă în rugă ingenunchiată.

Ce-ți lipsește oare ție, blond copil cu-a ta mărire.
 Cu de marmur'albă față și cu mânele de ceară,
 Văi, o negură diafană mestecată 'n stele, clară
 E privirea-ți inocentă sub a genelor umbrire—

Ce ți lipsește să fii înger? Aripă lungă și constelate? ...
 Dar ce văd? Pe-a umbrei tale umeri vii ce se întinde
 Două umbre de aripe ce se mișcă tremurânde,
 Două aripe de umbră către ceruri ridicate.

O, nu-i umbra ei aceea — este îngeru-i de pază,
 Lângă marmura cea albă văd ființa-i aeriană,
 Peste viața-i inocentă viața lui cea sfântă plană,
 Lângă dânsa el se roagă, lângă ea îngenunchiază.

Dar de-i umbra ei aceea — atunci *Ea* un înger este,
 Însă aripele-i albe lume-a le vede nu poate;
 Muri sfințiți de-a omenirii rugăciuni îndelungate
 Văd aripele-i diafane și de dânsese dau veste.

Te iubesc! eră să strige demonul în a lui noapte,
 Dară umbra 'naripată a lui buze le înmoae;
 Nu spre-amor—spre 'nchinăciune el genunchi-și încovoae
 Și ascultă, dus din lume, a ei dulci și timizi șoapte.

Ea? — O fiică e de rege, blondă 'n diadem de stele,
 Trece 'n lume fericită, înger rece și femee —
El? — răskoală în popoare a distrugerii scânteie
 Și în inimi pustiite samână gândiri rebele.

Despărțiți de a vieții valuri, între el și între dânsa
 Veacuri sunt de cugetare, o istorie-un popor:
 Uneori — deși arare — se 'ntâlnesc și ochii lor,
 Se privesc, par a se soarbe în dorința lor aprinsă.

Ochii ei cei mari, albaștri, de blândețe dulci și moi.
 Cu adânc pătrund în ochii lui cei negri furtunoși,
 Și pe fața lui cea slabă trece-ușor un nour roș —
 Se iubesc — și ce departe sunt deolaltă amândoi?

A venit un rege palid, și coroana sa antică,
 Grea de glorii și putere, l'a ei poale-ar fi depus,
 Pe-ale tronului covoare ea piciorul de-ar fi pus,
 Și în mâna-i însecptrată, mâna ei îngustă mică.

Dară nu — mute rămas-au buzele-i abia deschise,
 Mută inima în pieptu-i, mâna ei trasă 'ndărăt.
 În a sufletului taină ea iubea; clar și încet
 Se ivea fața de demon fecioreștilor ei vise.

Ea-l vedea mișcând poporul cu idei reci, îndrăsnete;
 Ce puternic e! gândi ea cu-amoroasă dulce spaimă;
 El prezentul îl răscoală cu a gândirilor lui faimă
 Contra tot ce grămădiră veacuri lungi și frunți mărete,

El ades suit pe o piatră cu turbare se 'nfășoară
 În stindardul roș, și fruntea-i aspră-adâncă, încrețită
 Părea ca o noapte neagră de furtune acoperită.
 Ochii fulgerau și vorba-i trezeă furia vulgară.

.
 Pe un pat sărac asudă într'o lungă agonie
 Tânărul. O lampă 'ntinde limba-avară și subțire
 Sfârâind în aer bolnav — nimeni nu-i știe de știre,
 Nimeni soarta-i n'o 'mblânzește, nimeni fruntea nu-i
 mângâe.

Ah! acele gânduri toate îndreptate înspre lume,
 Contra legilor ce-s scrise, contra ordinii 'mbrăcate
 Cu-a lui Dumnezeu numire — astăzi toate-s îndreptate
 Contra inimei murinde, sufletul vor să-i sugrume!

A muri fără speranță! Cine știe amărăciunea
 Ce-i ascunsă 'n aste vorbe?—Să te simți neliber, mic,
 Să vezi marele-aspirații că-s reduse la nimic,
 Că domnesc în lume rele, căror nu te poți opune.

Că-opunându-te la ele, tu viața-ți risipești —
 Și când mori, să vezi că 'n lume viețuit-ai în zadar:
 O astfel de moarte-i iadul! Alte lacrimi, alt amar
 Mai crud nici e cu putință: simți că nimica nu ești.

Și **acele** gânduri negre mai nici a muri nu-l lasă:
 Cum a intrat el în viață! Cât amor de drept și bine,
 Câtă sinceră frăție adusese el cu sine!
 Și răsplata? Amărârea care sufletu-i apasă.

Dar prin negurile negre, care ochii îi acopăr,
 Se apropie-argintoasă umbra 'nalt'a unui înger,
 Se așază lîm pe patu-i; ochii lui orbiți de plângeri
 Ea-i sărute; de pe dînșii negurile se descopăr...

Este *Ea* — cu o mulțumire adîncă ne mai simțită,
 El în ochii ei se uită. Mîndră-i de înduioșare,
 Ceasul ultim ei împacă toată viața-i de durere.
 Ah! șoptește el pe moarte: cine ești, ghicesc, iubită.

Am voit viața 'ntreagă să pot răscula poporul.
 Cu gândirile-mi rebele contra cerului deschis —
 El n'a vrut ca să condamne pe demon, ci a trimis
 Pe un înger, să mă 'mpace, și 'mpăcarea — e **amorul**.

SE BATE MIEZUL-NOPTII

Se bate miezul-noptii în clopotul de-aramă
Și somnul, vameș vieții, nu vreă să-mi iee vamă.
Pe căi bătute-adesea vreă moartea să mă poarto.
S'asemăn între olaltă viață și cu moarte;
Ci cumpăna gândiri'mi și azi nu se mai schimbă,
Căci între amândouă stă neclintita limbă.

ATÂT DE FRAGEDĂ

Atât de fragedă, te-asemeni
 Cu floarea albă de cireș,
 Și ca înger dintre oameni
 În calea vieții mele ieși.

Abia atingi covorul moale,
 Mătasa sună sub picior,
 Și dela creștet până 'n poale
 Plutești ca visul de ușor.

Din încrețirea lungei rochii
 Resai ca marmura în loc —
 S'atârnă sufletu-mi de ochii
 Cei plini de lacrimi și noroc.

O vis ferice de iubire,
 Mireasă blândă din povești,
 Nu mai zîmbi! A ta zîmbire
 Mi-arată cât de dulce ești.

Cât poți cu-a farmecului noapte
 Să 'ntuneci ochii mei pe veci,
 Cu-a gurii tale calde șoapte,
 Cu 'mbrățișeri de brațe reci.

De odată trece o cugetare,
 Un vâl pe ochii tăi ferbiți:
 E 'ntunecoasa renunțare,
 E umbra dulcilor dorinți.

Te duci, ș'am înțeles prea bine,
 Să nu mă țin de pasul tău,
 Pierdută vecinic pentru mine,
 Mireasa sufletului meu!

Că te-am zărit e a mea vină,
 Și vecinic n'o să mi-o mai iert,
 Spăși-voi visul de lumină
 Tinzându-mi dreapta în deșert.

S'o să-mi răsaî ca o icoană
A pururi verginii Marii,
Pe fruntea ta purtând coroană —
Unde te duci? Când o să vii?

O MAMĂ . . .

O mamă, dulce mamă, din negura de vremi
Pe freamătul de frunze la tine tu mă chemi;
Deasupra criptei negre a sfântului mormânt
Se scutură salcâmi de toamnă și de vânt.
Se bat încet din ramuri, îngână glasul tău . . .
Mereu se vor tot bate, tu vei dormi mereu.

Când voi muri, iubito, la creștet să nu-mi plângi;
Din teiul sfânt și dulce o ramură să frângi.
La capul meu cu grijă tu ramura s'o îngropi.
Asupra ei să cadă a ochilor tăi stropi;
Simți-o-voiu odată umbrind mormântul meu . . .
Mereu va crește umbra-i, eu voiu dormi mereu.

Iar dacă împreună va fi ca oă murim,
Să nu ne ducă 'n triste zidiri de țințirim:
Mormântul să ni-l sape la margine de râu,
Ne pună 'n încăperea aceluiaș sieriș,
De-apururea aproape vei fi de sinul meu ...
Mereu va plânge apa, noi vom dormi mereu.

Povertăa teinului
 — FAT FRUMOS DIN TEI

— „Blanca, știi că din iubire
 „Făr' de lege te-ai născut;
 „Am jurat dela 'nceput
 „Pe Hristos să-l iei de mire!

1/4 1/2
 „Imbrăcându-te 'n vestmântu-i,
 „Lepădând viața lumii,
 „Vei spăși greșala mumii,
 „Și de-o crimă tu mă mântui“.

— „Traiul lumii, dragă tată,
 „Cine vor, acea lese-l
 „Dară sufletul mi-e vesel,
 „Tinerețea luminată.

91

„Danțul, muzica, pădurea
„Pe acestea le 'ndrăgii.
„Nu chiliile pustii
„Unde plângi gândind aiurea?”

1ă

1iū,
Lă T

— „Știu mai bine ce-ți prieșta
„Cum am spus așa rămâne;
„Pentru drumul cel de mîne
„De cu azi te pregătește!”

1e Lă
1ă

1ă
T

Mîna ea la ochi și-o ține,
Toate mințile-și adună
Să ia lumea 'n cap, nebună,
Par' c'atîta-i mai rămâne.

1ă Le 7a

1u

Calu-i alb, un bun tovarăș,
Înșelat așteapt' afară;
Ea picioru 'l pune 'n scară
Și la codru pleacă iarăș.

13

Seara vine din ariniști,
Cu miroase o îmbată,
Cerul stelele-și arată,
Solii dulci ai lungii liniști;

12

Ingânat de glas de apă
Cânt'un corn cu 'nduioşare,
Tot mai tare şi mai tare,
Mai aproape, mai aproape;

Iar izvorul, plin de vrajă,
Răsărea sunând din valuri;
Sus în codri de pe dealuri
Luna blândă ține strajă.

Ca din farmec ea tresare
 Și, privind uimită 'n lături,
 Vede-un tânăr chiar alături,
 Pe-un cal negru e călare...

Oare ochii ei o mint,
Sau aevea-i, adevăru-i?
Flori de teiu el are 'n păru-i
Și la sold, un corn de-argint.

1a
12a

Ea privește-atunci în jos,
Trece mâna pe la temple,
Iar inima-i se umple
De un farmec dureros.

Le A privi
Li

El se da tot mai aproape
Și cerșea copilărește,
Al ei suflet se răpește,
De închide-a ei pleoape.

1a

Cu o mână îl respinge,
Dar se simte prinsă 'n brăță,
De-o durere, de-o dulceată
Pieptul, inima-i se strânge.

Li

Ar strigă și nu se 'ndură
Capu-i cade pe-al lui umăr,
Sărutări fără de număr
El îi soarbe de pe gură.

1e
1e

O desmeardă ș'o întreabă,
Iar ea fuța și-o ascunde
Și așa de 'ncet răspunde
Cu o voce dulce, slabă.

1e
1e

Tot alături călăresc,
Nu au grija nimăruia,
Și de dragi unul altuia
Ei din ochi se prăpădesc.

Se tot duc, se duc mereu,
Trec în umbră, pier în vale,
Iară cornul plin de jale
Sună dulce, sună greu.

10
10/10
Blandu-i sunet se împarte
Peste văi împrăștiat.
Mai încet, tot mai încet,
Mai departe, mai departe.

10
12
Sus în brazii de pe dealuri
Luna 'n urmă ține strajă.
Iar izvorul prins de vrajă
Răsărea sunând din valuri.

CU MĂINE ZILELE-ȚI ADAUGI

Cu mâine zilele-ți adaogi
Cu ieri viața ta o scazi,
Și ai cu toate acestea 'n față
De-apururi ziua cea de azi.

Când unul trece, altul vine
În astă lume a-l urmă;
Precum când soarele apune,
El și răsare undevă.

Se pare cum că alte valuri
Cobor mereu pe-acelaș vad,
Se pare cum că-i altă toamnă,
Ci 'n veci aceleași frunze cad.

'Naintea nopții noastre umblă
Crăiasa dulcii dimineți;
Chiar moartea însăși e-o părere
Și un visternic de vieți.

Din orice clipă trecătoare
Est adevăr îl înțeleg,
Ca sprijină veșia 'ntreagă
Și 'nvârte universu 'ntreg.

De-accea sboare anu-acesta
Și se enfunde în trecut,
Tu ai ș'acum comoara 'ntreagă
Ce 'n suflet pururi ai avut.

Cu mâine zilele-ți adaogi,
Cu ieri viața ta o scazi,
Având cu toate astea 'n față
De-apururi ziua cea de azi.

Priveliștele sclipitoare
Ce 'n repezi șiruri se deștern,
Repauză nestrămutate
Sub raza gândului etern.

DIN VALURILE VREMII

Din valurile vremii, iubita mea, resai,
 Cu brațele de marmur, cu părul lung, bălai
 Și fața străvezie ca fața albei ceri —
 Slăbită e de umbra duioaselor dureri!
 Cu zâmbetul tău dulce tu mângâi ochii mei,
 Femei între stele și stea între femei,
 Și întorcându-ți fața spre umărul tău stâng,
 În ochii feriei mă uit pierdut și plâng.

Cum oare din noianul de neguri să te rump,
 Să te ridic la pieptu-mi, iubite inger scump,
 Și fața mea în lacrimi pe fața ta s'o plec,
 Cu sărutări aprinse suflarea să ți-o 'nec
 Și mâna friguroasă s'o încălzesc la sân,
 Aproape—mai aproape, pe inima-mi s'o țin.

Dar vai, un chip a avea nu ești astfel de treci
Și umbra ta se pierde în negurile reci,
De mă găsesc iar singur cu brațele în jos
În trista amintire a visului frumos!
Zadarnic după umbra ta dulce le întind:
Din valurile vremii nu pot să te cuprind.

POVESTEA CODRULUI

10
11
Impărat slăvit e codrul
Neamuri mii îi cresc sub poartă
Toate înflorind din mila
Codrului, Măriei Sale.

Lună, soare și luceferi
El le poartă-n a lui herb,
Imprejuru-i are dame
Și curteni din neamul cerb.

10 11
Cramici, iepuri, cei repezi
Purtători ei sunt de vești,
Filomele-i țin orchestral
Și izvoare spun povești.

Peste flori, ce crește în umbră,
 Lângă ape, pe potici,
 Vezi bejanii de albine,
 Armii grele de furnici.

Hai și noi la craiul, dragă,
 Și să fim din nou copii
 Ca norocul și iubirea
 Să ne pară jucării.

Mi-ar părea cum că natura
 Toată mintea ei și-a pus,
 Decât ori și ce păpușă
 Să te facă mai presus.

Amândoi vom merge 'n lume
 Rătăciți și singurei,
 Ne-om culcă lângă izvorul
 Ce răsare sub un tei.

Adermî-vom, troeni-vă
 Teiul floarea-i peste noi,
 Și prin somn auzi-vom buciuri
 Dela stănele de oi.

Mai aproape, mai aproape
 Noi ne-om strânge piept la piept...
 O auzi, cum chiam' acum
 Craiul sfatu-i înțelept!

Peste albele izvoare
 Luna bate printre ramuri,
 Imprejuru-ne s'adună
 Ale Curții mândre neamuri:

Cai de mare albi ca spuma,
 Bouri nalți cu steme 'n frunte,
 Cerbi cu coarne rămuroase,
 Ciute sprintene de munte,

Și pe teiul nostru 'ntreabă:
 Cine suntem, stau la sfaturi,
 Iară gazda noastră zice
 Dându-și ramurile 'n laturi:

„O priviți-i, cum visează
 „Visul codrului de fagi
 „Amândoi ca 'ntro poveste...
 „Ei își sunt așa de dragi!“

—
 fume atât, cum s'a sters

IMPARAT ȘI PROLETAR

Pe bănci de lemn în sounda tavernă mohorită
Unde pătrunde ziua printre ferești murdare,
Pe lângă mese lunge stătea posomorită
Cu fețe 'ntunecoase, o ceată pribegită,
Copii săraci și sceptici ai plebei proletare.

„Ah! zise unul, spuneți că-i omul o lumină
Pe lumea asta plină de amaruri și de chin?
Nici o scânteie 'ntrânsul nu-i candidă și plină,
Murdară este raza-i ca globul cel de tină,
Asupra cărui dânsul domnește pe deplin.

Spune-ți-mi ce-i **dreptatea**? — Cei tari se îngrădără
 Cu-averea și mărirea în cerul lor de legi,
 Prin bunuri ce furară, în veci vezi cum conspiră
 Contra' celor ce dâșii la lucru-i osândiră
 Și le subjugă munca vieței lor întregi.

Unii plini de plăcere petrec a lor viață,
 Trec zilele voioase și orele surd,
 In cupe vin de ambră, iarna grădini, verdeață,
 Vara petreceri, Alpui cu frunțile de ghiată,
 Ei fac din noapte ziua ș'a zilei ochi închid.

Virtutea pentru dâșii—ea nu există. Inse
 V'o predică, căci trebuie să fie brațe tari
 A statelor greoaie, cari trebuie împinse,
 Și trebuiesc luptate războaiele aprinse;
 Căci voi murind în sânge, ei pot să fie mari.

Și flotele mărețe ș'armatele făloase,
 Coroanele ce regii le pun pe fruntea lor,
 Ș'acele milioane, ce în grămezi luxoase
 Sunt strânse la bogatul, pe cel sărac apasă
 Și's supte din sudoarea prostitului popor.

Religia — o frază de dânsii inventată
 Ca prin a ei putere să vă aplece 'n jug.
 Căci de-ar lipsi din inimi speranța de răsplată,
 După ce-amar muncirăți, mișei, viața toată
 Ați mai purtă osânda ca vita dela plug?

Cu umbre, care nu sunt, v'au întunecat vederea
 Și v'au făcut să credeți că veți fi resplătiți . . .
 Nu! moartea cu viața a stins toată plăcerea —
 Cel ce în astă lume a dus numai durerea,
 Nimic n'are dincolo, căci morți sunt cei muriți.

Minciuni și fraze-i totul ce Statele susține,
 Nu-i ordinea firească ce ei, a fi, susțin.
 Averea să le aperi, mărirea ș-a lor bine
 Ei brațul tău înarmă, ca să lovești în tine,
 Și pe voi contra voastră în luptă ei vă măn.

De ce să fiți voi sclavii milioanei nefaste,
 Voi, ce din munca voastră abia puteți trăi?
 De ce boala și moartea să fie partea voastră,
 Când ei în bogăția cea splendidă și vastă
 Petrec ca și în ceruri, n'au timp nici de a muri?

De ce uitați că 'n voi e număr și putere?
 Când vreți, puteți prea lesne pământul să 'mpărțiți.
 Nu de mai faceți ziduri unde să 'nehid' avere,
 Pe voi unde să 'nehidă, când împinși de durere
 Veți crede c'aveți dreptul și voi ca să trăiți.

Ei, îngrădiți de lege, plăcerilor se lasă
 Și sucul cel mai dulce pământului i-l sug,
 Ei cheamă 'n voluptatea orgiei sgomotoase
 De instrumente oarbe a voastre fiici frumoase;
 Frumusețile-ne tineri, bătrânii lor distrug.

Și de 'ntrebați atuncea, vouă ce vă rămâne?
 Munca, din care dâșii se 'mbată în plăceri,
 Răbîla viața toată, lacrimi pe o neagră pâine,
 Copilelor pătate mizeria 'n rușine.
 Ei tot, și voi nimica; ei cerul, voi dureril

De lege n'au nevoie: virtutea e ușoară
 Când ai ce-ți trebuiește . . . Iar legi sunt pentru voi,
 Vouă vă pune lege, pedepse vă măsoară
 Când mâna v'o întindeți la bunuri zîmbitoare,
 Căci nu'i iertat niki brațul teribilei nevoi.

Sdrobiți orânduiala cea crudă și nedreaptă
 Ce lumea o împarte în mizeri și bogați.
 Atunci când după moarte răsplata nu v'așteaptă,
 Faceți ca'n astă lume să aibă parte dreaptă,
 Egale fiecare, și să trăim ca frați!

Sfărmați statuca goală a Venerei antice,
 Ardeți acele pânze cu corpuri de ninsori!
 Ele stârnesc în suflet ideea neferice
 A perfecției umane, și ele fac să pice
 În ghiarele uzurei copile din popor!

Sfărmați tot ce-ațâță inima lor bolnavă
 Sfărmați palate, temple, ce crimele ascund.
 Svârliți statui de tirani, în foc să curgă lavă,
 Să spele de pe pietre până și urma sclavă
 Celor ce le urmează pân'la al lumei fund!

Sfărmați tot ce arată mândrie și avere,
 O! desbrăcați viața de haina-i de granit,
 De purpură, de aur, de lacrimi, ce urît,
 Să fie un viș numai, să fie o părere
 Ce făr' de patimi trece în timpul nesfârșit.

Zidiți din dărmături gigantici piramide
 Ca un *memento mori* pe al istoriei plan —
 Aceasta este arta ce sufletu-ți deschide
 Naintea veșniciei; nu corpul gol ce ride
 Cu mutra de vândută, cu ochiu vil și viclean.

O! adu-ți potopul, destul voi așteptarăți
 Ca să vedeți ce bine prin bine o să eas'
 Nimic! Locul hienei îl luă acel vorbăreț.
 Locul cruzimii vechie acel lin și pismătăreț.
 Formele se schimbă, dar răul a rămas.

Atunci vă veți întoarce la vremile-aurite
 Ce mitele albastre ni le șoptesc ades;
 Plăcerile egale, egal vor fi 'mpărțite.
 Chiar moartea când va stinge lampa vieții finite
 Vi s'ar părea un înger cu părul blond și des.

Atunci veți muri lesne fără de-amor și grijă,
 Feciori or trăi 'n lume cum voi ați viețuit,
 Chiar clopotul n'a plânge cu limba lui de schijă
 Pentru acel de care norocul avu grijă
 Nimeni de a plânge n'are: el traiul și-a trăit.

Și boale ce mizeria ș'averea nefirească
 Le nasc în oameni, toate cu 'n cetul s'or topi,
 Va crește tot ce 'n lume este menit să crească,
 Va bea pân'în fund cupa pîn'va vrea s'o sdrobească,
 Căci va muri când nu va avea la ce trăi.

.

Pe malurile Seinei în faeton de gală
 Cezarul trece palid, în gânduri adâncit;
 Al undelor greu vuet, vuirea în granit
 A sute d'echipajuri, gândirea n'o înșală;
 Poporul lui îl face tăcut și umilit.

Zîmbirea lui deșteaptă, adâncă și tăcută,
 Privirea-i ce citește în suflete-omenești,
 Și mâna-i care poartă destinele lumești,
 Cea grupă sdrențuită în cale-i o salută.
 Mărirea-i e în taină legată de acești.

Convins ca voi el este 'n nălțimea-i solitară
 Lipsită de iubire, cum că principiul rău
 Nedreptul și minciuna al lumii dulce frău.
 Istoria umană în veci se desfășoară,
 Povestea-i a diocanului ce cade pe ilău.

Și el — el vârful mândru al celor ce apasă,
 Salută 'n a lui cale pe-apărătorul mut.
 De ați lipsi din lume, voi cauza 'ntunecoasă
 De răsturnări mărețe — mărirea-i radioasă.
 Cezarul, chiar Cezarul de mult ar fi căzut.

Cu ale voastre umbre nimica crezătoare,
 Cu zîmbetu-vă rece, de milă părăsit,
 Cu mintea de dreptate și bine rîzătoare,
 Cu umbra voastră numai, puteri îngrozitoare
 La jugu-i el silește pe cei ce l-au urît.

.

Parisul arde 'n valuri, fortuna 'n el se scaldă,
 Turnuri ca faele negre trosnesc arzând în vânt
 Prin lîmbele de flacări, ce 'n valuri se frămînt,
 Răcnete, vuet de-arme pătrund marca cea caldă,
 Evul e un cadavru — Paris al lui mormânt.

Pe stradele 'ncrușite de flacări orbitoare,
 Suiți pe baricade de bulgări de granit,
 Se mișcă batalioane a plebei proletare
 Cu cușme frigiene și arme lucitoare,
 Și clopote de-alarmă răsună răgușit.

Ca marmura de albe, ca ea nepăsătoare
 Prin aerul cel roșu femeii trec cu-arme 'n braț,
 Cu păr bogat și negru ce pe-umeri se coboară
 Și sânii lor acopăr — e ură și turbare
 În ochii lor cei negri, adânci și desperați.

O! luptă-te 'nvelită în pletele-ți bogate,
 Eroic este astăzi copilul cel pierdut!
 Căci flamura cea roșă cu umbra-i de dreptate
 Sfințește-a ta viață de tină și păcate.
 Nu! nu ești tu de vină, ci cei ce te-au vândut!

.

Scântee marea lină, și placele ei sure
 Se mișc' una pe alta ca pături de cristal
 Prin lume prăvălite; din tainica pădure
 Apare luna mare a câmpiilor azure,
 Umplându-le cu ochiul ei mândru, triumfal.

Pe undele încete își mișcă legănate
 Corăbii învechite scheletele de lemn;
 Trecând încet ca umbre, țin pânzele umflate
 În fața lunei care prin ele atunci străbate,
 Și 'n roată de foc galben stă față-i ca un semn.

Pe maluri zdruncinate de aiurirea mării,
 Cezaru 'ncea veghiază la trunchiul plecat
 Al salciei pletoase, și întinse a apei arii
 În ceruri fulgerânde se pleacă lin suflării
 A zefirului nopții și sună cadențat.

Îi pare, că prin aer în noaptea înstelată
 Călcând pe vârf de codri, pe-a apelor măriri,
 Treceă cu barba albă — pe fruntea 'ntunecată
 Cununa cea de pae îi atârnă uscată —
 Moșneagul rege Lear.

Uimit privea Cezarul la umbra cea din nouri,
 Prin creța-i cărei stele tremurând transpar.
 I se deschide 'n minte tot sensul de tablouri
 A vieții sclipitoare, a popoarelor ecouri
 Par glasuri ce îmbracă o lume de amar.

În orice om pe lume își face încercarea,
 Bătrânul Demiurgos se opintește 'n van,
 În orice minte lumea își pune întrebarea
 Din nou: de unde vine și unde merge? Floarea
 Dorințelor obscure, sădite în noian,

Al lumii 'ntregul sâmbur, dorința-i și mărirea,
 În inima oricărui i-ascuns și trăitor,
 Zvârlire hazardată, cum pomu 'n înflorire
 În orice floare 'ncearcă întreagă a sa fire,
 Ci 'n calea de-a da roade cele mai multe mor.

Astfel umana roadă în calea ei înghiață,
 Se petrifică unul în selav, altu 'mpărat,
 Acoperind cu noime sermana lui viață
 Și arătând la soare-a mizeriei lui față —
 Față, căci înțelesul i-abelaș la toți dat.

În veci aceleași doruri mascate cu-altă haină,
 Și 'n toată omenirea în veci același om;
 În multe forme-apare a vieții crudă taină,
 Pe toți ea îi înșală, la nime se destaină,
 Dorinți nemărginite plantând într'un atom.

Când știi că visu acesta cu moarte se sfârșește
 Că 'n urmă-ți rămân toate astfel cum sunt, de dregi
 Oricât ai drege 'n lume—atunci te obosește
 Eterna alergare ș'un gând te ademeneste:
Că vis al morți-eterne e viața lumii 'ntregi.

PE LÂNGĂ PLOPII FĂRĂ SOȚ ...

Pe lângă plopii fără soț
Adesea am trecut;
Mă cunoșteau vecinii toți,
Tu nu m'ai cunoscut.

La geamul tău ce strălucea,
Privii atât de des:
O lume toată 'nțelegea,
Tu nu m'ai înțeles.

De câte ori am așteptat
O șoaptă de răspuns!
O zi din viață să 'mi fi dat,
O zi mi-eră de-ajuns,

O oră să fi fost amică
 Să ne iubim cu dor,
 S'ascult de glasul gurii mică
 O oră, și să mor.

Dându-mi din ochiul tău senin
 O rază din adins,
 În calea timpilor ce vin
 O stea s'ar fi aprins.

Ai fi trăit în veci de veci
 Și rânduri de vieți.
 Cu ale tale brațe reci
 Înarmăreași măreți

Un chip de-apufuri adorat,
 Cum nu mai au perchi
 Acele zîne ce străbat
 Din timpurile vechi!

Căci te iubeam cu ochi păgâni
 Și plini de suferinți,
 Ce mi-i lăsară din bătrâni,
 Părinții din părinți.

Azi nici măcar îmi pare rău
Că trec cu mult mai rău
Că cu tristețe capul tău
Se întoarce în zădăru

Căci azi le semeni tuturor
La umblet și la port,
Și te privesc nepăsător
C'un ochiu rece de mort.

Tu trebuia să te cuprinzi
De acel farmec sfânt
Și noaptea candelă s'aprinzi
Iubirii pe pământ.

G L O S S A

*Vremea trece, vremea vine,
Toate 's vechi și nouă toate;
Ce e rău și ce e bine
Tu te 'ntreabă și socoate.
Nu speră și nu ai teamă:
Ce e val, ca valul trece;
De te 'ndeamnă, de te cheamă,
Tu rămâi la toate rece.*

Multe trec pe dinainte,
În auz ne sună multe;
Cine ține toate minte
Și ar stă să le asculte!
Tu așează-te de-o parte
Regăsindu-te pe tine.

Când cu sgomote deșarte
Vremea trece, vremea vine,

Nici încline a ei limba
 Recea cumpăn' a gândirii
 În spre clipa ce se schimbă
 Pentru masca fericirii,
 Ce din moartea ei se naște
 Și o clăpă ține poate:
 Pentru bine o cunoaște,
Toate-s vechi și nouă toate.

Privitor ca la teatru
 Tu în lume să te 'nchipui:
 Joace unul și pe patru,
 Totuși tu ghici-vei chipu-i.
 Și de plânge, de se ceartă,
 Tu în colț petreci în tine
 Și 'nțelegi în a lor artă,
Ce e rău și ce e bine.

Viitorul și trecutul
 Sunt a filei două fețe,
 Vede 'n capăt începutul
 Cine știe să le învețe.
 Tot ce-a fost ori o să fie
 În prezent le-avem pe toate,
 Dar de a lor zădărnicie
Te întreabă și socoale

Căci acelorași mijloace
 Se supun câte există,
 Și de mii de ani încoace
 Lumea-i veselă și tristă;
 Alte măști aceeași piesă,
 Alte guri, aceeaș gamă,
 Amăgit atât de-adesă
Nu speră și nu ai teamă.

Nu speră când vezi mizerii
 La izbândă făcând punte,
 Te-or întrece nătărăii
 De ai fi cu stea în frunte.
 Teamă n'ai; căta-vor iarăș
 Între dânșii să se plece,
 Nu te prinde lor tovarăș:
Ce e val, ca valul trece.

Cu un cântec de sirenă
 Lumea 'ntinde luci mreja:
 Ca să schimbe-actori 'n scene
 Te momeste în vârteje.
 Tu pe-alături te strocoară
 Nu bagă nici chiar de seamă
 Din cărarea ta afară
De te 'ndeamnă, de te chiamă

De te-ating, să feri în lături,
 De hulesc, să taci din gură,
 Ce mai vrei cu-a tale sfaturi,
 Dacă știi a lor măsură!
 Zică toți ce vor să zică,
 Treacă 'n lume cine-o trece:
 Ca să nu 'ndrăgești nimică,
 Tu rămâi la toate rece.

*Tu rămâi la toate rece,
 De te 'ndeamnă, de te chiamă;
 Ce e val ca valul trece,
 Nu speră și nu ai teamă
 Te întreabă și socoale,
 Ce e rău și ce e bine;
 Toate-s vechi și nouă toate:
 Vremea trece, vremea vine.*

S'A DUS AMORUL

S'a dus amorul, un amic
Supus amândurora;
Deci cânturilor mele zic
Adio tuturorora.

Uitarea le închide 'n scrin
Cu mâna ei cea rece,
Și nici pe buze nu mai vin
Și nici prin gând mi-or trece.

Atât murmur de isvor
Atât senin de stele,
Și un atât de trist amor
Am îngropat în ele!

De ce noian îndepărtat
 Au răsărit în mine!
 Cu câte lacrimi le-am udat,
 Iubito, pentru tine!

Cum străbăteă atât de greu
 Din jalea mea adâncă!
 Și cât de mult îmi pare rău
 Că nu mai sufăr încă.

Că nu mai vrei să te arăți,
 Lumină de 'n departe
 Cu ochii tăi întunecați,
 Renăscători din moartea!

Și cu acel smerit suris,
 Cu acea blândă față
 Să faci din viața mea un vis,
 Din visul meu o viață!

Să mi se pară cum-că crești
 De cum răsare luna
 În umbra dulcilor povești
 Din nopți o mie una!

Erà un vis misterios
 Și blând din cale afară
Și prea erà de tot frumos,
 De-a trebuit să piară.

.

Prea mult un înger mi-ai părut
 Și prea puțin femeie.
Ca fericirea ce am avut
 Să fi putut să stee.

Prea ne pierdurăm tu și eu
 In al ei farmec poate,
Prea am uitat pe Dumnezeu,
 Precum uitărăm toate.

Și poate că nici este loc
 Pe o lume de mizerii
Pentr'un atât de sfânt noroc
 Străbătător durerii.

(DEPARTE SUNT DE TINE)

Departe sunt de tine și singur lângă foc
 Petrec în miute viața-mi lipsită de noroc,
 Optzeci de ani îmi pare în lume, c'am trăit,
 Că sunt bătrân ca iarna, că tu vei fi murit,
 Aducerile-aminte pe suflet cad în picuri,
 Redesteptând în față-mi trecutele nimicuri;
 Cu degetele-i yântul lovește în ferești,
 Se-toarce 'n gându-mi firul duioselor povești,
 Ș'atuncea dinainte-mi prin ceață par'că treci,
 Cu ochii mari în lacrimi, cu mâni subțiri și reci,
 Cu brațele-amândouă de gâtul meu te-anini,
 Și parc'ai vrea a-mi spune ceva, apoi suspini.

Eu strâng la pept averea-mi de-amor, de frumuseți,
In sărutări unim noi sermanele vieți...

O! glasul amintirii rămâne pururi mut,

Să uit pe veci norocul ce-o clipă l'am avut,

Să uit, cum dup'o clipă din brațele-mi te-ai smul...

Voiu fi bătrân și singur, vei fi murit de mult!

M. Eminescu

FREAMET DE CODRU

Tresărind scânteie lacul
 Și se leagănă sub soare;
 Eu, privindu-l din pădure,
 Las aleanul să mă fure
 Și ascult dela răcoare
 Pitpalacul.

Din izvoare și din gârle
 • Apa sună somnoroasă;
 Unde soarele pătrunde
 Printre ramuri a ei unde,
 Ea în valuri sperioasă
 Se asvârle.

Cucul cântă, mierle, presuri
 Cine știe să le-asculte?
 Ale păsărilor neamuri
 Ciripesc pitite în ramuri
 Și vorbesc cu atât de multe
 Înțelesuri!

Cucu 'ntreabă: „Unde-i sora
 „Viselor noastre de vară?
 „Mlădioasă și iubită,
 „Cu privirea ostenită,
 „Ca o zână să răsară
 „Tuturora“.

Teiul vechiu un ram întins-a.
 Ea să poată să-l îndoaie,
 Ramul tânăr vânt să-și dea
 Și de brațe 'n sus s'o iee,
 Iară florile să ploae
 Peste dânsa.

Se întreabă trist izvorul:
 „Unde mî-e crăiasa oare?
 „Părul moale despletindu-și.
 „Fața 'n apa mea privind-și,
 „Să m'atingă visătoare
 „Cu piciorul!“

Am răspuns: „Pădure dragă,
„Ea nu vine, nu mai vine!
„Singuri voi stejari rămâneți
„De visați la ochii vineți,
„Ce luciră pentru mine
„Vara 'ntreagă“.

Ce frumos eră 'n crânguri,
Când cu ea m'am prins tovarăș!
O poveste încântată,
Care azi e întunecată....
De unde ești, revino iarăș,
Să fim singuri!

DE-OR TRECE ANII

De-or trece anii cum trecură,
Ea tot mai mult îmi va place,
Pentru că în toată a ei făptură
E un „nu știu cum“ și un „nu știu ce“

M'au fermecat cu vr'o scânteie
Din clipa în care ne văzum?
Deși nu e decât femeie,
E toșuși altfel, nu știu cum.

De aceea una îmi este mie
De ar vorbi, de ar tăcea;
Dac'al ei glas e armonie,
E și în tăcere nu știu ce.

Astfel robit de aceeaș jale
Petrec mereu acelaș drum:
In taina farmecelor sale
E un „nu știu ce“ și un „nu știu cum“.

T E D U C I

Te duci, și ani de suferință
N'or să te vadă ochii mi triști,
Inamorați de a ta ființă.
De cum zâmbești, de cum te miști

Și nu e blând ca o poveste
Amorul meu cel dureros,
Un demon sufletul tău este,
Un chip de marmoră frumos.

În față farmecul palorii
Și ochii ce scânteie de vii
Sunt umezi înfiorătorii
De lingușiri, de viclenii.

Când mă atingi, eu mă cutremur,
 Tresar la pasul tău când treci,
 De-al genei tale gingaș tremur
 Atârnă viața mea pe veci.

Te duci, și rău n'o să-mi mai pară
 De acum de ziua cea de ieri,
 Că nu am fost victimă iară
 Neînduratelor dureri.

C'auzu-mi n'o să-l mai întuneci
 Cu-a gurii dulci suflări fierbinți,
 Pe frunte-mi mâna n'o s'o luneci
 Ca să mă faci să-mi ies din minți.

Puteam numiri defăimătoare
 În gândul meu să-ți iscodesc,
 Și te uram cu înversunare,
 Te blestemam—căci te iubesc.

De acum năci asta nu-mi rămâne
 Și n'o să am ce blestemă:
 Ca azi va fi ziua de mâne,
 Ca mâni toți anii s'or urmă —

O toamnă, care întârzie
Pe-un istovit și trist izvor,
De-asupra-i frunzele pustie;
A mele visuri, care mor.

Viața-mi pare o nebunie
Sfârșită fără a fi început,
In toată neagra veșnicie
O clipă în brațe te-am ținut.

De atunci, pornind a lui aripe,
S'a dus pe veci norocul meu:
Redă-mi comoara unei clipe
Cu ani de părere de rău!

PESTE VÂRFURI

Peste vârfuri trece lună,
Codru 'și bate frunza lin,
Dintre ramuri de arin
Melancolic cornul sună.

Mai departe, mai departe,
Mai încet, tot mai încet,
Sufletu-mi nemângâiat
Indulcind cu dor de moarte.

De ce taci, când fermecată
Înima-mi spre tine 'ntorn?
Mai suna-vei, dulce corn,
Pentru mine vre-odată?

SOMNOROASE PĂSĂRELE

Somnoroase păsărele
Pe la cuiburi se adună.
Se ascund în rămurele —
Noapte bună!

Doar izvoarele suspină,
Pe când codrul negru tace,
Dorm și florile 'n grădină —
Dormi în pace!

Trece lebăda pe apă
Între trestii să se culce
Fie-ți îngerii aproape,
Somnul dulce!

Peste-a nopții feerie
Se ridică mândra lună.
Totu-i vis și armonie
Noapte bună!

R E V E D E R E

(In formă populară)

Codrule, codruțule
Ce mai faci drăguțule,
Că de când nu ne-am văzut,
Multă vreme a trecut,
Și de când m'am depărtat,
Multă lume am umblat.

— Ia, eu fac ce fac de mult:
Iarna viscolu 'l ascult
Crengile-mi rupându-le,
Troenind cărările
Și gonind cântările.

Și mai fac ce fac demult;
Vara doina mi-o ascult;

Pe cărarea spre izvor
 Ce le-am dat-o tuturor,
 Umplându-și cofeile
 Mi-or cânta femeile.

— Codrule cu râuri line,
 Vremea trece, vremea vine:
 Tu din tânăr precum ești,
 Tot mereu întinerești.

— Ce mi-i vremea, când de veacuri
 Stele-mi scânteie pe lacuri!
 Că de-i vremea rea sau bună,
 Vântu-mi bate, frunza-mi sună,
 Și de-i vremea bună, rea,
 Mă-mi curge Dunărea.
 Numai omu-i schimbător,
 Pe pământ rătăcitor.

Iar noi locului ne ținem,
 Cum am fost, așa rămânem:
 Marea și cu râurile,
 Lumea cu pustiurile,
 Luna și cu soarele,
 Codrul cu izvoarele.

CÂND AMINTIRILE

Când amintirile 'n trecut
Incearcă să mă cheme,
Pe drumul lung și cunoscut
Mai trec din vreme 'n vreme

De-asupra casei tale ies
Și azi aceleași stele
Ce-au luminat atât de des
Induioșării mele.

Și peste arbori resfirați
Răsare blânda lună
Ce ne găseă îmbrățișați
Șoptindu-ne 'mpreună.

A noastre inimi își jurau
Credința pe toți vecii.
Când pe cărări se scuturau
De floare liliicii.

Putut-au oare-atâta dor
În noapte să se stingă,
Când valurile de izvor
N'au încetat să plângă?

Când luna trece prin stejar
Urmând mereu în cale-și
Când ochii tăi tot încă mari
Se uită dulci și galeși?

D O I N A

Dela Nistru pân' la Tisa
Tot Românul plânsu-mi-s'a
Că nu mai poate străbate
De-atâta străinătate.
Din Hotin și pân' la Mare
Vin Muscalii de-a călare,
Dela Mare la Hotin
Mereu calea ne-o ațin;
Din Boian la Vatra Dornii
Au umplut omida cornii
Și streinul de tot paște
De nu te mai poți cunoaște.
Sus la munte, jos pe vale
Și-au făcut dușmanii cale
Din Satmar până 'n Săcele
Numai vaduri ca acele.

Vai de biet Român săracul!
 Indărăt tot dă ca racul,
 Nici îi merge, nici se 'ndeamnă,
 Nici îi este toamna toamnă,
 Nici e vara vara lui,
 Și-i străin în țara lui.
 Dela Turnu 'n Dorohoi
 Curg dușmanii în puhoi
 Și s'așează pe la noi;
 Și cum vin cu drum de fier,
 Toate cântecele pier;
 Zboară pasările toate
 De neagra streinătate
 Numai umbra spinului
 La ușa creștinului.
 Iși dezbracă țara sânul,
 Codrul — frate cu Românul
 De secure se tot pleacă
 Și izvoarele îi seacă —
 Sărac în țară săracă!

Cine-au îndrăgit străinii,
 Mânca-iar inima câinii,
 Mânca-i-ar casa pustia,
 Și neamul nemernicia!

Ștefane Măria Ta,
 Tu la Putna nu mai stă,

Las' Archimandritului
Toată grija Schitului,
Lasă grija Sfinților
În seama Părinților,
Clopotele să le tragă
Ziua 'ntreagă, noaptea 'ntreagă
Doar s'a îndurà Dumnezeu,
Ca să'ți mântui neamul tău!
Tu te 'nalță din mormânt,
Să te-aud din corn sunând
Și Moldova adunând.
De-i sună din corn odată,
Ai s'aduni Moldova toată,
De-i sună de două ori,
Îți vin codri 'n ajutori,
De-i sună a treia oară,
Toți dușmanii or să piară
Din hotară în hotară
Indrăgi-i-ar ciorile
Și spânzurătorile!

MAI AM UN SINGUR DOR

Mai am un singur dor:

In liniştea serii

Să mă lăsaţi să mor

La marginea mării;

Să-mi fie somnul lin

Şi codrul aproape

Pe 'ntinsele ape

Să am un cer senin.

Nu-mi trebuie flamuri,

Nu voi sicriu bogat

Ci-mi împletiţi un pat

De tinere ramuri.

Şi nime'n urma mea

Nu 'mi plângă la creştet;

Doar toamna glas să dea

Frunzişului veşted.

Pe când cu zgomot cad
Izvoarele 'ntr'una,
Alunece luna
Prin vârfuri lungi de brad.
Pătrunză talanga
Al serii rece vânt;
Deasupra-mi teiul sfânt
Să-și scuture creanga.

Cum n'oi mai fi pribeag
De-atunci înainte,
M'or troeni cu drag
Aduceri aminte;
Luceferi ce resar
Din umbră de cetini,
Fiindu-mi prieteni,
O să'm zîmbească iar.
Va geme de patemi
Al mării aspru cânt . . .
Ci eu voi fi pămînt
In singurătate-mi.

VARIANTA ACELEIAȘI POEZII

De-oIU adormi curând
In noaptea uitării,
Să mă duceți tăcând
La marginea mării.

Nu voiU sicriu bogat,
Făclie și flamuri,
Ci-mi împlețiți un pat
Din tinere ramuri.

Să-mi fie somnul lin
Și codrul aproape,
Luceasc' un cer senin
Eternelor ape,

Care 'n dureri adânci
Se 'nalță la maluri.
S'ar atârna de stânci
Cu brațe de valuri.

Se 'nalță, dar recad
Și murmură 'ntr'una.
Când pe păduri de brad
Alunecă luna.

Și nime 'n urma mea
Nu-mi plângă la creștet,
Doar moartea glas să dea
Frunzișului veșted.

Să treacă lin prin vânt
A tot știutoarea
De-asupră-mi teiul sfânt
Să-și scuture floarea.

Cum n'oiu mai fi pribeag
De atunci înaintea,
M'or troeni cu drag
Aduceri aminte.

Ce n'or ști că privesc
O lume de patemi
Pe când liane cresc
Pe singurătate-mi

ALTĂ VARIANTĂ

Nu voiu mormânt bogat,
Cântare și flamuri
Ci-mi împlețiți un pat
Din tinere ramuri;
Și nime 'n urma mea
Nu-mi plângă la creștet,
Frunzișului veșted
Doar vântul glas să-i dea.
In liniștea serii
Să mă 'ngropați, pe când
Trec stoluri sburând
La marginea mării.

Să-mi fie somnul lin
Și codrul aproape;
Lucească cer senin
Eternelor ape,

Care din văi adânci
Se 'nalță la maluri;
Cu brațe de valuri
S'ar atârna de stânci
Și murmură 'ntr'una
Când spumegând recad;
Iar pe păduri de brad
Alunece luna.

Reverse dulci scânteii
A tot știutoarea,
De-asupra-mi crengi de tei
Să-și scuture floarea,
Ne mai fiind pribeag
De atunci înainte,
Aduceri aminte
M'or coperi cu drag
Și stinsele patemi
Le-or troeni căzând,
Uitarea întinzând
Pe singurătate-mi.

ALTĂ VARIANTĂ

Iar când voiu fi pământ,
In liniştea sării
Săpaţi-mi un mormânt
La marginea mării.

Nu voiu sicriu bogat
Podoabe şi flamuri,
Ci-mi împletiţi un pat
Din veştede ramuri.

Să-mi fie somnul lin
Şi codrul aproape
Să am un cer senin
Pe-adâncele ape.

S'aud cum blânde cad
Isvoarele într'una,
Pe vârfuri lungi de brad
Alunece luna.

S'aud pe valuri vânt,
Din munte talanga,
De-asupra-mi teiul sfânt
Să-și scuture creanga

Și cum n'oiu suferi
De atuncea 'nainte.
Cu flori m'or troeni
Aduceri aminte.

Și cum va încetă
Al inimei zbucium,
Ce dulce-mi va sună
Cântarea de bucium!

Vor arde 'n preajma mea
Luminele 'n dealuși,
Izbind s'or frământă
Eternele valuri.

Și nime 'n urma mea
Nu-mi plângă la creștet,
Ci codrul vânt să dea
Frunzișului veșted.

Luceferii de foc
Privi-or din cetini
Mormânt fără' de noroc
Și fără prieteni.

E P I G O N I I

Când privesc zilele de-aur a scripturilor române,
 Mă cufund ca într'o mare de visări dulci și senine,
 Și în jur par'că-mi colindă dulci și mândre primăveri,
 Sau văd nopți ce 'ntind deasupra-mi oceanele de stele,
 Zile cu trei sori în frunte, verzi dumbrăvi cu filomele,
 Cu izvoare-ale gândirii și cu râuri de cântări.

Văd poeți, ce-au scris o limbă ca un fagure de miere:
Cichindeal gură de-aur, *Mumulean* glas de durere,
Pralc firea cea întoarsă, *Daniil* cel trist și mic,
Văcărescu cântând dulce a iubirei primăvară,
Cantemir croind la planuri din cuțite și pahară,
Beldiman vestind în stihuri de războiul inimic.

Liră de argint *Sihleanu*, *Donici* cuib de 'nțelepciune,
 Care, cum rar se 'ntâmplă, ca să mediteze, pune
 Urechile ca-s prea lungi ori coarnele, dela cerb —
 Unde-i boul lui cu minte, unde-i vulpea diplomată?
 S'au dus toți și s'au dus toate pe o cale ne 'nturnată,
 S'a dus *Pan*, finul *Pepelei*, cel isteț ca un proverb.

Etiad zideă din visuri și din basme seculare
 Delta biblicelor sfinte, profețiilor amare,
 Adevăr scaldat în minte, sfînx pătrunsă de 'nțeles,
 Munte cu capul de piatră de furtune detunată,
 Stă și azi în fața lumii o enigmă n'explicată,
 Și veghiaz'o stîncă arsă dintre nouri de eres.

Bolliac cântă iobagiul ș'a lui lanțuri de aramă;
 L'ale țării flamuri negre *Cârlova* oștirea chiamă,
 În prezent vrăjește umbre dintr'al secolelor plan;
 Și ca Byron, treaz de vîntul cel sălbatec al durerei,
 Palid, stinge *Alexandrescu* sfînta candel' a sperărei,
 Descifrînd eternitatea din ruina unui an.

Pe-un pat alb ca un lîțoliu zace lebăda murîndă,
 Zace palida virgină cu lungi gene, voce blîndă,
 Viața-i fû o primăvară, moartea o părere de rău;
 Iar poetul ei cel tânăr o privea cu îmbătare,
 Și din liră curgeau note și din ochi lacrimi amare,
 Și astfel *Bolintineanu* 'și începe cîntecul său.

Murășan scutură lanțul cu-a lui voce ruginită,
 Rumpe coarde de aramă cu o mână amortită,
 Chiamă piatra să învie ca și miticul poet,
 Smulge munților durerea, brazilor destinul spune
 Și bogat în sărăcia-i, ca un astru el apune,
 Preot deșteptării noastre, semnelor vremii profet.

Iar *Negruzzi* șterge colbul de pe cronică bătrâne
 Căci pe mucedele pagini stau domniile române,
 Serise de mâna cea veche a 'nvățaților mireni;
 Moae pana în coloarea unor vremi de mult trecute,
 Zugrăvește din nou iarăși pânzele posomorite
 Ce arătau faptele crunte unor domni tirani, vicleni.

Ș'acel rege-al poeziei, veșnic tânăr și ferice
 Ce din frunze îți doinește, ce cu fluerul îți zice,
 Ce cu basmul povestește — veselul *Alecsandri*,
 Ce 'nșirând mărgăritare pe a stelei blândă rază
 Acum seculii străbate, o minune luminoasă,
 Acum râde printre lacrimi, când o cântă pe Dridri.

Sau visând o umbră dulce cu de-argint aripe albe,
 Cu doi ochi ca două basme mistice, adânce, dalbe.
 Cu zîmbirea de virgină, cu glas blând, duios, încet,
 El îi puze pe-a ei frunte mândru diadem de stele,
 O așează 'n tron de aur să domnească lumi rebele
 Și iubind-o fără margini, scrise *visul de poet*. ♪

Sau visând cu doina tristă a voinicului de munte
 Visul apelor adânce și a stâncelor cărunte,
 Visul selbelor bătrâne de pe umerii de deal,
 El deșteaptă 'n sânul nostru dorul țarei cei străbune,
 El revoacă 'n dulci icoane a istoriei minune,
 Vremea lui Ștefan cel mare, zimbru sombru și regal.

Iară noi? noi epigonii? .. Simțiri reci, harfe zdrobite,
 Mici de zile, mari de patimi; inime bătrâne-urâte,
 Măsci râzânde puse bine pe un caracter inimic;
 Dumnezeuul nostru: umbra, patria noastră: o frază
 In noi totul e spoială, tot e lustru fără bază;
 Voi credeți în scrisul vostru, *noi nu credem în nimic.*

Și de-aceea spusa voastră eră sfântă și frumoasă,
 Căci de minți eră gândită, căci din inimi eră scoasă,
 Inimi mari, tinere încă, deși voi sunteți bătrâni.
 S'a întors mașina lumii: cu voi *viitorul trece*;
 Noi suntem iarăș *trecutul* fără inimi, trist și rece;
 Noi în noi n'avem nimica, totu-i calp, totu-i străin;

Voi, pierduți în gânduri sfinte, convorbeați cu idealuri,
 Noi cârpim cerul cu stele, noi mânjim marea cu valuri,
 Căci al nostru-i sur și rece, marea noastră-i de îngheț.
 Voi urmați cu repegiune cugetările regine,
 Când plutind pe aripi sfinte printre stelele senine,
 Pe-a lor urme luminoase voi asemenea mergeți.

Cu-a ei candelă de aur palida înțelepciune,
 Cu zâmbirea ei regală, ca o stea ce nu apune,
 Lumină a vieții voastre drum de roze semănat:
 Suflatul vostru un înger, inima voastră o liră,
 Ce la Vântul cald ce-o mișcă cânturi molcome respină:
 Ochiul vostru vede 'n lume de icoane un palat.

Nci? Privirea scrutătoare ce nimica nu viscază,
 Ce tablourile minte, ce simțirea simulează,
 Privim reci la lumea asta — vă numim vizionari,
 O convenție e totul; ce e azi, mâne-i minciună —
 Ați luptat luptă deșartă, ați vânat țintă nebuună,
 Ați visat zile de aur pe-astă lume de amar.

„Moartea succede vieții, viața succede la moarte“,
 Alt sens n'are lumea asta, n'are alt scop, altă soarte;
 Oamenii din toate cele fac icoană și simbol,
 Numesc sfânt, frumos și bine ce nimic nu însemnează,
 Impărțesc a lor gândire pe sisteme numeroase
 Și pun haine de imagini pe cadavrul trist și gol.

Ce e cugetarea sacră? Combinarea măiestrită
 Unor lucruri n'existente, oare tristă și 'ncălciată,
 Ce mai mult o încifrează cel ce vrea a descifra.
 Ce e poezia? Inger palid cu priviri curate,
 Voluptos joc cu icoane și cu glasuri tremurate
 Strai de purpură și aur peste țărâna cea grea.

Rămâneți dară cu bine, sfinte firi vizionare.
Ce făceați valul să cânte, ce puneți steaua să zboare,
Ce creați o altă lume pe-astă lume de noroi;
Noi reducem *tot* la praful azi în noi, mâne 'n ruină;
Proști și genii, mîc și mare, sunet, sufletul, lumină —
Toate's praful... *Lumea-i cum este*, și ca dînsa suntem noi.

CĂLIN

(File din povesté)

G a z e l. Toamna frunzele colindă,
 Sun' un grier sub o grindă.
 Vântul ălnic bate 'n geamuri
 Cu o mână tremurândă.
 Eară tu la gura sobei
 Stai ca somnul să te prindă.
 Ce tresari din vis deodată ?
 Tu auzi păşind în tindă --
 E iubitul, care vine
 De mijloc să te coprindă.
 Şi în faţa ta frumoasă
 O să ție o oglindă
 Să te vezi pe tine însuşi
 Viştoare, surăzândă.

I.

Pe un deal răsare luna, ca o vatră de jăratie
 Rumenind străvechii codri şi castelul singuratic
 Ş'ale râurilor ape ce clipesc fugind în ropot;
 De departe 'n văi coboară tânguiosul glas de clopot.

Pe deasupra de prăpăstii sunt zidiri de celătuie,
 Acăţat de pietre sure un voinic cu greu le sue;
 Aşezând genunchiu şi mâna când pe un colţ când pe
 alt colţ,

Au ajuns să rumpă gratii ruginite-a unei bolţi
 Şi pe-a degetelor vârfuri în iatacul tăinuit
 Intră, unde zidul negru într'un arc a 'ncremenit,
 Ci prin flori întreşesute printre gratii luna moale,
 Sficioasă şi smerită, şi-a vărsat razele sa'e:
 Unde-ajung, par văruite zid, podele ca de cridă,
 Pe-unde nu, pare că umbra cu cărbune-i zugrăvită;
 Iar' de sus până 'n podele un păinjen, prins de vrajă,
 A ţesut subţire pânză, străvezie ca o mreajă,
 Tremurând ea licăreşte şi se pare a se rumpe,
 Încărcată de o bură, de un colb de pietre scumpe.
 După pânza de păinjen doarme fata de 'mpărat;
 Înecată de lumină e întinsă în crivat;
 Al ei chip se zugrăveşte plin şi alb: cu ochiu-l măsurî
 Prin uşoara 'nvineţire a subţirelor mătăsurî;
 Ici şi colea a ei haină s'a desprins din sponci ş'arată
 Trupul alb în goliciune-i, curăţia ei de fată.
 Resfiratul păr de aur peste perini se 'mprăştie,
 Tâmpla bate liniştită ca o umbră viorie.
 Şi sprâncenele arcate fruntea albă i-o încheie,
 Ce o singură trăsură măestrit le încondeie;
 Sub pleoapele închise globii ochilor se bat,
 Braţul ei atârnă leneş peste marginea de pat,

De a vârstii ei căldură fragii sânelui se coc,
 A ei gură descheștată de-a suflării sale foc,
 Ea zâmbind își mișcă dulce a ei buze mici, subțiri,
 Iar pe patu-i și la capu-i presurați 's trandafiri.

Iar voinicul s'apropie și cu mâna sa el rumpe
 Pânza cea acoperită de un colb de pietre scumpe;
 A frumuseții haruri goale, ce simțirile-i adapă,
 Încăperile gândirii mai nu pot să le încapă.
 El în brațe prinde fata, peste față-i se înclină,
 Pune gura lui fierbinte pe-a ei buze ce suspină,
 Și inelul scump îl scoate de pe degetul cel mic
 S'apoi pleacă iar în lume, năzdrăvanul cel voinic.

II.

Ea a doua zi se miră, cum de firele sunt rupte.
 Și 'n oglind' ale ei buze se văd vinete și supte;
 Ea zîmbindu-și trist se uită și șoptește blând din gură:
 „Sburător cu negre plete, vin la noapte de mă fură“.

III.

Fiecare, cum e vrerea, despre fete samă dee-și —
 Dar ea seamănă celora îndrăgiți de singuri ei-și:
 Și Narcis văzându-și fața în oglinda sa, isvorul,
 Singur fuse îndrăgitul, singur el îndrăgitorul.

Și de s'ar putea pe dânsa cineva ca să o prindă,
 Când cu ochii mari sălbatici se privește în oglindă
 Subțindu-și gura mică și chemându-se pe nume
 Și fiindu-și sie dragă, cum nu-i este nime 'n lume:
 Atunci el cu o privire nălucirea i-ar descoasă
 Cum că ea — frumoasa fată — a ghicit că e frumoasă,
 Idol tu! răpire minții cu ochi mari și părul des,
 Pentru-o inimă fecioară mândru idol ți-ai ales!
 Ce șoptește ea în taină, când privește cu mirare
 Al ei chip gingaș și tânăr, dela cap pân' la picioare?
 „Vis frumos avut-am noaptea: a venit un sburător,
 „Și strângându-l tare 'n brațe, eră mai ca să-l omor.
 „Și de-aceea, când mă caut în păretele de-oglinzi,
 „Singurică 'n cămășuță brațe albe eu întinz
 „Și mă 'mbrac în părul galben, ca în strai ușor țesut,
 „Și zărind rotundu-mi umăr, mai că-mi vine să-l sărut.
 „Și atunci de sfiiciune mi-ese sângele 'n obraz —
 „Cum nu vine sburătorul, ca la pieptul lui să caz?
 „Dacă boiul mi-l înmlăduiu, dacă ochii mei îmi plac,
 „E temeiul că acestea fericit pe el îl fac.
 „Și mi-e dragă mie însu-mi, pentrucă-i sunt dragă lui —
 „Gură tu! învață minte, nu mă spune nimănu,
 „Nici chiar lui, când vine noaptea lângă patul meu tiptil
 „Doritor ca o femeie și viclean ca un copil“.

IV.

Astfel vine 'n toată noaptea sburător la al ei pat.
 Se trezi din somn de-odată de sărutu-i fermecat.

Și atunci, când spre ușă el se 'ntoarce ca să fugă,
 Ea-l oprește 'n loc cu ochii și c'o mult smerită rugă:
 „O rămâi, rămâi la mine, tu cu vers duios de foc,
 „Sburător cu plete negre, umbră fără de noroc,
 „Și nu crede că în lume singur îl și rătăcit
 „Nu-i găsi un suflet tânăr ce de tine-i îndrăgît,
 „O tu umbră peritoare cu adâncii, triste ochi,
 „Dulci sunt ochii umbrăi tale — nu le fie de deochi!“
 El s'așează lângă dânsa și o prinde de mijloc,
 Ea șoptește vorbe arse de al buzelor ei foc.
 „O șoptește-mi — zice dânsul — tu cu ochii plini d'eres,
 „Dulci cuvinte ne 'nțelese, însă pline de 'nțeles,
 „Al vieței vis de aur ca un fulgăr, ca o clipă-i,
 „Și-l visez, când cu-a mea mână al tău braț, rotund îl
 pipăi,
 „Când pui capul tu pe pieptu-mi și bătaile fi numeri,
 „Când sărut cu 'mpătimire ai tăi albi și netezi umeri
 „Și când sorb al tău răsuflet în suflarea vieței mele,
 „Și când inima ne crește de un dor, de-o dulce jele,
 „Când pierdută razimi fața de-arzătorul meu obraz,
 „Părul tău bălaiu și moale de mi-l legi după grumaz,
 „Ochii tăi pe jumătate de-i închizi, îmi întinzi o gură
 „Fericit mă simt atunci cu asupra de măsură,
 „Tu!... nu vezi! nu-ți aflu nume... limba 'n gură
 mi se leagă
 „Și nu pot să-ți spun odată cât — ah! cât îmi ești
 de dragă!“

Ei șoptesc, multe și-ar spune și nu știu d'unde să 'nceapă,
 Căci pe rând și-astupă gura, când cu gura se adapă;
 Unu 'n brațele altuia tremurând ei se sărută,
 Numai ochiul e vorbăreț, eară limba lor e mută.
 Ea-și acoperă cu mâna fața roșă de sfieală,
 Ochi 'n lacrimi și-i ascunde într'un păr ca de peteală.

V.

S'a făcut ca ceara albă fața roșă ca un măr
 Și atâta de subțire, să o tai c'un fir de păr!
 Și cosița ta bălae o aduci la ochi plângând,
 Inimă făr' de nădejde, suflete bătut de gând.
 Toată ziua la fereastră suspinând nu spui nimică;
 Ridicând a tale gene, al tău suflet se ridică;
 Urmărind pe ceruri limpezi, cum plutește-o ciocârlie!
 Tu ai vrea să spui să ducă către dânsul o solie...
 Dar ea zboară! Tu, cu 'ochiul plutitor și 'ntunecos,
 Stai cu buze descleștate de un tremur dureros,
 Nu-ți mai curge ochii tineri, dulciii cerului fiaștri,
 Nu uită că 'n lacrimi este taina ochilor albaștri:
 Stele rare d'n tărie cad ca picuri de argint.
 Și seninul cer albastru mândru lacrimile-i prind;
 Dar dacă ar cădea toate, el rămâne trist și gol,
 N'ai putea să faci cu ochii înălțimilor ocol;
 Noaptea stelelor, a lunei, a oglinzilor din râu
 Nu-i ca noaptea cea mocnită și pustie din sicriu,
 Și din când în când vărsate, mândru lacrimile-ți șed
 Dar de seci întreg izvorul, atunci cum o să te văd.

Prin ei curge rumenirea, mândră ca de trandafiri,
 Și zăpada viorie din obrajii tăi subțiri;
 Apoi noaptea lor albastră, a lor dulce vecinicie,
 Ce ușor se mistuește prin plânsorile pustie!
 Cui e nerod să ardă în cărbuni smarandul rar
 Și a lui vecinică lucire s'o strivească în zadar?
 Tu-ți arzi ochii și frum'seța, dulce noaptea lor se stânge,
 Și nici știi ce perde lumea. Nu mai plânge, nu mai
 plânge!

VI.

O tu 'crai cu barba 'n noduri ca și câlții când nu-i perii
 Tu în cap nu ai grăunte, numai pleavă și pusderii,
 Bine-ți pare să fii singur, crai bătrân fără de minți,
 Să oftezi dup' a ta fată cu ciubucul între dinți?
 Să te primbli și să numeri scânduri albe în cerdac?
 Mult bogat ai fost odată, mult rămas-ai tu sărac!
 Alungat-o-ai pe dânsa, ca departe de părinți
 În coliba împistrită ca să nasc' un pui de prinț;
 În zadar ca s'o mai cate tu trimiți în lume crainic.
 Nimeni n'a află locașul, unde ea s'ascunde tainic.

VII.

Sură-i sara cea de toamnă; de pe lacul apă sură
 Infundă mișcarea-i creață între stuf la iezătură.

Iar pădurea lîn suspină, și prin frunzele uscate,
 Rânduri-rânduri trece-un freamăt ce le scutură pe toate;
 Pe când codrul, dragul codru, troenindu-și frunza toată,
 Își deschide-ai lui adâncuri fața lunei să le bată.
 Tristă-i firea; iară vântul sperios o creangă farmă,
 Singuratică izvoare fac cu valurile larmă,
 Pe potica dinspre codri cine oare se coboară?
 Un voinic cu ochi de vultur lungă vale o măsoară:
 Șapte ani de când plecat-ai sburător cu negre plete,
 Și ai uitat de soarta mândrei, iubitoarei tale fete!
 Și pe câmpul gol el vede un copil umblând descult
 Și cercând ca să adune într'un cârd bobocii mulți.
 „Bună vreme, mări băete!“ — „Mulțumim, voinic străin!“
 „Cum te cheamă, mă copile!“ — „Eu pe tată-meu: Călin“.
 „Mama-mi spune câte-odată, de-o întreb; a cui's, mamă?
 „Sburătoru-ți este tată, și pe el Călin îl cheamă“
 Când l'aude, numai dânsul își știă inima lui,
 Căci copilul cu bobocii eră chiar copilul lui.
 Atunci intră în colibă, și pe capăt unei lați
 Lumina cu mucul negru într'un hârb un roș opăi;
 Se cocea pe vatra sură două turte în cenușe,
 Un papuc e sub o grindă, iară altu după ușă;
 Hârâită, norodoasă stă în corb râșnița vechie;
 În cotlon torcea metanul plectenându-și o urechie;
 Sub icoana afumată unui sfânt cu cornanac
 Arde 'n candel' o lumină cât un sâmbure de mac;
 Pe-a icoanei policioară busuioce și mint'uscătă
 Umplu casa întunecoasă de-o mircasmă pipărată;

Pe cuptorul uns cu hămă și pe roșcovi păreți
 Zugrăvit-au c'un cărbune copilașul cel isteț
 Purceluși cu coada sfredel și cu bețe 'n loc de labă,
 Cum mai bine i se șede unui purceluș detreabă;
 O beșică 'n loc de sticlă e întinsă 'n ferăstruie,
 Printre care trece-o dungă mohorâtă și gălbuie.

Pe un pat de scânduri goale doarme tânăra nevestă
 În mocnitul întuneric și cu fața spre fereastră.
 El s'așează lângă dânsa, fruntea ei o netezește,
 O desmiardă cu durere, suspinând o drăgostește,
 Pleacă gura la ureche-i, blând pe nume el o cheamă.
 Ea ridică somnoroasă lungă genelor maramă,
 Speriat la el se uită . . . i se pare că visează,
 Ar zâmbi și nu se 'ncrede, ar răcnii și nu cutează,
 El din patu-i o ridică și pe pieptul lui și-o pune,
 Irima-i svâcnește tare, viața-i par'că se răpune.
 Ea se nită, se tot uită, un cuvânt măcar nu spune,
 Râde doar' cu ochii 'n lacrimi, speriată de-o minune
 S'apoi 'i sucește părul pe-al ei deget alb subțire,
 Iși ascunde fața roșă l'al lui piept duios de mire.
 El ștergarul i-l desprinde și-i împinge lin la vale, -
 Drept în creștet o sărută pe-al ei păr de aur moale
 Și bărbia i-o ridică, s'uită 'n ochi-i plini de apă,
 Și pe rând ș'astupă gura când cu gura se adapă.

VIII.

De treci codri de aramă, de departe vezi albind
 Ş'auzi mândra glăsuire a pădurii de argint.
 Acolo, lângă izvoare, iarba pare de omăt,
 Flori albastre tremur' ude în văzduhul tămâiet;
 Pare că şi trunchii vecinic poartă suflete sub coajă
 Ce suspină printre ramuri cu a glasului lor vrajă
 Iar prin mândrul întineric al pădurii de argint,
 Vezi izvoare zdrumicate peste pietre licurind,
 Ele trec cu harnici unde şi suspină 'n flori molatic,
 Când coboară 'n ropot dulce din tăpşanul prăvălatie,
 Ele sar în bulgări fluizi peste prundul din răstoace.
 În cuiar rotind pe ape, peste care luna zace.
 Mii de fluturi mici albaştri, mii de roiuri de albine
 Curg în râuri sclipitoare peste flori de miere pline,
 Umplu aerul văratie de mireasmă şi răcoare
 A popoarelor de muşte serbători murmuitoare.
 Lângă lacul care 'n tremur somnoros şi lin se bate,
 Vezi o masă mare 'ntinsă cu făclii prea luminate:
 Căci din patru părţi a lumii împăraţi şi 'mpărătese
 Au venit ca să serbeze nunta gingaşei mirese:
 Feţi-frumoşi cu păr de aur, zmei cu solzii de oţele,
 Cititorii cei de zodie şi şagalnicul Pepele.
 Iată craiul, socru mare, răzimat în jeţ cu spată.
 El pe capu-i poartă mitră şi-i cu barba pieptănată.
 Tapăn, drept, cu sceptru 'n mână şede 'n perine de puf,
 Şi cu crengi îl apăr pajii de muscuţe şi zăduf.

Acum iată că din codru și Călin mirele iese
 Care ține 'n a lui mână mâna gingașei mirese;
 Ei foșneă uscat pe frunze poala lung' a albei rochii
 Fața roșie ca mărul, de noroc i-s umezi ochii,
 La pământ mai că ajunge al ei păr de aur moale,
 Care-i cade peste brațe, peste umerele goale —
 Astfel vine mlădioasă, trupul ei frumos îl poartă,
 Flori albastre are 'n păru-i și o stea în frunte poartă.
 Socrul roagă 'n capul mesei să poștească să se pună
 Nunul mare, mândrul soare, și pe nuna mândra lună.
 Și s'asează toți la masă, cum li-s anii, cum li-i rangul;
 În vioarele răsună, iară cobza ține hangul. —
 Dar ce zgomot se aude? Bâzlit ca de albine?
 Toți se uită cu mirare și nu știu de unde vine,
 Până văd păinjișul între tufe ca un pod,
 Peste care trec în zgomot o mulțime de norod:
 Trec furnici ducând în gură de făină marii saci.
 Ca să coacă pentru nuntă și plăcintă și colaci,
 Și albinele-aduc miere, aduc colb mărunt de aur,
 Ca cercei din el să facă cariul, care-i meșter faur.
 Iată vine nunta 'ntreagă: vornicel e-un grierel,
 Li sar purici înalinte cu potcoave de oțel;
 În veștmânt de catifele un bondar rotund în pântec
 Somnoros pe nas ca popii glăsuște 'ncet un cântec;
 O cojită de alună trag locuste, podu-l scutur,
 Cu musteața răsucită șede 'n ea un mire flutur;
 Fluturi mulți de multe neamuri vin în urma lui un lanț,
 Toți cu inime ușoare, toți șagălnici și berbanți;

Vin tântarii lăutarii, gândăceii, cărăbușii,
Iar mireasa viorica i-așteptă 'ndărătul ușii.
Și pe masa 'mpărătească sare-un greer, crainic-sprinten
Ridicat în două labe s'a 'nchinat bătând din pinten,
El tușește, își încheie haina plină de șireturi:
„Să iertați, boeri, ca nunta s'o pornim și noi alături.“

NU MA INTELEGI

In ochii mei **acuma** nimic nu are preț
 Ca **taina** ce ascunde a tale **frumuseți**;
 Căci pentru care altă minună decât tine
 Mi-ai risipi o **viață de** cugetări senine
 Pe basme și nimicuri, cuvinte **cumpănind**.
 Cu peritorul sunet al lor să te cuprind,
 In lanțuri de imagini duiosul vis să-l ferec,
 Să 'mpedec umbra-i dulce de a merge 'n întunec.

Și azi când a mea minte, a farmecului roabă,
 Din ori și ce durere îți face o podoabă
 Și când resai 'nainte-mi ca marmura de clară,
 Când ochiul tău cel mândru străluce în afară
 Intunecând privityrea-mi, de nu pot să văd încă
 Ce adânc trecut de gânduri e 'n noaptea lor adâncă.
 Azi când a mea iubire e atâta de curată
 Ca farmecul de care tu ești împresurată.

Ca setea cea eternă ce-o au după olaltă
Lumina de 'ntuneric și marmura de daltă,
Când dorul meu e-atâta de adânc și atât de sfânt
Cum nu mai e nimica în cer și pe pământ,
Când e o 'namorare de tot ce e al tău,
De-un zâmbet, de-un cutremur, de bine și de rău,
Când ești enigma însăș a vieții mele 'ntregi:
Azi văd din a ta vorbă, că nu mă înțelegi!

S T R I G O I I

. . . că trece aceasta ca fumul
de pre pământ. Ca floarea au
înflorit, ca iarba s'au tăiat, cu
pânză se înfășură, cu pământ
se acopere.

I.

Sub bolta cea înaltă a unei vechi biserici,
Între făclii de ceară, arzând în sfeșnici mari,
E 'ntînsă 'n haine albe cu fața spre altari
Logodnica lui Arald, stăpân peste Avari;
Încet, adânc răsună cântările de clerici.

Pe pieptul moartei luce de pietre scumpe salbă
Și păru-i de-aur curge din raclă pe pământ,
Căzuți în cap sunt ochii, un zâmbet trist și sfânt
Pe buzele-i lipite ce vinete îi sunt,
Iar fața ei frumoasă ca varul este albă.

Și lângă ea 'ngenunche e Arald, mândrul rege,
 Scântee disperarea în ochi-i crunți de sânge,
 Și încâlcit e părul lui negru, gura-și strânge,
 El ar răzni ca leii, dar vai! nu poate plânge,
 De zile trei își spune povestea vieți 'ntrege:

„Eram un copilandru. Din codri vechi de brad
 „Flămânzii ochi rotindu-i eu mistuiam pământul,
 „Eu resvrățiam imperii, popoarele cu gândul;
 „Visând, că toată lumea îmi ascultă cuvântul,
 „In valurile Volgăi cercam cu spada vad.

„Domnind sumet și tânăr pe roinicile stoluri,
 „Căror a mea ființă un Semizeu păcă,
 „Simțeam că universul la pasu-mi tresărea,
 „Și nații călătore, împinse de a mea,
 „Umplut-au sperioase pustiul pân' la poluri.

„Căci Odin părăsise de ghiată nalta-i domă;
 „Pe zodii sângeroase porneau a lui popoară,
 „Cu creștetele albe preoți cu pleta rară
 „Trezeau din codri vecinici, din pace seculară
 „Mii roiuri vorbitoare, curgând spre vechea Romă.

„Pe Nistru tabărăsem, poporul tău impil.
 „Cu sfetnici vechi de zile mă 'ntâmpinaș în cale
 „Ca marmura de albă, cu păr de aur moale —
 „In jos plecat'am ochii 'naintea feții tale,
 „Stătând un îndărătnic, un sfiicios copil.

„La blânda ta muștrare simt glasul cum îmi seacă;
 „Eu caut a răspunde, nu știu ce să răspund.
 „Mi-ar fi părut mai bine 'n pământ să mă cufund!
 „Cu mânele-amândouă eu fața îmi ascund.
 „Și 'ntâia-dată 'n viață un plâns amar mă 'neacă.

„Zămbiră între dâșii bătrânii tăi prieteni
 „Și singuri ne lăsară... Te 'ntreb într'un târziu
 „Uitându-mă la tine, privind fără să știu:
 „La ce-ai venit, regină, aici în pustiu?
 „Ce cauți la barbarul sub strașina-i de ceteni?

„Cu glasul plin de lacrimi, de 'nduioșare cald,
 „Privându-mă cu ochii, în care-aveai un cer,
 „Mi-ai zis: Aștept din parte-ți, o rege cavalier,
 „Că-mi vei da prins pe acela, ce umilit ți-l cer...
 „Eu vreau să-mi dai copilul sburdalnic pe Arald.

„Și întorcându-mi fața eu spada ți-am întins
 „Pe plaiuri dunărene poporu-și opri mersul,
 „Arald, copilul rege, uitat-a universul
 „Urechea-i fu menită ca să-ți asculte versul
 „De-atunci, învingătoarea, iubit-ai pe învins.

„De-atunci, fecioară blondă ca spicul oel de grâu,
 „Veneai la mine noaptea ca nimeni să te vadă
 „Și 'nlănțuindu-mi gâtul cu brațe de zăpadă,
 „Imi întindeai o gură deschisă pentru sfadă;
 „Eu vin la tine, rege, să cer pe-Arald al meu.

„De-ai fi cerut pământul cu Roma lui antică,
 „Coroanele ce regii pe frunte le așează,
 „Și stelele ce vecinic pe ceruri colindează:
 „P toate la picioare-ți eu le puneam în vază...
 „Dar nu'l mai vrei peArald, căci nu mai vrei nimică.

„Ah! unde-i vremea ceea, când eu cercam un vad
 „Să ies la lumea largă! Și fost-ar fi mai bine
 „Ca nici odată 'n viață să nu te văd pe tine,
 „Să fumege 'nainte-mi orașele 'n ruine,
 „Să se 'mplinească visu-mi din codrii cei de brad!“

Făcliile ridică, se mișcă 'n line pasuri
Ducând la groapă trupul reginei dunărene
Monahi, cunoscătorii vieții pământene,
Cu barbele lor albe, cu ochii stinși sub gene,
Preoți bătrâni ca iarna cu gângavele glasuri,

O duc cântând prin tainiți și pe sub negre bolți.
A misticeii religii întunecoase cete
Pe funii lungi coboară sicriul sub părete,
Pe piatra prăvălită pun crucea drept pecete,
Sub candela ce arde în umbra unui colț.

In numele sfântului
Taci, s'auzi cum latră
Căţelul pământului
Sub crucea de piatră.

II.

Arald pe un cal negru sbură, şi dealuri, vale,
In juru-i fug ca visuri, prin nouri joacă lună,
La pieptu-i manta neagră în falduri şi-o adună,
Movili de frunze 'n drumu-i le spulberă de sună,
Iar steaua cea polară i-arată a lui cale.

Ajuns-a el la poala de codru 'n munţii vechi;
Izvoare vii murmură şi saltă de sub peatră,
Colo cenuşa sură în părăsita vatră,
In codri-adânci căţelul pământului tot latră,
Lătrat cu glas de zimbru răsună în urechi.

Pe-un jet făiat în stâncă stă țapăn, palid, drept,
 Cu cârja lui în mână, preotul cel păgân.
 De un veac el șade astfel, de moarte-uitat bătrân;
 În plete-i crește muschiul și muschiu pe al lui sân,
 Barba 'n pământ i-ajunge și genele la piept.

Așa fel zi și noapte de veacuri el stă orb,
 Picioarele lui vechie cu piatra 'mpreunate,
 El numără în gându-i zile nenumărate,
 Și fâlfaie deasupra-i, gonindu-se în roate
 Cu-aripe ostenite, un alb ș'un negru corb.

Arald atunci coboară de pe-al lui cal. C'o mână
 El scutură din visu-i moșneagu 'ncremenit:
 „O mag, de zile vecinic, la tine am venit,
 „Dă-mi înapoi pe-aceea ce moartea mi-a răpit,
 „Și de azi a mea viață la zeii tăi se 'nchină”.

Bătrânul cu a lui cârjă sus genele-și ridică,
 Se uită lung la dânsul, dar gura 'nchisă-i tace;
 Cu greu a lui picioare din piatră le desface,
 Din tronu-i se coboară cu mâna semn îi face
 Ca 'n sus să-l urmeze pe a codrilor potică.

In poarta prăbușită ce duce 'n fund de munte,
 Cu cârja lui cea vechie el bate de trei ori —
 Cu sgomot sare poarta din vechii ei ușori;
 Bătrânul se închină . . . pe rege 'l prind fiori,
 Un stol de gânduri aspre trecu peste-a lui frunte.

In dom de marmur negru ei intră neopriți,
 Și porțile în urmă în vechi țâțâni s'aruncă;
 O candelă bătrânul aprinde, para lungă
 Se 'nalță 'n sus albastră, de fiecare dungă
 Lucește în juru-i ziduri ca tuciul lustruiți.

Și în tăcere crudă ei nu știu ce aștept!
 Cu mâna 'ntinsă magul ei face semn să șadă.
 Arald cu moartea 'n suflet, a gândurilor pradă,
 Pe jeț tăcut se lasă, cu dreapta pe-a lui spadă,
 In zid de marmur negru se uită crunt și drept.

Fantastic pare-a crește bătrânul alb și blând:
 In aer își ridică a farmecelor vargă
 Și o suflare rece prin dom atunci aleargă;
 Și mii de glasuri slabe încep sub bolta largă
 Un cânt frumos și dulce, adormitor sunând.

Din ce în ce cîntarea în valuri ea tot crește,
 Se pare că furtuna ridică al ei glas,
 Că vîntul trece în spaimă pe-al mărilor talaz,
 Că 'n sufletu-i pămîntul se sbate cu necaz,
 Că orice-i viu în lume acum încremenește.

Se sgudue tot domul de pare-a fi de scînduri,
 Și stînci în temelie clătindu-se vedem,
 Plînsori sfășietoare împinse de blestem
 Se urmăresc prin bolte, se chiamă, fulger', gem
 Și cresc tumultoase în valuri rînduri, rînduri.

„Din inimă-i pămîntul la morți să dea viață
 „In ochi-i să se scurgă scînteii de steaua lină
 „A părului lucire s'o dea luna plină,
 „Iar duh dă-i tu, Zamolxe, sămîntă de lumină,
 „Din duhul gurei tale ce arde și îngheață.

„Stihii a lumii patru supuse lui Arald,
 „Străbateți voi pămîntul și a lui măruntaie
 „Faceți din piatră aur și din îngheț văpae,
 „Să 'ncege apa 'n sânge, din pietre foc să saie,
 „Dar inima-i fecioară hrăniți cu sânge cald“.

Atuncea dinaintea lui Arald zidul piere:
 El vede toată firea amestecat' afară,
 Ninsoare, fulger, ghiață, vânt arzător de vară,
 Departe vede-orășul pe sub un arc de pară
 Și lumea nebunită gemând din răsputere.

Biserica creștină, a ei catapeteasmă
 De-un fulger drept în două e ruptă și tresare:
 Din tainiță mormântul atuncea îi apare,
 Și peatra de pe groapă crăpând în două sare . . .
 Incet plutind se 'naltă mireasa-i, o fantasmă.

O dulce întrupare de-omăt; pe pieptu-i salbă
 De petre scumpe, părul i-ajunge la călcâe,
 Ochii căzuți în 'capu-i și buze viorie;
 Cu mânele-i de ceară ea tâmpla și-o mângâe,
 Dar fața ei frumoasă ca varul este albă.

Prin vânt, prin neguri vine, și nourii s'aștern,
 Fug fulgerele în lături lăsând-o ca să treacă,
 Și luna înegrește și ceru 'ncet se pleacă
 Și apele cu spaimă fug în pământ și seacă —
 Părea că 'n somn un înger ar trece prin infern

Priveleştea se stinge. În negru zid s'arată
 Venind, ca 'n somn lunatic, în pasuri line ea,
 Arald nebun se uită, cu ochii o 'nghitea.
 Puternicele braţe spre dânsa întindea.
 Şi 'n nesimţire cade pe a jetului său spată.

Işi simte gâtul-atuncea cuprîns de braţe reci,
 Pe pieptul gol el simte un lung sărut de ghiată,
 Pareă un junghiu că-i curmă suflarea şi viaţa.
 Din ce în ce mai vie o simte-în a lui braţă
 Şi ştie că deacuma a lui rămâne 'n veci.

Şi sufletul ei dulce din ce în ce-i mai cald ...
 Pe ea o ţine-acuma, ce fu a morţii pradă!
 Ea 'nlănţueşte gâtul-i cu braţe de zăpadă,
 Intinde a ei gură deschisă pentru sfadă:
 „Rege-a venit Maria şi-ţi cere pe Arald!

„Arald, nu vrei tu fruntea pe sinul meu s'o culci?
 „Tu zeu cu ochii negri, o ce frumoşi ochi ai!
 „Las' să-ţi înlănţui gâtul cu părul meu bălai,
 „Viaţa, tinereţea mi-ai prefăcut-o 'n rai,
 „Las' să mă uit în ochi-ţi ucizător de dulci“.

Și blânde triste glasuri din vuet se desfac,
Acuma la ureche-i un cântec vechiu străbate
Ca murmur din isvoare prin frunzele uscate,
Acum o armonie de-amor și voluptate
Ca molcoma cadență a undelor pe lac.

. . . Cum de multe ori, când mor
oamenii, mulți dintr'acei morți zic
că se scoală de se fac Strigoi . .
Îndreptarea legii 1652.

III.

În salele pustie lumîne roși de torții
Rănesc întunecimea ca pete de jeratic;
Arald se primblă singur răsând, vorbind selbatic,
Arald, tânărul rege, e-un rege singuratic,
Palatu-i parc'așteaptă în veci să-i vie morții.

Pe-oglinzi de marmuri negre un negru nimizez.
A faclelor lucire, răsbind prin pânza fină,
Resfrâng o dureroasă lumină din lumină
Zidirea cea pustie de jale pare plină
Și chipul morții pare că'n orice colț îl vezi.

De când căzu un trăsnet în dom, de-atunci în somn
 Ca plumbul surd și rece el doarme ziua toată,
 Pe inima-i de atuncea s'a pus o neagră pată;
 Dar noaptea se trezește și ține judecată
 Și 'n negru 'mbracă toate al nopții palid domn.

Un obrăzar de ceară pareă că poartă el,
 Atât de albă fața-i ș'atât de nemișcată,
 Dar ochi-i ard în friguri și buza-i sângerată,
 Pe inima sa poartă de-atunci o neagră pată,
 Iară pe frunte poartă coroană de oțel.

De-atunci în haina morții el și-a 'mbrăcat viața,
 Ii plac adânce cânturi, ca glasuri de furtună,
 Ades călare pleacă în mândre nopți cu lună
 Și când se 'ntoarce, ochii lucesc de voie bună,
 Pân' ce un fior de moarte-l coprinde dimineata.

Arald, ce însemnează pe tine negrul port
 Și fața ta cea albă ca ceara, neschimbată?
 Ce ai? de când pe sânu-ți porți tu o neagră pată
 De-ți plac făclii de moarte, cântarea 'ntunecată?
 Arald! de nu mă 'nșeală privirea, tu ești mort!

Și azi el se avântă pe calul său arab
 Și drumul, ca săgeții, îi dă peste pustie
 Care sub luna plină lucește argintie —
 El vede de departe pe mândra lui Marie,
 Și vântu 'n codri sună cu glas duios și slab.

In părul ei de aur rubine 'nflăcărate
 Și 'n ochii ei s'adună lumina sfintei mări;
 S'ajung curând în cale, s'alătură călări,
 Și unul înspre altul se pleacă 'n desmierdări,
 Dar buzele ei roșii păreă că 's sângerate.

Ei trec ca vijelie cu aripi fără număr,
 Căci caii lor aleargă alături 'nspumați.
 Vorbesc de-a lor iubire, iubire fără saț;
 Ea se lăsase dulce și greu pe al lui braț
 Și-și rezimase capul bălai de al lui umăr.

„Arald, nu vrei pe sânu-mi tu fruntea ta s'o culci,
 „Tu zeu cu ochii negri, o ce frumoși ochi ai!
 „Las să-ți înlănțui gâtul cu părul meu bălai,
 „Viața, tinerețea m-ai prefăcut-o 'n rai,
 „Las' să mă uit în ochi-ți ucizător de dulci!”

Miroase-adormitoare văzduhul îl îngreun',
 Căci vântul adunat-a de flori de tei troieno
 Și le așterne 'n cale reginei dunărene.
 Prin frunze aiurează șoptirile-i a lene,
 Când gurile 'nsetate 'n sărutări se 'mpreun'.

Cum ei mergând ca vântul se ceartă și se 'ntreabă,
 Nu văd în fundul nopții o umbră de roșeață,
 Dar simt că 'n al lor suflet trecu-un fior de ghiață,
 De a morții gălbeneală pieriți ei sunt la față ...
 Ei simt c'a lor vorbire e slabă, tot mai slabă.

„Arald! strigă crăiasa, las' fața să-mi ascund,
 „N'auzi tu de departe cocoșul răgușit?
 „O zară de lumină s'arată 'n răsărit,
 ..Viața trecătoare din pieptu-mi a rănit,
 „A zilei raze roșii în inimă-mi pătrund“.

Arald încremenise pe calu-i — un stejar!
 Păinjenit e ochiu-i de-al morții glas etern.
 Fug caii duși de spaimă și vântului s'aștern,
 Ca umbra străvezie ieșită din infern
 Ei sboară, vântul geme prin codri cu amar.

Ei zboar' — o vijelie, trec ape făr' de vad,
 Naîntea lor se 'nalță puternic vechii munți
 Ei trec în repejune prin râuri fără punți.
 Coroanele de fugă le fulgeră pe frunți,
 Naîntea lor se mișcă pădurile de brad.

Din tronul lui de peatră bătrânul preot vede
 Și 'n vânturi el ridică adâncul glas de aramă,
 Pe soare să-l oprească el noaptea o rechiamă,
 Furtunelor dă sborul pământul de-l distrămă...
 Târziu! căci faptul zilei în slavă se repede!

Pornește vijelia adâncu-i cânt de jale,
 Când ei soseau alături pe cai încremeniți.
 Cu genele lăsate pe ochii păinjiniți —
 Frumoși erau și astfel de moarte logodiți —
 Și 'n două laturi templul deschise-a lui portale.

Călări ei intră 'năuntru și porțile recad;
 Pe veci periră 'n noaptea mărețului mormânt
 În sunete din urmă pătrunde 'n fire cânt,
 Jelind-o pe crăiasa ou chip frumos și sfânt,
 Pe-Arăld, copilul rege al codrilor de brad.

Bătrănu 'și pleacă geana și iar rămâne orb,
Picioarele lui vechie cu piatra se împreună,
El numără în gându-i și anii ei adună,
Ca o poveste-uitată Arald în minte-i sună,
Și peste capu-i sboară un alb ș'un negru corb.

Pe jețul lui de peatră înțepenește drept
Cu cârja lui cea vechie preotul cel păgân
Și cu veacuri nainte el șade-uitat bătrân,
In plete-i crește mușchiul și mușchiu pe al lui sân,
Barba 'n pământ i-ajunge și genele de piept.

D I A N A

Ce cauți pe unde bateluna
Pe-un alb izvor tremurător
Și unde păsările 'ntr'una
Se'ntrec cu glas ciripitor?
N'auzi cum frunzele 'n poiană
Șoptese cu șgomotul de guri
Ce se sărută, se hirjoană
In umbra adâncă de păduri?

In cea oglindă mișcătoare
Vrei să privești un straniu joc,
O apă veșnic călătoare
Sub ochiul tău rămas pe loc?
S'a desprimăvărat pădurea,
E-o nouă viață 'n orice svon,
Și numai tu gândești aiurea
Ca tânărul Endymion?

De ce dorești singurătatea
Și glasul tainic de izvor ?
S'auzi cum codrul frunza-și bate,
S'adormi pe verdele covor ?
Iar prin țămina cea rărită,
Din valuri reci, din umbre moi
S'apar'o zână liniștită
Cu ochii mari, cu umeri goi ?

Ah! acum crengile le 'ndoaie
Mânute albe de omăt,
O fată dulce și bălae,
Un trup înalt și mlădîet.
Un arc de aur pe-al ei umăr,
Ea trece mândră la vînat,
Și peste frunze fără număr
Abia o urmă a lăsat.

S A T I R A I

Când cu gene ostenite seara suflu 'n luminare,
 Doar ceasornicul urmează lunga timpului cărare;
 Căci perdelele 'ntr'o parte când le dai, și în oda
 Luna varsă peste toate voluptoasa ei văpae,
 Ea din noaptea amintirii o vedie 'ntreagă scoate
 De dureri, pe care însă le simțim ca 'n vis pe toate.
 Lună tu, stăpâna mării, pe a lumii boltă luneci
 Și gândirilor dând viață, suferințele întuneci;
 Mii pustiiuri scânteiază sub lumina ta fecioară,
 Și câți codri-ascund în umbră strălucire de izvoară!
 Peste câte mii de valuri stăpânirea ta străbate,
 Când plutești pe mișcătoare-a mărilor singurătate!
 Câte țărmuri înflorite, ce palate, ce cetăți
 Străbătute de-al tău farmec ție singură-ți arăți!
 Și în câte mii de case lin pătruns-ai prin ferești.
 Câte frunți, pline de gânduri, gânditoare le privești!

Vezi un rege ce 'mpânzește globu 'n planuri pe un veac
 Când la ziua cca de mâne abia cuget' un sărac —
 Deși trepte osebite le-au ieșit din urna sorții,
 Deopotrivă-i stăpânește raza ta și geniul morții,
 La acelaș sir de patimi deopotrivă fiind robi,
 Fie slabi, fie puternici, fie genii ori neghiobi.
 Unul caută 'n oglindă de-și bucează al său păr,
 Altul caută în lume și în vreme adevăr,
 De pe galbenele file el adună mii de coji,
 A lor nume trecătoare le înseamnă pe răboj,
 Iară altu 'mparte lumea de pe scândura tarăbii,
 Socotind cât aur marea poartă 'n negrele corăbii.

Iar colo bătrânul dascăl, cu-a lui haină roasă 'n coate,
 Intr'un calcul fără capăt tot socoate și socoate,
 Și de frig la piept ș'încheie tremurând halatul vechi,
 Iși infundă gâtul 'n guler și bumbacul în urechi;
 Uscățiv așa cum este, gârbovit și de nimic,
 Universul fără margini e în degetul lui mic.
 Căci sub frunte-i viitorul și trecutul se încheagă,
 Noaptea-adânc' a veșniciei el în șiruri o desleagă;
 Precum Atlas în vechime sprijineă cerul pe umăr,
 Așa el sprijină lumea și vecia într'un număr.
 Pe când luna strălucește peste-a tomurilor bracuri,
 Intr'o clipă-l poartă gândul îndărăt cu mii de veacuri
 La 'nceput, pe când ființă nu eră, nici neființă,
 Pe când totul eră lipsă de viață și voință,

Când nu s'ascundeă nimica, deși tot eră ascuns,
 Când pătruns de sine însuș odihneă cel nepătruns
 Fu prăpastie? genună? Fu noian întins de apă?
 N'a fost lume pricepută și nici minte s'o priceapă,
 Căci eră un întuneric ca o mare făr' o rază,
 Dar nici de văzut nu fuse și nici ochiu care s'o vază,
 Umbra celor nefăcute nu 'ncepuse a se desface,
 Și în sine împăcată stăpâneă eterna pace!
 Dar de-odat' un punct se mișcă... cel întâiu și singur.
Iată-l

Cum din haos face mumă, iară el devine tatăl.
 Punctu-acela de mișcare, mult mai slab ca boaba
spumii,

El stăpânul fără margini peste marginile lumii.
 De-atunci negura eternă se desface în fâșii,
 De atunci răsare lumea, luna, soare și stihii.
 De atunci și până astăzi colonii de lumi pierdute
 Vin din sure văi de chaos pe cărări necunoscute
 Și, în roiuri luminoase isvorând din infinit,
 Sunt atrase în viață de un dor nemărginit.
 Iar în lumea asta mare, noi, copii ai lumii mici,
 Facem pe pământul nostru mușunoaie de furnici:
 Microscopice popoare, regi, oșteni și împărați,
 Ne succedem generații și ne credem minunați;
 Muști de-o zi pe-o lume mică de se măsură cu cotul,
 În acea nemărginire ne 'nvelim, uităm cu totul
 Cumcă lumea asta 'ntreagă e o clipă suspendată,
 Că 'ndărătu-i și 'nainte-i întuneric se arată.

Precum pulberea se joacă în imperiul unei raze,
 Mii de fîre viorie ce cu raza încetează:
 Astfel într'a veşniciei noapte pururea adîncă
 Avem clipa, avem raza, care tot mai ţine încă;
 Cum s'o stinge, totul pierе ca o umbră 'n întuneric,
 Căci e vis al nefiinţei universul cel himeric.

În prezent cugetătorul nu-şi opreşte a sa minte,
 Ci 'ntr'o clipă gându-l duce mii de veacuri înainte;
 Soarele, ce azi e mândru, el îl vede trist şi roş,
 Cum se 'nchide ca o rană printre nori întunecoşi,
 Cum planeteii toţi îngheaţă şi s'asvârl rebeli în spaţ,
 Ei, din frânele luminii şi a soarelui scăpaţi;
 Iar catapeteasma lumii în adînc s'a înegrit,
 Ca şi frunzele de toamnă toate stelele-au pierit;
 Timpul mort şi-ntinde trupul şi devine veşnicie.
 Căci nimic nu se întîmplă în întinderea pustie,
 Şi în noaptea nefiinţei totul cade, totul tace,
 Căci în sine împăcată reîncepe-eterna pace.

.

Începînd la talpa însăşi a mulţimii omeneşti
 Şi suind în susul scării pîn' la frunţile crăeşti,
 De a vieţii lor enigmă îi vedem pe toţi muncii,
 Făr' a şti să spunem care ar fi mai nenorociţi.
 Unul e în toţi, tot astfel precum una e în toate;
 De asupra tuturor se ridică cine poate.

Pe când alții stând la umbră și cu inima smerită,
 Neștiuți se pierd în taină ca și spuma nezărită.
 Ce-o să-i pese soartei oarbe ce vor ei sau ce gândesc
 Ca și vântu 'n valuri trece peste traiul omenesc.

Fericească-l scriitorii, toată lumea recunoască-l —
 Ce-o să aibă din acestea pentru el bătrânul dascăl?
 Nemurierea, se va zice. Este drept că viața 'ntreagă,
 Ca și iedera de-un arbor, de-o idee i se leagă.
 „De-oîn muri — își zice 'n sine — al meu nume o să-l
 poarte
 „Secolii din gură 'n gură și l-or duce mai departe
 „De-a pururi, pretutindeni; în ungherul unor crieri
 „Și-or găsi, cu al meu nume, adăpost a mele scrieri!“

O sărmanel! ții tu minte câte 'n lume-ai auzit,
 Ce-ți trecu pe dinaînte, câte singure ai vorbit?
 Prea puțin; pe ici, pe colo de imagini o fâșie,
 Vre o urmă de gândire, ori un petec de hârtie.
 Și când propria ta viață singur n'o știi pe de rost,
 O să-și bată alții capul s'o pătrunză cum a fost?
 Poate vr'un pedant cu ochii cei verzui, peste un vers
 Printre tomuri brăcuite așezat, și el un brac,
 Aticismul limbei tale o să-l pună la cântari,
 Colbul ridicat din carte-ți l'o sufle din ochelari.

Și te-o strânge în două șirui, așezându-te la coadă
 În vr'o notă prizărită sub o pagină neroadă.

Poți zidi o lume întreagă, poți s'o sfărâmi: orice-ai spune,
 Peste toate o lopată de țărână se depune.
 Mâna care-a dorit sceptrul universului, și gânduri
 Ce-au cuprins tot universul, încap bine 'n patru scânduri.
 Or să vie pe-a ta urmă în convoiu de 'nmormântare
 Splendid ca o ironie, cu priviri nepăsătoare;
 Iar deasupra tuturor va vorbi vreun mititel,
 Nu slăvindu-te pe tine, lustruindu-se pe el
 Sub a numelui tău umbră: iată tot ce te așteaptă.

Ba să vezi... posteritatea este încă și mai dreaptă.
 Neputând să te ajungă, crezi c'o vreă să te admire?
 Ei vor aplaudă de sigur biografia subțire,
 Care s'o 'ntercă s'arate că n'ai fost vr'un lucru mare,
 C'ai fost om cum sunt și dâșii. Măgulit e fiecare
 Că n'ai fost mai mult ca dânsul. Și prostatecele nări
 Și le umflă ori și cine în savante adunări.
 Când de tine se vorbește. S'a 'nțeles de mai 'nainta
 C'o ironică grimază să te laude 'n cuvinte.
 Astfel încăput pe mâna a oricărui, te vor drege,
 Rele-or zice că sunt toate câte nu vor înțelege,
 Dar afară de acestea vor câtă vieței tale
 Să-i găsească pete multe, răutăți și mîci scandale:

Astea toate te apropie de dâșii. Nu lumina
 Ce în lume-ai revărsat-o, ci păcatele și vina,
 Oboseala, slăbiciunea, toate relele ce sunt
 Intr'un mod fatal legate de o mână de pământ,
 Toate micile mizerii unui suflet chinuit
 Mult mai mult îi vor atrage decât tot ce ai gândit.

.....
 Intre ziduri, printre arbori ce se scutură de floare,
 Cum revarsă luna plină liniștita ei splendoare!
 Și din noaptea amintirii mii de doruri ea ne scoate,
 Amorțită li-i durerea, le simțim ca 'n vis pe toate,
 Căci în propria-ne lume ea deschide poarta 'ntrării
 Și ridică mii de umbre după stinsul lumânării.
 Mii pustiiuri scânteiază sub lumina ta fecioară,
 Și câți codri-ascund în umbră strălucire de isvoară,
 Peste câte mii de valuri stăpânirea tă străbate,
 Când plutești pe mișcătoarea mărilor singurătate!
 Și pe toți ce 'n astă lume sunt supuși puterii sorții,
 De-opotrivă-i stăpânește raza ta și geniul morții!

S A T I R A II

De ce pana mea rămâne în cerneală, mă întrebi?
 De ce ritmul nu m'abate cu ispita-i dela trebi?
 De ce dorm, îngrămădite între galbenele file,
 Jambii suitori, trocheii, săltărețele dactile?
 Dacă tu știai problema astei vieți cu care lupt,
 Ai vedeă, că am cuvinte, pana chiar să o fi rupt.
 Căci întreb, la ce-aș începe să încerc în luptă dreaptă
 A turna în formă nouă limba veche și 'nțeleaptă?
 Acea tainică simțire, care doarme 'n a mea harfă,
 În cuplete de teatru s'o desfac ca pe o marfă?
 Sau cu sete să caut forma ca să poată să le 'ncapă,
 Să le scriu, cum cere lumea, vr'o istorie pe apă?!

Însă tu îmi vei răspunde, că e bine ca în lume
 Prin frumoasa stihuire să pătrunză al meu nume,
 Să-mi atrag luarea-aminte a bărbaților din țară!
 Să-mi dedic a mele versuri la coccane bunăoară,

Și **desgustul** meu **din suflet** să-l împac prin a mea mintă
 Dragul meu, **cărarea** asta s'abătut de mai 'nașinte,
 Noi avem în **veacul nostru** **acel** soiu ciudat de barzi
 Cari **încearcă** prin **poeme** să devie **cumularzi**;
Inchinând ale lor **versuri** la **puternici**, la **cucoane**,
 Sunt cântați în **cafenele** și **fac** **zgomot** în **saloane**;
 Iar **cărările** **vieței** fiind **grele** și **înguste**.
 Ei **încearcă** să le treacă prin **protecție** de **fuste**,
Dedicând **broșuri** la **dame**, a **căror** **bărbați** ei **speță**
 C'ajungând **cândva** **miniștri** le-a **deschide** **carieră**.

De ce nu **voiu** pentru **nume**, pentru **glorie** să scriu?
 Oare **gloria** să fie a **vorbi** într'un **pustiu**!
 Azi, când **patimilor** proprii **muritorii** toți sunt **robi**,
Gloria-i **închîpuierea** ce o mie de **neghiobi**
Idolului lor **îchină**, numind mare pe-un **pitic**
Ce-o **beșică** e de **spumă** într'un **secol** de **nimic**.

Incordă-voi a mea **liră** să cânt **dragostea**? Un **lanț**
 Ce se 'mparte cu **frăție** între doi și **trei** **amanti**!
 Ce? să 'ngâni pe **coarda** dulce, că de **voie** te-ai **adaos**
 La **cel** **chor** ce 'n **operetă** e **condus** de **Menelaos**?
 Azi **adeseori** **femeea**, ca și **lumea**, e o **școală**,
 Unde 'nveți **numai** **durere**, **înjosire** și **spoială**;
 La **aceste** **academii** de **științi** a **zânei** **Vineri**
 Tot mai **des** se **perindează** și **din** **tineri** în **mai** **tineri**.

Tu le vezi primind' elevii cei îmberbi în a lor clas',
Până când din şcoala toată o ruină a rămas.

Vai! tot mai gândeşti la anii, când visam în academii,
Ascultând pe vechii dascăli cârpăcînd la haina vremii,
Ale clipelor cadavre din volume stînd s'adune
Şi 'n a lucrurilor peteci căutând înţelepciune?
Cu muremurile lor blînde, un isvor de *horum-harum*,
Căştigînd cu clipeceală *nervum rerum gerendarum*,
Cu evlavie adîncă ne 'nvăţau al minţii scripet,
Legănînd când o planetă, când pe-un rege din Egipt.

Parcă-l văd pe astronomul cu al negurii repaos,
Cum uşor ca din cutie scoate lumile din haos
Şi cu neagra veşnicie ne-o întinde şi ne 'nvaţă,
Că epocile se 'nşiră ca măgelele pe aţă.
Atunci lumea 'n căpătîină se 'nvârteă ca o morişcă
De simţeam ca Galilei, că comedia se mişcă.

Ameţit de limbe moarte, de planeti, de colbul şcolii,
Confundam pe bietul dascăl cu un craiu mîncat de molii
Şi privind pînjiniişul din tavan de pe pilastri,
Ascultam pe craiul Ramses şi visam — la ochi albaştri—
Şi pe margini de caete scriam versuri dulci, de pildă
Către vreo trandafirie şi sălbatică Clotildă.

Imi plutea pe dinainte cu al timpului amestec
 Ba un soare, ba un rege, ba alt animal domestic,
 Scârțâirea din condee dădea farmec astei liniști,
 Vedeam valuri verzi de grâne, undoiarea unei liniști.
 Capul greu cădea pe bancă, păreau toate 'n infinit.
 Când sună, știam că Ramses trebuia să fi murit.

Atunci lumea cea gândită pentru noi avea ființă,
 Și, din contra, cea aievea ne părea cu neputință.
 Azi abia vedem, ce stearpă și ce aspră cale este
 Căcece poate să convie unei inime oneste.
 Iar în lumea cea comună a visă, e un pericol,
 Și de ai cumva iluzii, ești pierdut și ești ridicul.

Și deaceea de-azi 'nainte poți să nu mă mai întrebi
 De ce ritmul nu m'abate cu ispita-i dela trebi,
 De ce dorm, îngrămădite între galbenele file,
 Jambii suitori, trocheii, săltărețele dactile,
 De-oi urmă să scriu în versuri, teamă-mi e ca nu cumva
 Oamenii din ziua de-astăzi să 'nceap' a mă lăuda.
 Dacă port cu ușurință și cu zâmbet a lor ură,
 Laudele lor de sigur m'ar mârni peste măsură.

S A T I R A III

Un Sultan, dintre aceia ce domnesc peste vr'o limbă
 Ce, cu-a turmelor pășune, a ei patrie și-o schimbă.
 La pământ dormea, ținându-și căpătâi mâna cea dreaptă;
 Dară ochiu 'nchis afară, înlăuntru se deșteaptă.
 Vede, cum din ceruri luna lunecă și se coboară
 Și s'apropie de dânsul preschimbată în fecioară.
 Infloreă cărarea ca de pasul blândeii primăveri,
 Ochii ei sunt plini de umbra tăinuitelor dureri,
 Codri se înfiorează de atâta frumusețe,
 Apele 'ncrețesc în tremur străveziile lor fețe,
 Pulberea de diamante cade fină ca o bură,
 Scânteind plutea prin aer și pe toate din natură,
 Și prin mândra fermecare sună-o muzică de șoapte
 Iar pe ceruri se înalță curcubeiele de noapte.
 Ea, șezând cu el alături, mâna fină i-o întinde,
 Părul ei cel negru 'n valuri de mătase se desprinde:
 „Las' să leg a mea viață de a ta. În brațe-mi vino,
 „Și durerea mea cea dulce cu durerea ta alin-o.

„Scris în cartea vieții este și de veacuri și de stele
 „Eu să fiu a ta stăpână, tu stăpân vieții mele“.
 Și cum o privea sultanul, ea se 'ntunecă, dispare:
 Iar din inima lui simte un copac cum că răsare,
 Care crește într'o clipă ca în veacuri, mereu crește,
 Cu-a lui ramuri peste lume, peste mare se lățește,
 Umbra lui cea uriașă orizontul îl cuprinde
 Și sub dânsul universul într'o umbră se întinde;
 Iar în patru părți a lumii vede șiruri munții mari,
 Atlasul, Caucazul, Taurul și Balcani seculari,
 Vede Eufратul și Tigris, Nilul, Dunărea bătrână:
 Umbra arborelui falnic peste toate e stăpână.
 Astfel Asia, Europa, Africa cu-a ei pustiuri
 Și corăbiile negre legănându-se prin râuri,
 Valurile verzi de grâne legănându-se pe lanuri,
 Mările țarmuitoare și cetăți lângă limanuri,
 Toate se întind nainte-i. Ca pe-un uriaș covor
 Vede țară lângă țară și popor lângă popor,
 Ca prin neguri alburie se strevăd și se prefac
 În întinsa 'mpărăție sub o umbră de copac.

Vulturii porniți la ceruri, pân' la ramuri nu ajung;
 Dar un vânt de biruință se pornește îndelung
 Și lovește rânduri, rânduri în frunzișul sunător,
 Strigăte de Allah! Allah! se aud pe sus prin nor,
 Sgomotul crește ca marea turburată și înaltă,
 Urlete de bătălie s'alungau după olaltă:

Însă frunzele-ascuțite se îndoaie după vânt
 Și deasupra Romei nouă se înclină la pământ.

Se cutremură Sultanul... se deșteaptă... și pe cer
 • Vede luna ce plutește peste plaiul Eschișer,
 Și privește trist la casa Șeihului Edebali.
 După gratii de fereastră o copilă el zări
 Ce-i zâmbește mlădioasă ca o creangă de alun:
 E a Șeihului copilă, e frumoasa Malcatun.
 Atunci el pricepe visul că-i trimis dela Profet,
 Că pe-o clipă se 'nălțase chiar în raiu la Mahomet,
 Că din dragostea-i luminează un imperiu se va naște,
 Ai căruia ani și margini numai cerul le cunoaște.

Visul său se 'nfiripează și se 'ntinde vulturește
 An cu an, împărăția tot mai largă se sporește,
 Iară flamura cea verde se înalță an cu an,
 Neam cu neam urmându-i zborul și sultan după sultan.
 Astfel țară după țară drum de glorie-i deschid...
 Până 'n Dunăre ajunge furtunosul Baiazid.

La un semn, un țărnam de altul, legând vas de vas se leagă.
 Și în sunet de fanfare trece oastea lui întreagă,
 Ieniceri, copii de suflet ai lui Allah și Spahii
 Vin de 'ntunecă pământul la Rovine în câmpii;

Răspândindu-se în roiuri, întind corturile mari —
 Însă 'n zare depărtată sună codrul de stejari.

Iată vine-un sol de pace c'o năframă 'n vârful de băț.
 Baiazid privind la dânsul, îl întreabă cu dispreț:
 „Ce vrei tu?”

„Noi? Bună pace! Și de n'o fi cu bănat,
 Domnul nostru-ar vrea să vază pe măritul împărat”.

La un semn deschisă-i calea, și s'apropie de cort
 Un bătrân atât de simplu după vorbă, după port.
 „Tu ești Mircea?”

„Da, 'mpărate!”

„Ai venit să mi te 'nchini,
 Să nu schimbi a ta coroană într'o ramură de spini”.
 — „Orice gând ai, împărate, și oricum vei fi sosit,
 Cât suntem încă pe pace, eu îți zic: bine-ai venit!
 Despre partea închinării însă, Doamne, să ne ierți.
 Dar acū, vei vrea cu oaste și războiu ca să ne cerți,
 Ori vei vrea să faci întoarsă de pe-acuma a ta oale,
 Să ne dai un semn și nouă de mila Măriei-Tale —
 De-o fi una, de-o fi alta: ce e scris și pentru noi —
 Bucuroși le-om duce toate, de e pace, de-i război”.
 — „Cum? Când lumea mi-e deschisă, a privi gândești
 că pot
 „Ca întreg Aliotmanul să se 'mpedice de-un ciot?”

„O tu nici visezi, bătrâne, câți în cale mi s'au pus!
 „Toată floarea cea vestită a întregului Apus,
 „Tot ce stă în umbra crucii, împărați și regi s'adună
 „Să dea piept cu uraganul ridicat de semi-lună;
 „S'au 'mbrăcat în zale lucii cavalerii dela Malta,
 „Papa cu-a lui trei coroane, puse una peste alta,
 „Fulgerile adunat-au contra fulgerului, care
 „În turbarea-i furtunoasă a cuprins pământ și mare;
 „N'au avut decât cu ochiul ori cu mâna semn a face,
 „Și apusul își împinse toate neamurile 'ncoace;
 „Pentru-a crucii biruință se mișcă răuri-răuri
 „Ori din codri răscolite ori stârnite din pustiuri,
 „Sguduind din pace-adâncă ale lumii începuturi,
 „Înegrind tot orizontul cu-a lor zeci de mii de scuturi;
 „Se mișcau îngrozitoare ca păduri de lănci și săbii,
 „Tremură înspăimântată marea de-ale lor corăbii!
 „La Nicopole văzut-ai câte tabere s'au strâns
 „Ca să stee înainte-mi ca și zidul neînvins,
 „Când văzui a lor mulțime câtă frunză, câtă iarbă,
 „Cu o ură ne 'mpăcată mi-am șoptit atunci în barbă,
 „Am jurat că peste dânșii să trec falnic fără păs,
 „Din pristosul dela Roma să dau calului ovăz!...
 „Și de crunta-mi vijelie tu te aperi c'un toiag?
 „Și purtat de biruință, să mă 'mpedec de-un moșneag?“
 — „De-un moșneag, da, împărate! Căci moșneagu ce privești,
 „Nu e om de rând, el este Domnul Țării-Românești.
 „Eu nu ți-aș dori vreodată să ajungi să ne cunoști,
 „Nici ea Dunărea să 'necă spumegând a tale oști.

„După vremuri mulți veniră, începând cu acel oaspe
 „Ce din vechi se pomenește, cu Dariu al lui Istaspe;
 „Mulți durară, după vremuri, peste Dunăre vr'un pod,
 „De-au trecut cu spaima lumii și mulțime de norod;
 „Impărați, pe care lumea nu putea să-i mai încapă,
 „Au venit și 'n țara noastră de-au cerut pământ și apă:
 „Și nu voi ca să mă laud, nici că voi să te 'nspăimânt
 „Cum veniră, se făcură toți o apă ș'un pământ.
 „Te fălești că înaintea-ți răsturnat-ai val-vârtej
 „Oștile lovite 'n zale de 'mpărați și de viteji?
 „Tu te lauzi că Apusul înainte ți s'a pus?
 „Ce-i mână pe ei în luptă, ce-a voit acel Apus?
 „Laurii voiau să-i smulgă de pe fruntea ta de fier
 „A credinței biruință câtă orice cavaler.
 „Eu? îmi apăr sărăcia și nevoile și neamul!
 „Și de-aceea tot ce mișcă 'n țara asta, râul, ramul,
 „Mi-e prieten numai mie, iară ție dușman este;
 „Dușmănit vei fi de toate fără' a prinde chiar de veste
 „N'avem oști, dară iubirea de moșie e un zid
 „Care nu se 'nfiorează de-a ta faimă, Baiazid!“

Și abia plecă bătrânul; ce mai freamăt, ce mai zbucium!
 Codrul clocoti de zgomot și de arme și de bucium,
 Iar la poala lui cea verde mii de capete pletoase,
 Mii de coifuri lucitoare ies din umbra 'ntunecoasă.
 Călăreții umplu câmpul și roesc după un semn
 Și în caii lor sălbateci bat cu scările de lemn,

Pe copite iau în fugă fața negrului pământ,
 Lănci scântee lungi în soare, arcuri se întind în vânt.
 Și ca nouri de aramă și ca ropotul de grindeni
 Orizontu 'ntunecându-l, vin săgeți de pretutinden
 Vâjâind ca vijelia și ca plesnetul de ploae,
 Urlă câmpul și de tropot și de strigăt de bătae.
 În zadar strigă 'mpăratul ca și leul în turbare,
 Umbra morții se întinde tot mai mare și mai mare:
 În zadar flamura verde o ridică înspre oaste,
 Căci coprinsă-i de peire și în față și în coaste,
 Căci se clatină rărite șiruri lungi de bătălie,
 Cad Arabii ca și pâlcuri risipite pe câmpie,
 În genunchi cădeau pedestri, colo caii se răstoarnă,
 Cad săgețile în valuri care șueră, se toarnă,
 Și lovind în față, 'n spate, ca și crivățul și gerul,
 Pe pământ lor li se pare că se năruie tot cerul.
 Mircea însuși mână 'n luptă vijelia 'ngrozitoare.
 Care vine, vine, vine, calcă totul în picioare.
 Durduind soseau călării ca un zid înalt de sulii,
 Printre cetele păgâne trec rupându-și large uliți,
 Risipite se 'mprăstie a dușmanilor șiraguri,
 Și gonind biruitoare, tot veneau a țării steaguri
 Ca potop ce prăpădește, ca o mare turburată.
 Peste-un ceas păgânitatea e ca pleava vânturată.
 Acea grindină oțelită înspre Dunăre o mână,
 Iar în urma lor se 'ntinde falnic armia română.
 Pe când oastea se așează, iată soarele apune,
 Voind creștetele 'nalte ale țării să 'neune.

Ca un nimb de biruință; fulger lung încremenit
 Mărginește munții negri în întregul asfințit,
 Pân' ce izvoresc din veacuri stele una câte una
 Și din neguri dintre codri tremurând s'arată luna:
 Doamna mărilor ș'a nopții, varsă liniște și somn.
 Lângă cortu-i unul dintre fiii falnicului Domn
 Stă zâmbind de-o amintire, pe genunchi scriind o carte,
 S'o trimeată dragei sale dela Argeș mai departe:

„De din vale de Rovine
 „Grăim, Doamnă, către Tine
 „Nu din gură, ci din carte,
 „Că ne ești așa departe,
 „Te-am rugă, mări, rugă
 „Să-mi trimiți pe cineva
 „Ce-i mai mândru 'n valea Ta:
 „Codrul cu poenele;
 „Ochii cu sprincenele;
 „Că și eu trimite-voiu
 „Ce-i mai mândru pe la noi:
 „Oastea mea cu flamurile,
 „Codrul și cu ramurile,
 „Coiful nalt cu penele,
 „Ochii cu sprâncenele.
 „Și să știi că 's sănătos,
 „Că, mulțămind lui Christos,
 „Te sărut, Doamnă, frumos“.

De-aşa vremi se 'nvredniciră cronicarii şi rapsozii...
 Veacul nostru ni-l umplură saltimbancii şi Irozii.
 În isvoadele bătrâne pe eroi mai pot să caut —
 Au cu lira visătoare ori cu sunete de flaut
 Pot să 'ntâmpin patrioţii ce-au venit de-atunci încolo?
 Înaintea acestora tu ascunde-te, Apollo!
 O eroi! care 'n trecutul de măririi vă adumbriseţi.
 Aţi ajuns acum de modă de vă scot din letopiseţi
 Şi, cu voi drapându-şi nula, vă citează toţi nerozii,
 Mestecând veacul de aur în noroiul greu al prozii,
 Rămâneţi în umbră sfântă, Basarabi şi voi Muşatini,
 Descălecători de ţară, dătători de legi şi datini,
 Ce cu plugul şi cu spada aţi întins moşia voastră
 Dela munte pân' la mare şi la Dunărea albastră!

Au *prezentul* nu ni-i mare? N'o să-mi dea ce-o să cer?
 N'o să aflu între-ai noştri vreun falnic juvaer?
 Au la Sybaris nu suntem lângă capiştea spoelii?
 Nu se nasc glorii pe stradă şi la uşa cafenelii?
 N'avem oameni ce se luptă cu retoricele sulii
 În aplauzele grele a canaliei de ulii?
 Panglicari în ale ţării care joacă ca pe funii,
 Măşti cu toate de renume din comedia minciunii?

An de patrie, virtute nu vorbește liberalul,
 De ai crede că viața-i e curată ca cristalul?
 Nici visezi că înainte-ți stă un stâlp de cafenele,
 Ce își râde de-aste vorbe îngânându-le pe ele.
 Vezi colo pe uriciunea fără suflet, fără cuget,
 Cu privirea 'mpăroșată și la fălci umflat și buget,
 Negru, cocoșat și lacom, un izvor de șiretlicuri,
 La tovarășii săi spune veninoasele-i nimicuri —
 Toți pe buze au virtute, iar în ei monedă calpă,
 Quinzezență de mizerii dela creștet până 'n talpă!
 Și deasupra tuturor, oastea să și-o recunoască,
 Își aruncă pocitura bulbucății ochi de broască...
 Dintr'aceștia țara noastră își alege astăzi solii!
 Oameni, vrednici ca să șează în zidirea sfintei Golii
 În cămăși cu mâneci lunge și pe capete scufie,
 Ne fac legi, ne pun biruri, ne vorbesc de filozofie,
 Patriotii. Virtușii, ctitorii de-așezăminte,
 Unde spumegă desfrâul în mișcări și în cuvinte,
 Cu evlavie de vulpe ca în strane șed pe locuri,
 Și aplaudă frenetic schime, cântece și jocuri.
 Și apoi în sfatul Țării se adun' să se admire,
 Bulgăroi cu ceafa groasă, grecotei cu nas subțire—
 Toate mutrele acestea sunt pretinse de Roman,
 Toată greco-bulgărimea e nepoata lui Traian!
 Spuma asta 'nveninată, astă plebe ăst gunoi,
 Să ajung' a fi stăpână și pe țară și pe noi?
 Tot ce 'n țările vecine e smintit și stârpitură,
 Tot ce-i însemnat cu pata putrejanii de natură,

Tot ce e perfid și iacom, tot Fanarul, toți ilotii,
 Toți se scutură aicea și formează patrioții,
 Incât fonfii și flecarii, găgăuții și gușații,
 Bălbăiți cu gura strâmbă, sunt stăpânii astei nații,

Voi sunteți urmașii Romei? Niște răi și niște fameni!
 I-e rușine omenirii să vă zică vouă oameni!
 Și acoastă ciună 'n lume și aceste creaturi
 Nici rușine n'au să iee în smintitele lor guri
 Gloria neamului nostru spre-a o face de ocară.
 Indrăznesc ca să rostescă pân' și numele tău, țară!
 La Paris, în lupanare de cinisme și de lene,
 Cu femeile-i pierdute și 'n orgiile-i obscene,
 Acolo v'ați pus averea, tinerețele la stos;
 Ce a scos din voi Apusul, când nimic nu e de scos?
 Ne-ați venit apoi, drept minte o sticlută cu pomadă,
 Cu monoclu 'n ochi, drept armă bețișor de promenadă,
 Vestejiți fără de vreme, dar cu creeri de copil.
 Drept știință—având în minte vreun vals de Bal-Mabil.
 Iar în schimb cu-averea toată vreun papuc de curtezană..
 O te-admir, progenitură de origine romană!

Și acum priviți cu spaimă fața noastră sceptic rece,
 Vă mirați, cum de minciuna astăzi nu vi se mai treec?
 Când vedem că toți aceia, care vorbe mari aruncă
 Numai banul și vânoază și câștigul fără muncă,

Azi când fraza lustruită nu ne poate înșelă,
 Astăzi alții sunt de vină, domnii mei, nu este așa?
 Prea v'ați arătat arama, sfâșiind această țară,
 Prea făcurăți neamul nostru de rușine și ocară,
 Prea v'ați bătut joc de limbă, de străbuni și obicei,
 Ca să nu s'arate odată, ce sunteți: niște mișei!
 Da, câștigul fără muncă, iată singura pornire;
 Virtutea e-o nerozie, geniul o nefericire!

Dar lăsați măcar strămoșii ca să doarmă 'n colb de
 cronici:

Din trecutul de mărire v'ar privi cel mult ironici.
 Cum nu vii tu Tepeș-Doamne, ca punând mâna pe ei,
 Să-i împarți în două cete: în smintiți și în mișei,
 Și în două temniți large cu de-a sila să-i aduni,
 Să dai foc la pușcărie și la casa de nebuni!

S A T I R A IV

Stă castelul singuratic, oglindindu-se în lacuri,
 Iar în fundul apei clare doarme umbra lui de veacuri,
 Se înalță în tăcere dintre rariștea de braz
 Dând atâta întunerec rotitorului talaz;
 Prin ferestrele arcate după geamuri se văd numa
 Lungi perdele încrețite care scânteie ca bruma.
 Luna tremură pe codri, se aprinde, se mărește.
 Mușchi de stâncă, vârf de arbor ea pe ceruri zugrăvește,
 Iar stejarii par o strajă de giganți ce-o înconjoară,
 Răsăritul ei păzindu-l ca pe-o tainică comoară.
 Numai lebedele albe, când plutesc încet din trestii,
 Domnitoare peste ape, oaspeți liniștei acestii.
 Cu aripele întinse se mai scutură și-o tae
 Când în cercuri unduioase, când în brazde de văpae;
 Papura se mișcă 'n freamăt de al undelor cutreer,
 Iar în iarba înflorită somnoros suspin' un greer—

E atâta vară 'n aer, e atât de dulce zvonul...
 Singur numai cavalerul suspinând privea balconul
 C'e 'ncărcat eră cu frunze, de îi spânzur' prin ostrețe
 Roze roșie de Șiras și liane 'n fel de fețe;
 Respirarea cea de ape îl îmbată, ca și sara,
 Peste farmecul naturei dulce-i picură ghitara;

„O arată-mi-te iară 'n hațina lungă de mătăasă,
 „Care pare încărcată de o pulbere-argintoasă.
 „Te-aș privi o viață 'ntreagă în cununa ta de rază.
 „Pe când mâna ta cea albă părul galben îl netează.
 „Vino! Joacă-te cu mine, cu norocul meu, mi-aruncă
 „Dela sânul tău cel dulce, floarea veștedă de luncă,
 „Ca pe coardele ghitarei răsunând încet să cadă.
 „Ah! E atât de albă noaptea, par'c'ar fi căzut zăpadă.
 „Ori în umbra parfumată a budoarului să vin?
 „Să mă 'mbete acel miros dela pânzele de in?
 „Cupidon, un paj șagalnic, va ascunde cu-a lui mână
 „Vioriul glob al lampei; mlădioasa mea stăpână!“
 Și uscat foșni mătasa pe podele, între glastre,
 Între rozele de Șiras și lianele albastre —
 Dintre flori copila râde și se 'nclină peste gratii,
 Ca un chip ușor de finger e-arătarea adoratei;
 În balcon i-aruncă-o rază și, cu mâinile la gură,
 I'are că îl dojenește când șoptește cu căldură;
 Apoi iar dispăre 'n luntă, auzi pasuri ce coboară,
 Și ieșind pe ușă iute, ei s'au prins de subsuoară;

Brat de brat păşesc alături, le stă bine laolaltă,
 Ea frumoasă şi el tânăr, el înalt şi ea înaltă.
 Iar din umbra dela maluri se desface-acum la iarg
 Luntrea cu-ale ei vintrele spânzurate de catarg
 Şi încet înaintează în lovire de lopeţi,
 Legănând atâta farmec şi atâtea frumuseţi.

Luna, luna iese 'ntreagă, se înalţ' aşă bălae
 Şi din ţărm în ţărm durează o cărare de văpae
 Ce pe-o repede 'nmăire de mici unde o aşterne
 Ea, copila cea de aur, visul negurei eterne,
 Şi cu cât lumina-i dulce tot mai mult se lămureşte,
 Cu-atât valurile apei, cu-atât ţărmul par'că creşte,
 Codrul pare tot mai mare, par'că vine mai aproape
 Dimpreună cu al lunei disc, stăpânitor de ape;
 Iară tei cu umbra lată şi cu flori până 'n pământ
 Inspre apa 'ntunecată lin se scutură de vânt,
 Peste capul blond al fetei sboară florile ş'o plouă,
 Ea se prinde de grumazu-i cu mânuţele-amândouă
 Şi pe spate 'şi lasă capul: „Mă uimeşti, dacă nu mântui;
 „Ah, ce fioros de dulce de pe buza ta cuvântu-i!
 „Cât de sus ridici acum în gândirea ta pe-o roabă,
 „Când durerea ta din suflet este singura-mi podoabă,
 „Şi cu focul blând din glasu-ţi tu mă dori şi mă
cutremuţi
 „De îmi pare o poveste de amor din alte vremuri;

„Visurile tale toate, ochiul tău atât de tristu-i,
 „Cu-a lui umed' adâncime toată mintea mea o mistui.
 „Dă-mi-i mie ochii negri, nu privi cu ei în laturi,
 „Căci de noaptea lor cea dulce veşnic n'o să mă mai sature,
 „Aş orbi privind într'înşii. O, ascultă numa 'ncoace,
 „Cum la vorbă mii de valuri stau cu stelele proroace,
 „Codrii negri aiurează şi izvoarele-i albastre
 „Povestesc ele 'n de ele numai dragostele noastre,
 „Şi luceferii ce tremur aşă reci prin negre ceteni,
 „Tot pământul, lacul, cerul, toate, toate ni-s prieteni.
 „Ai putea să lepezi cărma şi lopeţile să lepezi,
 „După propria lor voe să ne ducă unde repezi:
 „Căci orunde numai ele ar dori ca să ne poarte,
 „Pretutindeni fericire — da-i viaţă, de e moarte“.

.

Fantazie, fantazie! Când suntem numai noi singuri,
 Ce ades mă porţi pe lacuri şi pe mare şi prin crânguri!
 Unde ai văzut vr'odată aste ţări necunoscute?
 Când se petrecur' aceste? La o mie patru sute?
 Azi n'ai chip în toată voia în privirea-i să te pierzi,
 Cum îţi vine, cum îţi place pe copila s'o desmerzi,
 După gât să-i aşezi braţul, gură 'n gură, piept la piept.
 S'o întrebi numai cu ochii: Mă iubeşti tu? spune drept! -
 Aş! Abia ți-ai întins mâna, sare ivărul la uşă,
 E-un congres de rubedenii, vre-un unchiu, vre-o mătuşă.

Iute capul într'o parte și te uiți în jos smerit...
 Oare nu-i în lumea asta vr'un ungher pentru iubit?
 Și ca mumii egiptene stau cu toții 'n scaun țepeni
 Tu, cu mâinile 'ncleștate, mai cu degetele drapeni,
 Mai sucești vre-o țigare, numeri fire de musteți
 Și 'n probleme culinare te încerci a fi isteț.

Sunt sătul de-așa viață... nu sorbind a ei pahară,
 Dar mizeria aceasta, proza asta e amară.
 Să sfințești cu mii de lacrimi un instinct atât de van
 Ce le-abate și la păsări de vreo două ori pe an?
 Nu trăiți voi, ci un altul vă inspiră, el trăește,
 El cu gura voastră râde, el se 'ncântă, el șoptește,
 Căci a voastre vieți cu toate sunt ca undele ce curg,
 Vecinic este numai râul: râul este Demiurg.
 Nu simțiți c'amorul vostru e-un amor strein?

Nebuni!

Nu simțiți că 'n proaste lucruri voi vedeți numai minuni!
 Nu vedeți c'acea iubire serv'o cauză din natură?
 Că e leagăn unor viețe ce semănțe sunt de ură?
 Nu vedeți că râsul vostru e în fiii voștri plâns,
 Că-n de vină cum că neamul Cain încă nu s'a stins?
 O, teatru de păpușe! zvon de vorbe omenești!
 Povestesc ca papagalii mii de glume și povești
 Fără ca să le priceapă. După ele un actor
 Stă de vorbă cu el însuși, spune zeci de mii de ori

Ce-a spus veacuri dup'olaltă, ce va spune veacuri încă,
 Pân' ce soarele s'o stinge în genunea cea adâncă.
 Ce? Când luna se strecoară printre nouri, prin pustii,
 Tu cu lumea ta de gânduri după ea să te ații?
 Să aluneci pe poleiul de pe ulițele ninse,
 Să privești prin luciă geamuri la luminile aprinse
 Și s'o vezi înconjurată de un roi de pierde-vară,
 Cum zâmbește tuturora cu gândirea ei ușoară,
 S'auzi zornetul de piteni și foșnirile de rochii
 Pe când ei sucesc mustața, iară ele fac cu ochii?
 Când încheie cu-o privire amoroasele 'nțelegeri,
 Cu ridicula-ți simțire tu la poarta ei să degeri?
 Pătimaș și îndărătnic s'o iubești ca un copil,
 Când ea-i rece și cu toane ca și luna lui April?
 Inceștând a tale brațe toată mintea să ți-o pierzi,
 Dela creștet la picioare s'o admiri și s'o dezmierzi,
 Ca pe-o marmură de Paros sau o pânză de Corregio,
 Când ea-i rece și cochetă? — Ești ridicol, înțelege-o.
 Da. visam odinioară pe acea ce m'ar iubi,
 Când ași stă pierdut pe gânduri, peste umăr m'ar privi,
 Aș simți-o că-i aproape, și ar ști c'o înțeleg...
 Din sărmana noastră viață am dură roman întreg...
 N'o mai caut. Ce să caut? E acelaș cântec vechi,
 Setea liniștei eterne, care-mi sună la urechi;
 Dar organele-s sfărmate, și 'n strigări iregulare
 Vechiul cântec mai pătrunde cum în nopți izvorul sare.
 P'ici pe colo mai străbate câte-o voce mai curată
 Dintr'un *carmen saeculare* ce-l visai și eu odată;

Dar tot șueră și strigă, scapără și rupt răsună,
Se împinge tumultoasă și sălbatecă pe strună,
Și în gându-mi trece vântul, capul arde pustiit,
Aspru rece sună cântul cel etern neisprăvit . . .

Unde-s șirurile clare din viața-mi să le spun?
Ah! organele-s sfărmate și maestrul e nebun!

LUCEAFĂRUL

A fost odată ca 'n povești.
A fost ca nici odată
Din rude mari împărătești
O prea frumoasă fată.

Și eră una la părinți
Și mândră 'n toate cele,
Cum e fecioara între sfinți
Și luna între stele.

Din umbra falnicelor bolți
Ea pasul și-l îndreaptă
Lângă fereastră, unde 'n colț
Luceafărul așteaptă

Privea în zare, cum pe mări
 Resare și străluce,
 Pe mișcătoarele cărări
 Corăbii negre duce.

Il vede azi, îl vede mâni,
 Astfel dorința-i gata;
 El ear privind pe săptămâni.
 Ii cade dragă fata.

Cum ea pe coate-și răzima
 Visând ale ei tâmpile,
 De dorul lui și inima
 Și sufletu-i se umple.

Și cât de viu s'aprinde el
 In ori și care sară
 Spre umbra negrului castel,
 Când ea o să-i apară.

* * *

Și pas cu pas pe urma ei
 Alunecă 'n odaie,
 Tesând cu recele-i scânteii
 O mreajă de văpae.

Și când în pat se 'ntinde drept
 Copila să se culce,
 I-atinge mânele de piept,
 I 'nchide geana dulce,

Și din oglindă luminiș
 Pe trupu-i se revarsă,
 Pe ochii mari, bătând închiși,
 Pe fața ei întoarsă. .

Ea îl privea eu un surâs,
 El tremurâ 'n oglindă,
 Căci o urmă adânc în vis
 De suflet să se prindă.

Iar ea, vorbind cu el în somn,
 Oftând din greu suspină:
 «O dulce-al nopții mele Domn,
 „De ce nu vii tu? Vină!

„Cobori în jos, luceafăr blând,
 „Alunecând pe o rază,
 „Pătrunde în casă și în gând
 „Și viața-mi luminează!”

El ascultă tremurător,
 Se aprindea mai tare
 Și s'aruncă fulgerător,
 Se cufundă în mare:

Și apa, unde-a fost căzut,
 În cercuri se rotește,
 Și din adânc necunoscut
 Un mândru tânăr crește.

Ușor el trece ca pe prag
 Pe marginea ferestii
 Și ține 'n mână un toiag
 Incununat cu trestii.

Părea un tânăr Voevod
 Cu păr de aur moale;
 Un vânăt giulgi se 'ncheie nod
 Pe umerele goale,

Iar umbra feței străvezii
 E albă ca de ceară —
 Un mort frumos cu ochii vii
 Ce scânteie 'n afară.

„Din sfera mea venii cu greu
 „Ca să-ți urmez chemarea
 „Iar cerul este tatăl meu,
 „Și mumă 'mi este maria.

„Ca în cămara ta să vin,
 „Să te privesc de-aproape,
 „Am coborât cu-al meu senin
 „Și m'am născut din ape.

„O vin' odorul meu nespus,
 „Și lumea ta o lasă;
 „Eu sunt luceafărul de sus,
 „Iar tu să-mi fi mireasă.

„Colo 'n palate de mărgean
 „Te-oiu duce veacuri multe.
 „Și toată lumea 'n ocean
 „De tine o s'asculte“.

— „O ești frumos cum numa 'n vis
 „Un finger se arată,
 „Dară pe calea ce-ai deschis
 „N'oi merge nici odată;

„Străin la vorbă și la port
 „Lucești fără de viață.
 „Căci eu sunt vie, tu ești mort,
 „Și ochiul tău mă 'nghiață“.

* * *

Trecu o zi, trecură trei,
 Și iarăș noaptea vine
 Luceafărul deasupra ei
 Cu razele-i senine;

Ea trebui de el în somn
 Aminte să-și aducă,
 Și dor de-al valurilor Domn
 De inim'ă apucă:

„Cobori în jos, luceafăr blând,
 „Alunecând pe o rază,
 „Pătrunde 'n casă și în gând
 „Și viața-mi luminează!“

Cum el din cer o auzi,
 Se stinse de durere,
 Iar cerul 'ncepe a roti
 În locul unde pier.

In aer rumene văpăi
 Se 'ntind pe lumea 'ntreagă,
 Și din a chaosului văi
 Un mândru chip se 'nceagă.

Pe vițele-i negre de păr
 Coroana-i arde paré,
 Veneă plutind în adevăr,
 Scăldat în foc de soare.

Din negru giulgi se desfășor
 Marmoreele brață,
 El vine trist și gânditor,
 Și palid e la față;

Dar ochii mari și minunați
 Lucesc adânc, chimeric,
 Ca două patimi fără saț
 Și pline de 'ntuneric.

— „Din sfera mea venii cu greu
 „Ca să te ascult ș'acuma,
 „Și soarele e tatăl meu,
 „Iar noaptea 'mi este muma.

„O vin', odorul meu nespus,
„Și lumea ta o lasă;
„Eu sunt luceafărul de sus,
„Iar tu să-mi fi mireasă.

„O vin', în părul tău bălai
„S'anin cununi de stele,
„Pe-a mele ceruri să resai
„Mai mândră decât ele“.

— „O ești frumos, cum numa'n vis
„Un demon se arată;
„Dar pe calea ce-ai deschis
„N'oi merge nici odată!

• „Mă dor de crudul tău amor
„A pieptului meu coarde,
„Și ochii mari și grei mă dor,
„Privirea ta mă arde“.

— „Dar cum ai vrea să mă cobor?
„Au nu 'nțelegi tu oare
„Cum că eu sunt nemuritor
„Și tu ești muritoare?“

— „Nu caut vorbe pe ales,
„Nici știu cum aş începe
„Deşi vorbeşti de înţeles,
„Eu nu te pot pricepe.

„Dar dacă vrei cu crezământ
„Să te 'ndrăgesc pe tine,
„Tu te coboară pe pământ,
„Fii muritor ca mine“.

— „Tu-mi ceri chiar nemurirea mea
„In schimb pe-o sărutare?
„Dar voi să ştii asemenea,
Cât te iubesc de tare.

„Da, mă voi naşte din păcat
„Primind o altă lege:
„Cu vecinicia sunt legat,
„Ci voi să mă deslege“.

Şi se tot duce, s'a tot dus
De dragu-unei copile,
S'a rupt din locul lui de sus
Pierind mai multe zile.

In vremea asta Cătălin,
 Viclean copil de casă,
 Ce umple cupele cu vin
 Mesenilor la masă,

Un paj ce poartă pas cu pas
 A 'mpărătesei rochii,
 Băiat de flori și de pripas,
 Dar îndrăzneț cu ochii,

Cu obrăjei ca doi bujori
 De rumeni, bată-i vina,
 Se furișează pânditor
 Privind la Cătălina.

Dar ce frumoasă se făcū
 Și mândră, arz'o focul!
 Ei, Cătălin! acu-i acū
 Ca să-ți încerci norocul

Și'n treacăt o coprinse lin
 Intr'un ungher de grabă.
 — „Da ce vrei, mări Cătălin!
 „Ia las', cată-ți de treabă“.

„Ce voi ? Aș vrea să nu mai stai
 „Pe gânduri totdeauna,
 „Să râzi mai bine și să-mi dai
 „O gură, numai una“.

— „Dar nici nu știu măcar ce-mi ceri
 „Dă-mi pace, fugi departe —
 „O, de luceafărul din cer
 „M'a prins un dor de moarte“.

— „Dacă nu știi, ți-aș arăta
 „Din bob în bob amorul,
 „Ci numai nu te mâniă,
 „Ci stai cu binișorul.

„Cum vânătorul 'ntinde 'n crâng
 „La păsărele lațul,
 „Când ți-oi 'ntinde brațul stâng
 „Să mă cuprinzi cu brațul;

„Și ochii tăi nemișcători
 „Sub ochii mei rămâie:
 „De te înalț de subsuori,
 „Te 'nalță din călcâie;

„Când fața mea se pleacă 'n jo,
 „In sus rămâi cu fața,
 „Să ne privim nesățios,
 „Și dulce toată viața;

„Și ca să-ți fie pe deplin
 „Iubirea cunoscută:
 „Când sărutându-te mă 'nclin,
 Tu iarăși mă sărută“.

Ea-l ascultă pe copilăș
 Uimită și distrasă,
 Și rușinos și drăgălaș
 Mai nu vrea, mai se lasă,

Și-i zice 'ncet: „Încă de mic
 „Te cunoșteam pe tine,
 „Și guraliv și de nimic
 „Te-ai potrivit cu mine;

„Dar un luceafăr, răsărit
 „Din liniștea uitării,
 „Dă orizon nemărginit
 „Singurătății mării:

„Și tainic genele le plec,
 „Căci mi le umple plânsul,
 „Când ale apei valuri trec
 „Călătorind spre dânsul;

„Lucește c'un amor respus
 „Durerea să-mi alunge,
 „Dar se 'nalță tot mai sus
 „Ca să nu-l pot ajunge.

„Pătrunde trist cu raze reci
 „Din lumea ce-l desparte:
 „In veci îl voi iubi și 'n veci
 „Va rămâne departe.

„De aceea zilele îmi sunt
 „Pustii ca niște stepe,
 „Dar nopțile 's de-un farmec sfânt
 „Ce nu-l mai pot pricepe“,

— „Tu ești copilă, asta e!
 „Hai, ș'om fugi în lume,
 „Doar ni s'or pierde urmele
 „Și nu ne-or ști de nume;

„Căci amândoi vom fi cuminți,
 „Vom fi voioși și teferi,
 „Vei pierde dorul de părinți
 „Și visul de luceferi“.

* * *

Porni luceafărul. Creșteau
 În cer a lui aripe,
 Și căi de mii de ani treceau
 În tot atâtea clipe.

Un cer de stele de desupt,
 Deasupra-i cer de stele,
 Părea un fulger ne 'nterupt
 Rătăcitor prin ele.

Și din a chaosului văi
 Jur împrejur de sine
 Văzû ca 'n ziua cea d'întâi,
 Cum izvorau lumine.

Cum, izvorând, îl înconjur
 Ca niște mări, de-a 'notul;
 El zboară, gând purtat de dor.
 Pân' picre totul, totul:

Căci unde-ajunge, nu-i hotar,
 Nici ochiu spre a cunoaște,
 Și vremea 'ncearcă în zadar
 Din golfuri a se naște.

Nu e nimic, și totuș e
 O sete care 'l soarbe,
 E un adânc, asemenea
 Uitării celei oarbe.

— „De greul negrei vecinicii,
 „Părinte, mă desleagă,
 „Și lăudat pe veci să fii
 „Pe-a lumii scară 'ntreagă!

„O cere-mi, doamne, orice preț,
 „Dar dă-mi o altă soarte,
 „Căci tu isvor ești de viață
 „Și dătător de moarte.

„Reia-mi al nemuririi nimb
 „Și focul din privire,
 „Și pentru toate dă-mi în schimb
 „O oară de iubire!

„Din chaos Doamne-am apărut
 „Și m'aș întoarce 'n chaos
 „Și din repaos m'am născut...
 „Mi-e sete de repaos“.

— „ „ Hyperion ce din genuni
 „ „ Resai c'o întreagă lume
 „ „ Nu cere semne și minuni
 „ „ Care n'au chip și nume.

„ „ Tu vrei un om să te socoți,
 „ „ Cu ei să te asemeni?
 „ „ D'ar pieri oamenii cu toți,
 „ „ S'ar naște iarăși oameni.

„ „ Ei doar au stele cu noroc
 „ „ Și prigoniri de soarte;
 „ „ Noi nu avem nici timp nici loc,
 „ „ Și nu cunoaștem moarte.

„ „ Din sânul vecinicului ieri
 „ „ Trăește azi ce moare,
 „ „ Un soare de s'ar stinge 'n ceri,
 „ „ S'aprinde iarăș soare,

„ „Părănd pe veci a răsări,
„ „Din urmă moarte-l paște
„ „Căci toți se nasc spre a muri,
„ „Și mor spre a se naște.

„ „Iar tu, Hyperion, rămâi
„ „Or unde ai apune,
„ „Tu ești din forma cea dintâi.
„ „Ești vecinică minune.

„ „Și pentru cine vrei să mori?
„ „Intoarce-te, te 'ndreaptă
„ „Spre-acel pământ rătăcitor
„ „Și vezi ce te așteaptă“ “.

In locul lui menit din ceri
Hyperion se 'ntoarse
Și ca și 'n ziua cea de ieri,
Iumina și-o revarsă.

Căci este seară 'n asfințit
Și noaptea o să 'nceapă,
Răsare luna liniștit
Și tremurând din apă.

Și umple cu-ale ei scânteii
 Cărările din crânguri...
 Sub șirul lung de mândri tei
 Ședeau doi tineri singuri.

— „O lasă-mi capul meu pe sân
 „Iubito, să se culce,
 „Sub raza ochiului senin
 „Și negrăit de dulce.

„Cu farmecul luminii reci
 „Gândirile străbate-mi,
 „Revarsă liniște de veci
 „Pe noaptea mea de patem!

„Și deasupra mea rămâi
 „Durerea mea de-o curmă,
 „Căci ești iubirea mea dintâi
 „Și visul meu din urmă“.

Hyperion vede-a de sus
 Uimirea 'n a lor față;
 Abia un braț pe gât i-a pus,
 Și ea l-a prins în brață.

Miroase florile-argintii
 Și cad, o dulce ploae,
 Pe creștetele-a doi copii
 Cu plete lungi, bălae,

Ea îmbătătată de amor
 Ridică ochii, vede
 Luceafărul și 'ncetișor
 Dorințele-i încrede:

„Cobori în jos, luceafăr blând,
 „Alunecând pe rază,
 „Pătrunde 'n codru și în gând
 „Norocu-mi luminează!“

El tremură ca alte dăți
 În codri și pe dealuri,
 Călăuzind singurătăți
 De mișcătoare valuri;

Dar nu mai cade ca 'n trecut
 În mări din tot înaltul:
 „Ce-ți pasă ție, chip de lut.
 „Dac'oi fi eu sau altul!

„Trăind în cercul vostru strimt,
„Norocul vă petrece —
„Și eu în lumea mea mă simt
„Nemuritor și rece“.

CRITICILOR MEI

Multe flori sunt, dar puține
Rod în lume o să poarte
Toate bat la poarta vieții,
Dar se scutur multe moarte.

E ușor a scrie versuri,
Când nimic nu ai a spune,
Înșirând cuvinte goale
Ce din coadă au să sune.

Dar când inima-ți frământă
Doruri vii și patimi multe,
Ș'a lor glasuri a ta minte
Stă pe toate să le-asculte:

Ca și flori în poarta vieții,
Bat la porțile gândirii,
Toate cer intrare 'n lume,
Cer veșmintele vorbirii,

Pentru-a tale proprii patimi,
Pentru propria-ți viață
Unde ai judecătorii,
Ne 'ndurații ochi de gheață?

Ah! atuncea ți se pare,
Că pe cap îți cade cerul:
Unde vei găsi cuvântul
Ce exprimă adevărul?

Critici voi, cu flori deșerte:
Care roade n'ați adus:
E ușor a scrie versuri
Când nimic nu ai de spus.

LA STEAOA ..

La steaoa care-a răsărit
E o cale-atât de lungă
Că mii de ani i-au trebuit
Luminei să ne-ajungă.

Poate de mult s'a stins în drum
În depărtări albastre,
Iar raza ei abia acum
Luci vederii noastre.

Icoana stelei ce-a murit
Incet pe cer se sue:
Eră, pe când nu s'a zărit,
Azi o vedem, și nu e,

Tot astfel când al nostru dor
Peri în noapte-adâncă,
Lumina stinsului amor
Ne urmărește încă.

DE CE NU-MI VII

Vezi, rândunelele se duc,
Se scutur frunzele de nuc,
S'așează bruma peste vii —
De ce nu-mi vii, de ce nu-mi vii ?

•

O! vino iar în al meu braț,
Să te privesc iar cu nesaț,
Să razim dulce capul meu
De sânul tău, de sânul tău !

Ți-aduci aminte cum pe-atunci,
Când ne plimbam prin văi și lunci,
Te ridicam de subțiori
De-atâtea ori. de-atâtea ori ?

In lumea asta sunt femei
Cu ochi ce isvorăsc scânteii...
Dar, oricât ele sunt de sus,
Ca tine nu-s ca tine nu-s:

Căci tu înseninezi merou
Viața sufletului meu,
Mai mândră decât orice stea,
Iubita mea, iubita mea!

Târzie toamnă e acum,
Se scutur frunzele pe drum
Și lanurile sunt pustii...
De ce nu-mi vii, de ce nu-mi vii!

KAMADEVA ¹⁾

Cu durerile iubirii
Voind sufletu-mi să-l vindic,
L-am chemat în somn pe Kama
Kamadeva, zeul indic,

El veni, copilul mândru,
Călărind pe-un papagal,
Având zâmbetul fățarnic
Pe-a lui buze de coral

¹⁾ *Kamadeva* este în Mitologia Indică zeul amorului. Tatăl său este Cerul, iar mama sa Iluzia. În figurare se înfățișează călărind pe un papagal, cu un arc făcut din trestie de zahăr, coarda arcului formată de albine, iar săgețile din flori trandafirii ale borelui Amra.

Aripi are, iar în tolbă-i
El păstrează ca săgeți
Numai flori înveninate
De la Gangele măreț.

Puse-o floare atunci în arcu-i,
Mă lovi cu ea în pept,
Și de-atunci în orice noapte
Plâng pe patul meu deștept.

Cu săgeata-i otrăvită
A sosit ca să mă certe
Fiul cerului albastru
Ș'al iluziei deșerte.

SARA PE DEAL

Sara pe deal buciulul sună cu jale,
Turmele'l urc', stelele scapără 'n cale,
Apele plâng clar izvorând în fântâne;
Sub un salcâm, dragă, m'aștepți tu pe mine.

Luna pe cer trece-așa sfântă și clară,
Ochii tăi mari caută 'n frunza cea rară
Stelele nasc umezi pe bolta senină,
Pieptul de dor, fruntea de gânduri ți-e plină.

Nourii curg, raze-a lor șiruri despică,
Streșine vechi casele 'n lună ridică,
Scârție 'n vânt cumpăna dela fântână,
Valea-i în fum, fluere murmură 'n stâncă;

Și **osteniți** oameni cu coasă 'n spinare
Vin **dela câmp**; toaca răsună mai tare,
Clopotul vechiu umple cu glasul lui seara,
Sufletul meu arde 'n iubire ca para.

Ah! în curând satul în vale amuțește,
Ah! în curând pasu-mi spre tine grăbește:
Lângă salcâm sta-vom noi noaptea întreagă,
Ore întregi spune-ți-voi cât îmi ești dragă!

Ne-om rezimă capetele-unul de altul
Și surâzând vom adormi sub înaltul
Vechiul salcâm. — Astfel de noapte bogată
Cine pe ea n'ar da viața lui toată?

SONET¹⁾

Ori câte stele ard în înălțime
 Ori câte unde aruncă 'n față-i marea;
 Cu a lor lumină și cu scânteierea
 Ce-or fi 'nsemnând, ce vor — nu știe nime.

Deci cum voești, tu poți urmă cărarea;
 Fii bun și mare, ori pătat de crime:
 Acelaș praf, aceeaș adâncime!
 Iar moștenirea ta și a tot: uitarea!

¹⁾ Următoarele șase poezii de Eminescu, scrise — pe cât se vede — în prima aruncătură a condeiului, a rămas nerevăzute de poet, nepublicate de el. Una din ele este numai un fragment de 3 strofe; „rugăciunea” se află intercalată într-o poezie de 12 strofe, intitulată *Te twam asi*, având însă în manuscris fiecare strofă rânduri șterse și reînlocuite; satira *Dalila*, dacă nu ar fi fost înlăturată ca un fel de variantă a actualei satire IV, ar fi primit poate o modificare radicală. Dar și așa cum le găsim astăzi, aceste poezii cuprind versuri de o unică frumusețe și nu pot lipsi din opera lui Eminescu.

T. M.

Par'că mă văd murind: în umbra porții
Așteaptă cei ce vor să mă îngroape,
Aud cântări și văd lumini de torzi.

O, umbră dulce, vino mai aproape,
Să simt plutind de-asupra-mi geniul morții
Cu aripi negre, umede pleoape.

PE UN ALBUM

Albumul? Bal-mascat cu lume multă,
 In care toți pe sus își poartă nasul,
 Disimulându-și mutra, gândul, glasul;
 Cu toți vorbesc și nimeni nu ascultă.

Și eu intrai, mă vezi rărindu-mi pasul,
 Un vers încerc cu pana mea incultă,
 Pe masa ta așez o foaie smultă
 Ce de când e nici n'a visat Parnasul.

Spre-a-ți aminti trecutele petreceri
 Condeiu 'n mână tu mi-l pui cu silă
 Dela oricine-un snop de paie seceri

Apoi te uiți răsând la câte-o filă,
 Viclean te bucuri de-ale noastre 'ntreceri
 Privind în vray prostia imobilă.

INTRE PASARI

Cum nu suntem două păsări
Sub o' strășină de stuf,
Cioc în cioc să stăm alături
Intr'un cuib numai cu puf!

Nu mi-ai scoate oare ochii
Cu-ascuțitul botișor?
Și alătura cu mine
Sta-vei oare binișor?

Par'că mi te văd, drăguță,
Că îmi zbori și că te scap;
Stând pe gard, privind la mine,
Ai tot da cochet din cap.

Iară eu suit pe casă
Și plouat de-atât amor,
Mă umflă ursuz în pene
Și așa stă într'un picior.

FRAGMENT

După ce atâta vreme
 La o laltă n'am vorbit,
 Mie-mi pare că uitarăm
 Cât de mult ne-am fost iubiți

Dar acum te văd nainte-mi
 Dulce, palidă cum șezi
 Lasă-mă ca altă dată
 Umilit să 'ngenunchez,

Lasă-mă să-ți plâng de milă,
 Să-ți sărut a tale mâni...
 Mănușite, ce făcurăți
 De atâtea săptămâni?

.

RUGĂCIUNE

Rugămu-ne 'ndurărilor
Luceafărului mărilor:
Din valul ce ne bântue,
Înalță-ne, ne mântue,
Privirea adorată
Asupră-ne coboară,
O maică prea curată
Și pururea fecioară
Marie

D A L I L A

Biblia ne povestește de Samson, cum că **muierea**,
 Când dormea, tăindu-i părul, i-a luat toată **puterea**
 De l-au prins apoi dușmanii, l-au legat și i-au scos **ochii**,
 Ca dovadă de ce suflet stă în piepții unei rochii...
 Tinere, ce plin de visuri urmărești vre-o femeie,
 Pe când luna, scut de aur, strălucește prin **alee**
 Și **pătează** umbra verde cu misterioase dungi,
 Nu uită că doamna are minte scurtă, haine lungi.
 Te **îmbeți** de feeria unui mândru vis de vară,
 Care 'n *tine* se petrece... Ia întreab-o bunăoară
 O să-ți spue de panglice, de volane și de mode,
 Pe când inima ta bate ritmul sfânt al unei ode...
 Când cochetă de-al tău umăr ți se razimă **copila**,
 Dacă ai inimă și minte, te gândește la Dalila.

E frumoasă, se 'nțelege; ca copiii are haz,
 Și când râde, face încă și gropițe în obraz,

Și gropițe, face 'n unghiul ucigașei sale guri
 Și la degetele mâinii și la orice încheieturi;
 Nu e mică, nu e mare, nu-i subțire ci 'mplinită
 Încât ai ce strânge 'n brațe — numai bună de iubit
 Tot ce-ar zice, i se cade, tot ce face-i șade bine,
 Și o prinde orice lucru, căci așa se și cuvine;
 Dacă vorba-i e plăcută, și tăcerea-i încă place,
 Vorba zice: „*fugi 'ncolo*“, râsul zice: „*vino 'ncoace!*“
 Umblă par'că amintindu-și vre-un cântec, alintată,
 Parcă i-ar fi tot a-lene și s'ar cere sărutată,
 Și se 'nalță din călcâie să-ți ajungă pân'la gură,
 Dăruind c'o sărutare acea tainică căldură
 Ce n'o are decât numai sufletul unei femei :..
 Câtă fericire crezi tu c'ai găsi în brațul ei!
 Te-ai însenina văzându-i rumenirea din obraji.
 E cu toane, o crăiasă, iar tu tânăr ca un paj,
 Și adânc privind în ochi-i, ți-ar părea cumcă înveți
 Cum viața preț să aibă și cum moartea s'aibă preț,
 Și pătruns de-o bucurie și fermecătoare jale,
 Ai vedea în ea crăiasa lumii gândurilor tale,
 Așa că, închipuindu-ți lacrimoasele ei gene,
 Ți-ar părea mai mândră decât Venus Anadyomene
 Și în haosul uitării, oricum orele alerge,
 Ea din ce în ce mai dragă ți-ar cădea pe zi ce merge.

Ce iluzii! Nu 'nțelegi tu din a ei căutătură,
 Că deprindere, grimasă este zâmbetul pe gură.

Că întreaga-i frumusețe e în lume de prisos,
 Și că sufletul și-l perde fără de nici un folos?
 În zadar boltita liră ce din șapte coarde sună,
 Tânguirea ta de moarte în cadențele-i adună;
 În zadar în ochi avea-vei umbre mândre din povești,
 Precum iarna se așează flori de gheață pe ferești
 Când în inimă e vară; în zadar o regi: „consacră-mi
 Creștetul cu-aleluigânduri, să-l sfintesc cu-amele lacrimi!“
 Ea nici poate să 'nțeleagă, că nu tu o vrei... că 'n tine
 E un demon ce 'nsetează după dulcele-i lumine,
 C'acel demon plânge, râde, neputând s'auză plânsu-și,
 Că o vrea spre a se 'nțelege în sfârșit pe sine însuși,
 Că se zbate ca un sculptor fără brațe care geme,
 Că un maestru ce-asurzește în momentele supreme
 Pân' a nu ajunge 'n culmea dulcii muzice de sfere
 Ce-o aude că se naște din rotire și cădere,
 Că el nu-i cere drept jertfă pe-un altar înalt să moară,
 Precum în vechimea sfântă se junghiau odinioară
 Virginile ce stătură sculptorilor de modele,
 Când tăiau în marmor chipul unei zâne după ele;
 S'ar pricepe acel demon... s'ar renaște
 Mistuit de focul propriu, el atunci s'ar recunoaște
 Și, pătruns de-ale lui patimi și de-amoru-i cu nesățiu,
 El ar frânge 'n vers adonic limba lui ca și Horațiu,
 Ar atrage 'n visu-i mândru a izvoarelor murmururi,
 Umbra umedă din codri, stelele ce ard de-apururi,
 Și 'n acel moment de taină, când s'ar crede că-i ferice,
 Poate-ar înviă în ochiu-i ochiul lumii cei antice

Și cu patimă adâncă ar privi-o s'o adore,
 Dela ochii ei cei tineri mântuirea s'o implore,
 Ar voi în a lui brațe să o țină 'n veci de veci,
 Desghețând cu sărutarea-i raza ochilor ei reci:
 Căci de peatră de ar fi, încă s'o 'ncălzi de-atât amor,
 Când căzându-i în genuche, i-ar vorbi tânguitor,
 Fericirea înecându-l, el ar stă să 'nnebunească
 Că 'n furtuna lui de patimi și mai mult să o iubească.

Cu zâmbiri de curtezană și cu ochi bisericeși,
 S'ar prefăce că pricepe. Măgulite toate sunt
 De-a fi umbra frumuseții cei eterne pe pământ.
 O femeie 'ntre flori zi-i și-o floare 'ntre femei,
 S'o să i placă. Dar pune să aleagă între trei
 Ce-o 'nconjoară, toți zicând că o iubesc — cât de naivă,
 Vei vedea că deodată ea devine pozitivă
 Și când dama cochetează cu privirile-i galante,
 Impărțind ale ei vorbe între-un crai bătrân ș'un fantă,
 Nu-i minune ca simțirea-i să se poată înșelă,
 Să confunde-un crai de pică cu un crai de mahală:
 Căci cu dorul tău demonic va vorbi călugărește,
 Pe când craiul cel de pică de s'arată, pieptu-i crește,
 Ochiul înghețat i-l umplu gânduri negre de amor
 Și deodată e vioae, stă picior peste picior,
 S'acel sec, în judecata-i e cu duh și e frumos...
 A visă că adevărul sau alt lucru de prisos
 E în stare ca să schimbe în natur' un fir de păr,
 Este piedica eternă ce o punem la adevăr.

Aşa dar când plin de visuri urmăreşti vre-o femeie,
Pe când luna, scut de aur, străluceşte prin alee
Şi pătează umbra verde cu fantasticele-i dungi,
Nu uita, că doamna are minte scurtă, haine lungi,
Te îmbeţi de feeria unui mândru vis de vară,
Care 'n *tine* se petrece... Ia întreab-o bunăoară
Ş'o să-ţi spue de panglice, de volane şi de mode,
Pe când inima ta bate 'n ritmul sfânt al unei ode...
Când vezi piatra ce nu simte nici durerea şi nici mila
De ai inimă şi minte, feri în lături: e Dalila!

POST-SCRIPTUM

În notița biografică din edițiile anterioare însemnașem ziua nașterii lui Eminescu „la 20 Decembrie 1849 în satul Ipotești lângă Botoșani“. Această însemnare se întemeiea pe arătarea lui Eminescu însuși. D. Iacob Negruzzi păstrează un registru în care membrii societății literare „Junimea“ și-au înscris data și locul nașterii lor. Pe pagina 2-a a registrului, în dreptul numelui Mihail Eminescu, stă scris *de propria mână a poetului*: „Ignat“, în adevăr martirul pe care Biserica ortodoxă îl serbează în ziua de 20 Decembrie.

Însă fostul meu elev, d. N. D. Giurescu, absolvent al facultății de litere din București, scrie la 7 (19) Mai 1892 d-lui Negruzzi următoarele:

După o zadarnică excursiune ce am făcut în Ipotești, satul copilăriei lui Eminescu, d. G. Cerchez (pe atunci prefectul județului Botoșani) a primit următorul răspuns

la o scrisoare ce adresase maicăi Agapia Gherghel, stăruita schitului Agafton, unde trăește o mătușă a poetului.

«1891 Martie 29, Agafton.

D-l Poet Eminescu este născut în Botoșani; aceasta este foarte sigur, căci am întrebat pe Maica Fevronia Ionașcu, care au fost față când s'au născut. Este cunoscut încă că botezul i s'au cetit de către Preotul Dimitrie dela Ospenia . . .

Agapie Gherghel.

Am pornit spre biserica Uspenia, ce-i mai zice și biserica Domnească — Catedrala din Botoșani. — Am căutat pe preotul Dimitrie, și după răscolirea câtorva groase volume, prăfuite de vreme, în care erau trecute numele tuturor botezașilor de „Dumnea-lui Preotul Iconom Ion Stamati“, acum răposat, începând cu a. 1832, am găsit în „metrica, partea I de nașteri și botezuri“, următoarele rânduri, pe cari le dau în exactă transcriere:

Născut la 15 Ghenarie 1850, din părinți: *Gheorghe „Eminovici*, proprietar și soția sa *Ralu*, născută Vasile „*Iurașcu*, care primi Botezul în 21 Ghenarie; s'a numit „*Mihail* având naș pe Dumnea-lui Stolnicul Vasile Iu-*„rașcu“*.

Acest volum se află în bună păstrare a Preotului Dimitrie, dela mai sus pomenita Biserică . . . Rămâne, (ast

dar) cu totul sigur că Eminescu s'a născut în Botoşani, în ziua de 15 Ianuarie 1850.

N. D. Giurescu

Şi noi credem, că trebuie primită rectificarea d-lui Giurescu. Vechia însemnare a lui Eminescu însuş, cu ziua de 20 Decembrie 1849, va fi fost rezultatul unei informaţiuni inexacte a poetului din partea părinţilor.

T. M.

CUPRINS

	<u>Pa g.</u>
Prefața la ediția I	3
Poetul Eminescu, de T. Maiorescu.	5
3 1. Singurătate	19
2. Lasă-ți lumea ta uitată	22
3. Și dacă ramuri bat în geam.	25
4. Pajul Cupidon	26
5. Ce te legeni codrule	29
6. Melancolie.	31
7. Rugăciunea unui Dac	33
8. Pe aceeaș ulicioară.	36
9. De câte ori iubito	38
10. O rămăi	39
11. Despărțire	41
12. Crăiasa din povești	43
13. Odă	45
14. La mijloc de codru des	47
15. Venere și Madonă.	48
16. Sonet (Iubind în taină).	51
17. Sonet (Afară-i toamnă)	52
18. Sonet (Sunt ani la mijloc).	53
19. Sonet (Când însuș glasul)	54
20. Sonet (Trecut-au anii)	55
21. Sonet (S'a stins viața falnicei Veneții)	56

22. Dorința	57
23. Mortua est.	59
24. Noaptea	63
25. Egiptul	65
26. Adio.	70
27. Ce e amorul	73
28. Lacul	75
29. Înger de pază	77
30. Floare albastră	78
31. Înger și demon	82
32. Se bate miezul nopții	88
33. Atât de fragedă	89
34. O mamă, dulce mamă	92
35. Făt frumos din tei	94
36. Cu mâine zilele-ți adaugi	99
37. Din valurile vremii	101
38. Povestea codrului	103
39. Împărat și proletar	106
40. Pe lângă plopii fără soț	117
41. Glossa	120
42. S'a dus Amorul	124
43. Departe sunt de tine	127
44. Freamăt de codru	129
45. De-or trece anii	132
46. Te duci	134
47. Peste vârfuri	137
48. Somnoroase păsărele	138
49. Revedere	140
50. Când amintirile	142
51. Doină	144
52. Mai am un singur dor.	147
Variantă.	149
Altă variantă	152
Altă variantă	154

	<u>Pag.</u>
53. Epigoni	157
54. Călin	163
55. Nu mă 'nțelegi	175
56. Strigoii	177
57. Diana	195
58. Satira I	197
59. Satira II	204
60. Satira III	208
61. Satira IV	220
62. Luceafărul	227
63. Criticilor mei	247
64. La Steaua	249
65. De ce nu-mi vii	251
66. Kamadeva	253
67. Sara pe deal	255
68. Sonet	257
69. Pe un album	259
70. Intre păsări	260
71. Fragment	262
72. Rugăciune	263
73. Dalila	264
Post-Scriptum	269

Feit - furnished by Fern
 ms. de Sm. pe 3 folii
 Lucian Saraghi, avocat București
 14. April 23.

Vitrina Librăriei SOCEC & Co., S. A., București

Sucursale: IAȘI, CRAIOVA, GALAȚI, CONSTANȚA, PLOEȘTI,
CĂLĂRAȘI, SLOBOZIA

VICTOR EFTIMIU

Voevodul Dreptății

Poezii pentru copii
cu ilustrațiuni de M. Saharov

VICTOR EFTIMIU

Vin Sărbătorile

Poezii pentru copii
cu ilustrațiuni de M. Saharov

I. V. TASU

Pe placul nostru

Versuri pentru copii
Desene de Victor Ion Popa

BUNICU

Să tot râzi

Poezii
în chipuri și culori pentru copii

VIRGIL COSTESCU

Nevinovație

Poezii pentru copii și tinerime

OVID DENSUSIANU

În zorile vieții

Poezii pentru copii

BUNICU

Vraja Sărbătorilor

Povestiri din obiceiurile popo-
rului. Versuri pentru copii. Carte
cu 16 ilustrațiuni în 8 culori
litografice

G. HAZU

Poezii pentru Copii

alese și aranjate după diferiți
autori

Vitrina Librăriei SOCEC & Co., S. A., București

Sucursale : IAȘI, CRAIOVA, GALAȚI, CONSTANȚA, PLOEȘTI,
CĂLĂRAȘI, SLOBOZIA

D. CARACOSTEA

PERSONALITATEA

LUI

M. EMINESCU [1926]

D. CARACOSTEA

Două basme necunoscute

din Izoarele lui

EMINESCU [1926]

N. ZAHARIA

VIAȚA ȘI OPERA

LUI

MIHAIL EMINESCU

D. CARACOSTEA

IZVOARELE Poemei

LUCEAFĂRUL

G. PASCU

ISTORIA Literaturii Române

Secolul XVIII. Vol. I [1926]

MIHAIL EMINESCU

GEDICHTE NOVELLEN DEUTSCH von

MAXIMILIAN W. SCHROFF

TITU MAIORESCU

Istoria Contemporană a României 1866—1900

TITU MAIORESCU

CRITICE

Vol. I

(Vol. II și III sub presă)

[], C.B. 1987, pînă la datarea ediției